

הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ

**דוח ביניים ליום
30 בספטמבר 2018**

תוכן העניינים

עמוד	תמצית דוחות כספיים ביניים ליום 30 בספטמבר 2018
1-1	דוח הדירקטוריון על מצב ענייני החברה ליום 30 בספטמבר 2018 :
2-2	דוח סקירה
	תמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים ליום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקרים):
2-3	תמצית דוחות על המצב הכספי ביניים מאוחדים
2-5	תמצית דוחות על הרווח וההפסד ביניים מאוחדים
2-7	תמצית דוחות ביניים על השינויים בהון מאוחדים
2-12	תמצית דוחות ביניים מאוחדים על תזרימי מזומנים
2-15	באורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים
2-74	נספחים לתמצית דוחות ביניים מאוחדים :
	נספח א' - פירוט נכסים עבור חוזים תלויי תשואה והשקעות פיננסיות אחרות בחברות ביטוח בקבוצה
3-3	נתונים כספיים מתוך תמצית דוחות הביניים המאוחדים המיוחסים לחברה עצמה
4-1	דוח יחס כושר פירעון כלכלי של הראל חברה לביטוח בע"מ
5-1	דוח בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי

דוח הדירקטוריון

תוכן העניינים

1	תיאור החברה	1
1	כללי	1.1
2	בעלי המניות בחברה	1.2
2	המשך הטמעת אסטרטגיית הדיגיטל והדאטה של הקבוצה	1.3
2	מצב כספי ותוצאות הפעולות, הון עצמי ותזרים המזומנים	2
2	שינויים מהותיים בעסקי החברה בתקופת הדוח	2.1
3	שינויים מהותיים בעסקי החברה לאחר תקופת הדוח	2.2
3	התפתחויות בסביבה המקרו כלכלית של הקבוצה	2.3
4	חקיקה והסדרה בתחומי פעילות הקבוצה	2.4
8	תמצית נתונים מהדוחות הכספיים המאוחדים של הראל השקעות	2.5
11	פרטים עיקריים נוספים והשפעות עיקריות נוספות לפי מגזרים	2.6
15	נזילות ומקורות מימון	2.7
15	חשיפה לסיכונים שוק ודרכי ניהולם	3
15	היבטי ממשל תאגידי	4
15	נושאי משרה	4.1
15	דירקטוריון	4.2
15	גילוי בנושא יחס כושר פירעון	5

הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ

דוח הדירקטוריון

לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018

דוח הדירקטוריון לתשעת החודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018 ("תקופת הדוח"), מבטא את השינויים העיקריים במצב עסקי הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ ("הראל השקעות" או "החברה") בתקופה זו, והוא נערך בהתחשב בכך שבידי הקורא גם הדוח התקופתי המלא של החברה לשנת 2017, אשר פורסם ביום 26 במרץ 2018 ("הדוח התקופתי").

דוח הדירקטוריון כולל גם מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. מידע צופה פני עתיד הינו מידע בלתי וודאי לגבי העתיד, המבוסס על אינפורמציה שקיימת בחברה במועד הדוח וכולל הערכות של החברה או כוונות שלה, נכון למועד הדוח. התוצאות בפועל עשויות להיות שונות באופן מהותי מן התוצאות המוערכות או המשתמעות ממידע זה. במקרים מסוימים, ניתן לזהות קטעים המכילים מידע צופה פני עתיד על-ידי הופעת מילים כגון: "החברה/הקבוצה מעריכה", "החברה/הקבוצה סבורה", "צפויה" וכדו', אך ייתכן, כי הופעת מידע צופה פני עתיד יופיע גם בניסוחים אחרים.

1 תיאור החברה

1.1 כללי

הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ הינה חברה ציבורית, שמניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב, החל משנת 1982. החברה יחד עם החברות הבנות שלה (להלן: "הקבוצה") פעילה, בעיקר, בתחומים הבאים:

בתחומי הביטוח השונים פועלת החברה באמצעות החברות הבנות: הראל חברה לביטוח בע"מ (בשליטה מלאה) ("הראל ביטוח"); Interasco Societe Anonyme General Insurance Company S.A.G.I; (בשליטה בשיעור של 94% ("Interasco"), הפועלת ביוון בתחום הביטוח הכללי; Turk Nippon Sigorta A.S; (בשליטה מלאה) ("Turk Nippon"), הפועלת בטורקיה, בססח - החברה הישראלית לביטוח אשראי בע"מ (מוחזקת בשיעור 50%) ("בססח") ואי.אם.אי - עזר חברה לביטוח משכנתאות בע"מ (בשליטה מלאה) ("EMI").

בתחום החיסכון ארוך הטווח פועלת החברה באמצעות חברות בנות, שהינן חברות מנהלות של קופות גמל וקרנות פנסיה, כדלקמן:

- (1) הראל פנסיה וגמל בע"מ (בשליטה מלאה) ("הראל פנסיה וגמל"), שהינה חברה מנהלת של קרנות פנסיה וקופות גמל.
- (2) קרן החיסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ (בשליטה מלאה) ("קחצ"ק").
- (3) לעתיד חברה לניהול קרנות פנסיה בע"מ (בשליטה בשיעור 79%), המנהלת קרן פנסיה ותיקה ("לעתיד").

בתחום השירותים הפיננסיים ושוק ההון - באמצעות החברה הבת הראל פיננסיים בע"מ ("הראל פיננסיים") (בשליטה מלאה של החברה) והחברות הבנות שלה: הראל-פיא קרנות נאמנות בע"מ ("הראל-פיא"), הראל פיננסיים ניהול השקעות בע"מ ("הראל פיננסיים השקעות"), הראל מוצרים פיננסיים בע"מ ("הראל מוצרים פיננסיים") (שהינה חברה שעוסקת בתחום המוצרים הפיננסיים), הראל סל בע"מ (שהינה חברה לניהול תעודות סל), הראל סל מטבעות בע"מ (שהינה חברה לניהול תעודות פיקדון), הראל מסחר מוסדי (שהינה חברה שעוסקת במסחר בחשבון עצמי ובפעילות OTC) ואלפא טק (שהינה חברה לניהול השקעות באמצעות מודלים ממוחשבים).

פעילותה של החברה עצמה הינה בניהול, פיקוח ובקרה על החברות הבנות, תכנון שוטף של פעולות הקבוצה ויזום מהלכים והשקעות הן במישרין והן באמצעות חברות הקבוצה.

1.2 בעלי המניות בחברה

נכון למועד פרסום הדוח, יאיר המבורגר, גדעון המבורגר ונורית מנור (בסעיף זה: "בעלי המניות") מחזיקים בכ- 49.7% מזכויות ההצבעה בחברה ובכ- 49.49% מהון המניות המונפק של החברה. ההחזקה של בעלי המניות בחברה הינה בעיקר באמצעות ג.י.ן ייעוץ כלכלי וניהול השקעות 2017 שותפות מוגבלת בשליטתם ובבעלותם המלאה של בעלי המניות, בה הם מחזיקים כשותפים מוגבלים, באמצעות חברות פרטיות בבעלותם המלאה ("השותפות ג.י.ן") וכן מחזיקים בשותף הכללי בשותפות ג.י.ן.

1.3 המשך הטמעת אסטרטגיית הדיגיטל והדאטה של הקבוצה

הקבוצה ממשיכה בהטמעת אסטרטגיית "חישוב מסלול מחדש" ומשקיעה משאבים משמעותיים, הן כספיים והן משאבי כח אדם, בפיתוח תשתיות דאטה ודיגיטל, מתוך מטרה להתאים את פעילות החברה ל"עידן הדיגיטלי", להגדיל את רווחיות החברה ולשפר את השירותים ללקוחות, והכל תוך שימור ומינוף ערוץ ההפצה של הסוכנים.

בתקופת הדוח, המשיכה הקבוצה בביצוע התייעלות טכנולוגית, על ידי העברת תהליכים משמעותיים מטיפול ידני לדיגיטלי. השיפור הטכנולוגי מאפשר מתן שירות פשוט ומהיר, ולעתים אף מידי ללקוח, באופן שמאפשר ללקוח ולסוכן לבצע ב"שירות עצמי" פעולות, כגון: רכישת מוצרים, הגשת תביעה, וקבלת מידע און ליין. בנוסף, הקבוצה ממשיכה להשקיע משאבים בפיתוחים, אשר מאפשרים, סילוק באופן דיגיטלי של חלק מהתביעות בתחומי הבריאות והרכב. בשנת 2018, תהליכים רבים המבוצעים בקבוצה, מבוצעים באמצעות תהליכים דיגיטליים מלאים (ללא מגע יד אדם) או דיגיטליים למחצה.

בנוסף, לטובת מתן שירות מתקדם ואיכותי ללקוחותיה, השיקה הראל ביטוח ערוץ תקשורת נוסף בתחום ביטוח רכב באמצעות אפליקציית ווטסאפ, המשלב בינה מלאכותית של "ווטסון" מבית IBM, דבר המאפשר תקשורת קלה ומהירה, תוך שימוש בטכנולוגיה זמינה מכל מקום בארץ ובעולם. שירות זה מעמיד את הקבוצה ואת הראל ביטוח בחזית הטכנולוגיה, כחברה הראשונה בארץ ובין הראשונות בעולם שמאפשרת תקשורת באמצעי טכנולוגי זה.

2 מצב כספי ותוצאות הפעולות, הון עצמי ותזרים המזומנים

2.1 שינויים מהותיים בעסקי החברה בתקופת הדוח

- 2.1.1 דירוג מעלות - לעניין אשרור דירוג מעלות לחברה הבת- הראל ביטוח והעלאת תחזית הדירוג לחיובית בעקבות קביעת כרית ביטחון בניהול הון - ראה באור ג' בדוחות הכספיים.
- 2.1.2 הנפקת אגרות חוב - לעניין הנפקה של סדרות אגרות חוב יד' ו-טו' של הראל ביטוח מימון והנפקות בע"מ ("הראל הנפקות") - ראה באור ג' בדוחות הכספיים.
- 2.1.3 חלוקת דיבידנד - לעניין החלטה מיום 26 במרץ 2018 בדבר חלוקת דיבידנד אשר שולם ביום 12 באפריל 2018 - ראה באור 8 בדוחות הכספיים.
- 2.1.4 אסיפה כללית שנתית - ביום 2 במאי 2018 התקיימה אסיפה כללית שנתית של החברה, שעל סדר יומה היו הנושאים הבאים: (1) דיון בדוח התקופתי לשנת 2017; (2) מינוי רואה חשבון מבקר לשנת 2018 והסמכת דירקטוריון החברה לקבוע את שכרו; (3) מינוי מחדש של הדירקטורים המכהנים בחברה, אשר אינם דירקטורים חיצוניים, להמשך כהונה כדירקטורים בחברה (יאיר המבורגר, גדעון המבורגר, בן המבורגר, יואב מנור, דורון כהן ויוסף צ'חנובר); (4) מינוי מר אלי דפס לכהונה כדירקטור בחברה. האסיפה אישרה את כל הנושאים שהיו על סדר היום.
- 2.1.5 פדיון מוקדם מלא של אגרות חוב (סדרה ב') של הראל הנפקות - הראל הנפקות, שהינה חברה בת חד - תכליתית (SPC) של הראל ביטוח, ביצעה ביום 13 ביוני 2018 פדיון מוקדם מלא לאגרות החוב (סדרה ב') שהונפקו על ידה, וזאת בהתאם לדיווח מידי שפרסמה הראל הנפקות ביום 27 במאי 2018.
- 2.1.6 היתר החזקה בתאגידים בנקאיים - לעניין קבלת אישור להגדלת החזקותיה של החברה בתאגידים

בנקאיים - ראה באור 9 בדוחות הכספיים.

- 2.1.7 תפעול קרנות נאמנות - בהמשך למפורט בסעיף 2.5.9.2 בדוח התקופתי של החברה, עקב הודעת לאומי שירותי שוק ההון בע"מ על כוונתה להפסיק את הפעילות בתחום מתן שירותי תפעול לקרנות נאמנות ובכלל זה להראל-פיא, בוחנת הראל-פיא חלופות לקבלת שירותי תפעול לקרנות הנאמנות מספקים אחרים. הראל-פיא לא צופה כי שינוי נותן השירות ישפיע על מהלך העסקים הרגיל שלה.
- 2.1.8 מכרז למתן שירותי ביטוח סיעודי קבוצתי עבור חברי הכללית ("המכרז") - בחודש מאי 2018 שירותי בריאות כללית פרסמה מכרז לביטוח סיעודי קבוצתי לחברי הקופה. הראל ביטוח הגישה מועמדותה למכרז. בחודש ספטמבר 2018 הראל ביטוח קיבלה הודעה על זכייתה במכרז.

2.2 שינויים מהותיים בעסקי החברה לאחר תקופת הדוח

- 2.2.1 הראל הנפקות – החלטה עקרונית בדבר גיוס חוב (הון רובד 2) בדרך של הנפקה ציבורית של סדרות קיימות (הרחבת סדרות יד' ו-טו') – ראה באור 10 בדוחות הכספיים.
- 2.2.2 הקמת חטיבה חדשה בהראל ביטוח – לעניין הקמת חטיבה חדשה בהראל ביטוח – ראה באור 10 בדוחות הכספיים.

2.3 התפתחויות בסביבה המקרו כלכלית של הקבוצה

תוצאות הפעילות של הקבוצה מושפעות באופן מהותי מהתשואות המושגות בשוק ההון ומהמצב הכלכלי, הפוליטי והביטחוני בארץ ובעולם. להלן התייחסות לגורמים המרכזיים בסביבה המקרו-כלכלית, אשר משפיעים על פעילות הקבוצה:

- 2.3.1 כללי: תמונת המקרו של הכלכלה העולמית הוסיפה להיות חיובית גם ברבעון השלישי, אך מדדים שונים הצביעו על האטה בקצב הצמיחה, בעיקר של הסחר העולמי על רקע החרפת "מלחמת הסחר", עליית הסיכון הפוליטי באירופה, והתנודתיות בשווקים הפיננסיים של המשק המתעוררים. מנגד, נמשכה המגמה החיובית בארה"ב. קרן המטבע הבינלאומית הפחיתה את תחזית הצמיחה העולמית שלה, כתוצאה מהפחתת תחזית הצמיחה בגוש האירו ובחלק מהשווקים המתעוררים.
- האינדיקטורים בארה"ב מצביעים על המשך צמיחה נאה גם ברבעון השלישי, בתמיכת ההרחבה הפיסקלית: שוק העבודה, הצריכה הפרטית והייצור התעשייתי מוסיפים להציג חוסן, לכן הבנק המרכזי העלה את הריבית גם במהלך הרבעון ל- 2% - 2.5%.
- באירופה התמתן קצב הצמיחה לעומת זה ששרר בשנת 2017, לאור ירידה בקצב הגידול של הצריכה הפרטית. המדיניות המוניטרית המרחיבה נמשכה, אך הבנק המרכזי הודיע על צמצום קצב הרכישות בחצי החל מסוף הרבעון השלישי.
- עליית התשואות בארה"ב, התחזקות הדולר והחשש מ"מלחמת הסחר" מוסיפים להכביד על המשק המתעוררים. ההאטה בפעילות בסין מתבטאת בהאטה בהשקעות ובחולשת מגזר התעשייה.
- מחיר הנפט הוסיף לעלות על רקע השפעות מצד ההיצע וחששות מהסנקציות של ארה"ב על איראן, אך שאר מדדי מחירי הסחורות העיקריים רשמו ירידה במהלך הרבעון.
- 2.3.2 התפתחויות במשק הישראלי: על פי האינדיקטורים הראשוניים, הצמיחה ברבעון השלישי של שנת 2018 הייתה גבוהה בהשוואה לרבעון השני. צמיחה של 2.3% בשיעור שנתי, בהשוואה לצמיחה של 1.2% ברבעון הקודם. עם זאת, קצב הצמיחה היה מתון ונמוך מהערכות המוקדמות. בנוסף, שיעור האבטלה נותר נמוך (4.1%) והשכר הממוצע במשק המשיך לעלות.
- 2.3.3 שוק המניות: בסיכום הרבעון השלישי של 2018 מדד MSCI העולמי (ברוטו במונחים דולריים) עלה ב- 5.1%, אך המדד המקביל של השווקים המתעוררים ירד ב- 0.9%. בישראל מדד ת"א 125 עלה ב- 9.0% ומדד ת"א-35 עלה ב- 8.3%.
- במהלך הרבעון השלישי מחזור המסחר היומי הממוצע במניות והמירים בישראל עמד על 1.4 מיליארדי ש"ח, עלייה של כ- 5% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.

- 2.3.4 שוק איגרות החוב: במהלך הרבעון השלישי של 2018 מדד האג"ח הכללי עלה ב- 0.7%, באותה התקופה עלה מדד אג"ח הממשלתיות ב- 0.3% אך מדד האג"ח הקונצרני עלה ב- 1.4%.
- במהלך הרבעון השלישי מחזור המסחר היומי הממוצע באג"ח עמד על 3.3 מיליארדי ש"ח, ירידה של כ- 5% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד.
- 2.3.5 קרנות נאמנות: ברבעון השלישי של 2018 קרנות הנאמנות רשמו פדיונות נטו של כ- 1.7 מיליארדי ש"ח, לאחר פדיונות של כ- 2.5 מיליארדי ש"ח ברבעון הקודם. בלטו לחיוב גיוסים בקרנות הנאמנות המתמחות בחו"ל (2 מיליארדי ש"ח) והקרנות הכספיות (1.3 מיליארדי ש"ח), אך המשיכו לבלוט לשלילה קרנות הנאמנות המתמחות באג"ח (פדיונות של כ- 3.6 מיליארדי ש"ח).
- 2.3.6 מוצרי מדדים: על פי איגוד תעודות הסל, סך הנכסים המנוהלים בתחום עמד בסוף הרבעון השלישי של 2018 על 94.7 מיליארדי ש"ח, ירידה של 2.5% בשווי הנכסים בהשוואה לסוף 2017. בלטו לשלילה מתחילת השנה תעודות הסל על מדדי המניות בארץ עם פדיונות של כ- 2.9 מיליארדי ש"ח ומדדי המניות בחו"ל עם פדיונות של כ- 3.7 מיליארדי ש"ח.
- 2.3.7 שוק המט"ח: במהלך הרבעון השלישי של 2018 השקל התחזק ב- 2.7% מול סל המטבעות הנומינלי של בנק ישראל עם ייסוף של 0.6% מול הדולר, 0.9% מול האירו, 3.0% מול הפאונד ו- 1.4% מול היין היפני.
- 2.3.8 אינפלציה: על פי המדד האחרון הידוע בסוף הרבעון השלישי של 2018, מדד המחירים לצרכן עלה ב- 0.2% (יוני-אוגוסט), והאינפלציה ב- 12 החודשים האחרונים (עד אוגוסט 2018) הסתכמה ב- 1.2%. במהלך הרבעון השלישי, סעיפי הדיור והתחבורה-ותקשורת היו התורמים העיקריים לעלייה במדד שקוּזו עם ירידה בסעיף ההלבשה-וההנעלה.
- 2.3.9 ריבית בנק ישראל: ריבית בנק ישראל נותרה 0.1% גם במהלך הרבעון השלישי של 2018, ולמעשה נותרה כך מאז שהופחתה בפברואר 2015. למרות שהאינפלציה חזרה לתחום היעד במהלך הרבעון השלישי, חברי הועדה המוניתרית החליטו להותיר את הריבית ללא שינוי כל עוד הדבר ידרש כדי לבסס את סביבת האינפלציה בתחום היעד.
- 2.3.10 לאחר תקופת הדוח, נרשמו ירידות בשוק ההון. ירידות בשוק ההון עשויות להקטין את נכסי החברה. בשלב זה לא ניתן להעריך את ההשלכות של הירידות בשוק ההון בתקופה זו על תוצאות הרבעון הרביעי לשנת 2018.

2.4 חקיקה והסדרה בתחומי פעילות הקבוצה

להלן יתוארו שינויים מהותיים בחקיקה והסדרה בקשר עם תחומי הפעילות של הקבוצה, מאז הדוח התקופתי:

2.4.1 כללי

- 2.4.1.1 ביום 26 באוגוסט 2018 פרסם הממונה חוזר שעניינו "דירקטוריון גוף מוסדי", הקובע הוראות לעניין הרכב הדירקטוריון מספר חבריו ומומחיותם; תנאים והגבלות למינוי וכהונה של יו"ר דירקטוריון; הוראות לעניין דירקטורים בלתי תלויים וכמותם בין היתר כאשר בעל השליטה או קרובו מכהנים כבעלי תפקיד מרכזי בגוף המוסדי, ועדת איתור לדירקטורים בלתי תלויים, והגבלה על מינוי דירקטורים שקרוביהם מכהנים כבעלי תפקיד מרכזי בגוף המוסדי (למעט כאלו שכבר מכהנים כיום) וכן הפרדה חלקית בזהות הדירקטורים בין גוף מוסדי לבין גוף מוסדי אחר הנשלט בידי בעל השליטה. תחילתו של החוזר ביום 24 באפריל 2019, למעט הוראות ספציפיות להן יש מועדי תחילה שונים.
- 2.4.1.2 ביום 25 ביולי 2018 פורסם חוק הגנת הצרכן (תיקון מס' 57), התשע"ח-2018 במסגרתו בוצע תיקון לחוקי הפיקוח לפיו מבטח או קופת גמל המספקים שירות טלפוני הכולל מערכת אוטומטית לניתוב שיחות ייתנו מענה אנושי מקצועי לפניות שעניינן טיפול בתקלה, בירור חשבון או סיום התקשרות, בתוך שש דקות לכל היותר.

2.4.1.3 ביום 9 ביולי 2018 פורסם חוזר גופים מוסדיים שעניינו תיקון הוראות החוזר המאוחד- פרק ניהול נכסי השקעה (הלוואות לא סחירות), המשנה את שיעור המגבלה להשקעות הכוללות הלוואות, השאלת ניירות ערך ונכסי חוב לא סחיר (מובנה או נגזר) שאינם מדורגים או שרמת הדירוג שלהם נמוכה מ-BBB מ-3% מהיקף הנכסים שמנוהלים על ידי הגוף המוסדי, ל-5%.

2.4.1.4 ביום 25 באפריל 2018 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מזערי הנדרש לקבלת רישיון מבטח), התשע"ח-2018 אשר מבטלות את תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מינימאלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998 ("תקנות ההון") ובמסגרתן הופחת ההון המזערי הנדרש לקבלת רישיון חברת ביטוח.

2.4.1.5 ביום 4 במרץ 2018 פרסם הממונה חוזר שעניינו הוראות בדבר הון עצמי לכושר פירעון של מבטח במסגרתו נקבעו הוראות לעניין ההון העצמי המזערי של חברת ביטוח השולטת בחברה מנהלת, בפעילות של קופת גמל או בחברת ביטוח אחרת.

2.4.1.6 ביום 18 במאי 2017 פורסם ברשומות צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של מבטחים, סוכני ביטוח וחברות מנהלות, למניעת הלבנת הון ומימון טרור), התשע"ז-2017 במסגרתו עודכנו ההוראות החלות על מבטחים, סוכני ביטוח וחברות מנהלות בתחום איסור הלבנת הון. הוראות משלימות בעקבות פרסומו של הצו פורסמו על ידי הממונה בימים 3 בספטמבר 2017 ו-1 בפברואר 2018.

2.4.1.7 ביום 15 ביולי 2018 פורסם חוזר שעניינו "צירוף לביטוח- תיקון", הקובע כי במסגרת הליך התאמת פוליסת הביטוח למועמד לביטוח על הגורם המשווק לבחון את רשימת מוצרי הביטוח של המועמד לביטוח בממשק "הר הביטוח", למעט במקרה שאין המדובר בשיווק יזום והמבטח סרב ליתן הרשאה לבדיקה כאמור.

2.4.1.8 ביום 4 במרץ 2018 פרסם הממונה עמדת ממונה שעניינה הגדרת הון מוכר והון נדרש במכשירי הון מורכב, המבהירה את משמעותם של המונחים "הון נדרש" ו"הון מוכר" בתנאי מכשירי הון מורכב אשר הונפקו בעבר, לעניין נסיבות משהות אשר בהתקיימן יידחו תשלומי קרן/ריבית במכשירי ההון המורכב האמורים. לגבי חברות ביטוח שקיבלו את אישור הממונה שביצעו ביקורת על יישום הוראות חוזר ביטוח 9-1-2017 "הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס Solvency II" ("חוזר סולבנסי") יפורשו המונח 'הון נדרש' (בהתאם להגדרת המונח 'סף הון מינימאלי (MCR)') באותו חוזר בגבול העליון (45% מ-SCR), כשהוא מחושב ללא ההוראות בתקופת הפריסה וללא התאמת תרחיש מניות והמונח 'הון עצמי' (לרבות 'הון מוכר' ומונחים דומים) בהתאם להגדרת המונח 'הון עצמי' באותו חוזר ולגבי חברות ביטוח שלא קיבלו את האישור כאמור, יפורשו המונחים הנ"ל בהתאם להגדרתם בחוזר "הוראות בדבר הון עצמי לכושר פירעון של מבטח".

2.4.2 תחום ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח

2.4.2.1 ביום 7 באוגוסט 2018 פורסם מכתב "הליך קביעת קרנות נבחרות" המפרט את האופן שבו תגיש חברה מנהלת של קרן פנסיה בקשה להיבחר כקרן נבחרת החל מיום 1 בנובמבר 2018, וקובע, בין היתר, כי חברות מנהלות של קרנות ברירת מחדל ייגבו מעמיתים ופנסיונרים חדשים דמי ניהול אשר לא יפחתו מ-1% מהפקדות ו-0.05% מהצבירה. ביום 14 באוקטובר 2018 הוכרזו אלטשולר שחם, מיטב דש, פסגות והלמן אלדובי כקרנות הנבחרות.

2.4.2.2 ביום 7 בפברואר 2018 פורסמה טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל/העברת כספים בין קופות גמל/תיקון), התשע"ח-2018, המציעה לאפשר נידוד כספים בקופת גמל גם לעמיתים המקבלים קצבת זקנה או קצבת שארים, לשם קבלת קצבה בלבד, ונייד כספים מקופת גמל להשקעה אחת לאחרת, וכן, לקבוע כי הכספים יועברו בתוך 5 ימי עסקים (במקום 10 כיום) מיום קבלת הבקשה המלאה, מבלי שתהא אפשרות לבטל את העברת הכספים לאחר שהוגשה בקשה להעברתם.

2.4.2.3 ביום 16 באוגוסט 2018 פורסמו ברשומות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות) (תיקון והוראת שעה), התשע"ח-2018, במסגרתן הוראה עד סוף שנת 2019 הוראת השעה אשר הסתיימה בסוף שנת 2017 הקובעת להוצאות ישירות מסוימות תקרה של 0.25% מסך השווי המשווער של נכסי קופת הגמל או של מסלול בקופת גמל.

2.4.2.4 ביום 8 ביולי 2018 פורסם חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (תיקון מס' 18), התשע"ח-2018, הקובע כי מבטח לא יסרב למכור פוליסת ביטוח חיים לצורך רכישת דירה יחידה או לצורך רכישת קרקע לבנייה עצמית לאדם עם מוגבלות מקצרת חיים בהתאם לתנאים הקבועים בחוק לפוליסה זו ובהם כי סכום הביטוח המירבי לא יעלה על חצי מיליון ש"ח (או מחצית ההלוואה), ותקופת אכשרה בת שנתיים וחצי.

2.4.2.5 ביום 1 במאי 2018 פרסם הממונה חוזר שעניינו שיווק תכניות לביטוח מפני אובדן כושר עבודה, הקובע הוראות בדבר שיווק תכניות לאובדן כושר עבודה וחובת בירור פרטים, מסירת מידע ומילוי מסמך הנמקה וכן חובה לעדכון כיסוי הנרכש ואגב קופת גמל, כך שהעלות המצטברת של כלל הכיסויים הביטוחיים שנרכשו במסגרת ואגב קופת הגמל, לא יעלו במהלך תקופת הביטוח על 35% מסך ההפקדות למרכיב התגמולים. בד בבד פרסם הממונה תיקון לחוזר קווים מנחים לעניין תכנית ביטוח מפני אובדן כושר עבודה, הכולל הוראות נוספות בדבר שיווק כיסויים ביטוחיים לעמיתים בקרנות פנסיה והרחבת הכיסויים הביטוחיים שמבטח רשאי להציע.

2.4.2.6 ביום 4 במרץ 2018 פרסם הממונה חוזר שעניינו משיכת כספים מחשבונות קטנים בקופות גמל- תיקון, הקובע הוראות בדבר משלוח הודעות לעמיתים בעלי חשבון עם יתרה צבורה בכספי התגמולים בלבד בסכום של 50 - 1,350 ש"ח, על האפשרות למשוך כספים.

2.4.2.7 ביום 4 בפברואר 2018 פרסם הממונה הבהרה בנושא הליך שיווק פנסיוני בעת צירוף למוצר פנסיוני, לפיה, סוכן ביטוח פנסיוני מחויב בביצוע הליך שיווק פנסיוני במסגרתו עליו לברר את צרכי הלקוח, ולנמק את המלצתו בכתב. גוף מוסדי רשאי לשלם לסוכן עמלת הפצה רק אם הסוכן ביצע עסקה כחלק מהליך של שיווק פנסיוני. ההבהרה כללה התייחסות להפעלת סמכות הממונה ביחס לעמלת הפצה ששולמה לפני פרסום ההבהרה. ביום 30 באוגוסט 2018 פורסמה הבהרה נוספת לפיה ההבהרה בנושא הליך שיווק פנסיוני תחול על צירופי חוסכים למוצר פנסיוני שבוצעו מיום 4 בפברואר 2018 ואילך.

2.4.3 תחום ביטוח בריאות

2.4.3.1 ביום 27 בנובמבר 2018 פרסם הממונה תיקון לחוזר המאוחד - שער 6 חלק 3 - ביטוח סיעודי, במסגרתו נקבעו הוראות ליישוב תביעות בביטוח סיעודי, לרבות הגבלה על דרישות מידע ממבוטח; מינוי נציג שירות אישי למבוטח; לוחות זמנים לטיפול בתביעה ולקבלת המידע הנדרש ליישוב התביעה; ביצוע הערכת תפקוד של המבוטח על ידי ספק שיבחר באופן רנדומלי; הגבלה על אפשרות חברת הביטוח לדחות את הערכת הספק והכרעה על-ידי ספק מכריע; הסתמכות על הערכת תפקוד שבוצעה על ידי גורם אחר והוראות לעניין רשימת ספקי הערכות התפקוד, מספרם המינימלי ואיסור השפעה על שיקול דעתם. החברה לומדת את משמעויות התיקון.

2.4.3.2 ביום 27 במאי 2018 אישרה ועדת השרים לענייני חקיקה את הצעת חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תיקון - היתר לשיווק ומכירה של ביטוח נסיעות לחו"ל), התשע"ז - 2017 במסגרתה מוצע להתיר לסוכני נסיעות לעסוק במכירה ובשיווק של ביטוחי נסיעות לחו"ל.

2.4.3.3 ביום 5 במרץ 2018 פורסם צו פיקוח על מחירי מצרכים ושירותים (החלת החוק על ניתוחים במימון פרטי וקביעת רמת הפיקוח), התשע"ח-2018, בו נקבע כי על חברת ביטוח לדווח למפקח על המחירים לפי הצו על מחירים ששולמו לנותני שירות של ניתוח שמבוצע במימון פרטי, במשך שנתיים.

2.4.3.4 ביום 14 בפברואר 2018 פרסם הממונה תיקון להוראות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (ביטוח סיעודי קבוצתי לחברי קופות חולים), תשע"ו-2015, במסגרתו תוקן גילו של מבוטח זכאי המקנה זכאות להצטרף לביטוח הסיעודי לחברי קופ"ח ללא בחינה של מצב רפואי קודם, מ-60 ל-55 והוארך המועד שעד אליו יהיו רשאים מבוטחים זכאים להצטרף לביטוח הסיעודי הקבוצתי שנערך לחברי קופ"ח ללא בחינה של מצב רפואי קודם לסוף חודש יולי 2018.

2.4.3.5 ביום 24 ביולי 2018 פרסם הממונה את הוראות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (ביטוח סיעודי קבוצתי לחברי קופת חולים) (תיקון מס' 2), התשע"ח-2018, במסגרתן נקבעו הוראות המשכיות למקרה של סיום תקופת הסכם הביטוח לכלל המבוטחים בפוליסה ואי חידושה לכלל המבוטחים על ידי מבטח כלשהו, לפיהן המבוטחים יועברו באופן אוטומטי לפוליסה קבוצתית חדדית שחברת הביטוח לא תישא בסיכון ביטוחי בגינה, וכן הוארכה התקופה לניצול הזכאות לביטוח הסיעודי הקבוצתי לחברי קופות חולים, ללא חיתום, למי שבוטל רישומו שלא עקב מעבר לקופת חולים אחרת.

2.4.3.6 ביום 1 במאי 2018 פרסם הממונה חוזר שעניינו תיקון הוראות החוזר המאוחד – השתתפות עצמית בביטוח ניתוחים, במסגרתו נקבע כי חברת ביטוח תהא רשאית להציע למבוטח ביטוח ניתוחים הכולל השתתפות עצמית בסך של 3,000 ש"ח בגין ביצוע ניתוח.

2.4.3.7 ביום 1 בינואר 2018 פרסם הממונה חוזר שעניינו תיקון הוראות החוזר המאוחד – שער 6 חלק 3- ביטוח סיעודי, הקובע כי תקופת ההתקשרות בין חברת ביטוח לקופת חולים לעניין עריכת תכנית ביטוח סיעודי לחברי קופות חולים תוכל להיות ארוכה מ-8 שנים או להיעשות בתנאים אחרים מאלו הקבועים בחוזר, באישור הממונה, וכן דוחה את מועד כניסתה לתוקף של ההוראה לפיה במשך תקופת הביטוח, חברת ביטוח תישא בסיכון הביטוחי הגלום בתכנית הביטוח בשיעור שלא יפחת מ-20%, ליום 1 בינואר 2019.

2.4.4 תחום ביטוח כללי

2.4.4.1 ביום 1 ביולי פורסם חוק לתיקון פקודת רכב מנועי (מס' 23), התשע"ח-2018 הקובע כי מרכיב ההעמסה הצפוי בתעריף ביטוח רכב חובה בביטוח אופנועים יעמוד על 8.5% מעלות הסיכון הטהור במשך שנתיים (מיום 1 ביולי 2018), והחל מתום מועד זה על 8% באופן קבוע.

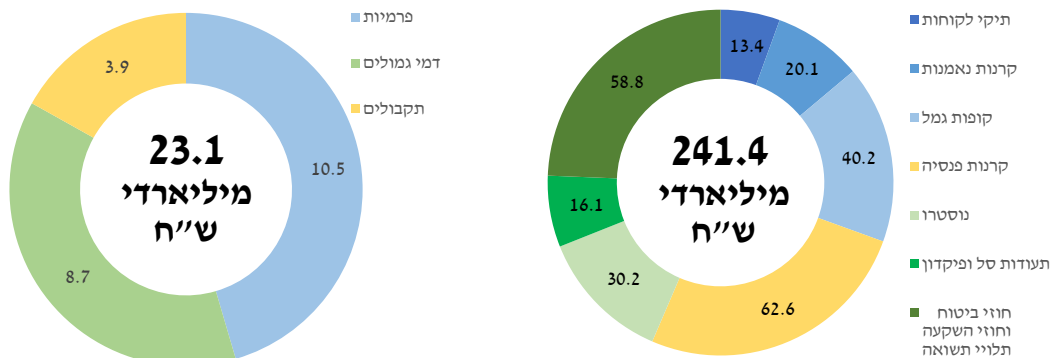
2.4.4.2 ביום 22 במרץ 2018 פורסם חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנת 2019), התשע"ח-2018 במסגרתו שונה מנגנון ההתחשבנות בין המוסד לביטוח לאומי לבין חברות הביטוח לגבי תאונות דרכים.

2.4.5 תחום שירותים פיננסיים ופעילות בשוק ההון

ביום 3 באוגוסט 2017 פורסם חוק השקעות משותפות בנאמנות (תיקון מס' 28), התשע"ז-2017. על פי התיקון, תעודות הסל יהפכו לקרנות נאמנות מחקות סגורות (נסחרות) ויחולו עליהן הוראות חוק השקעות משותפות בנאמנות, בשינויים המתחייבים וכן הסדרים ייחודיים שייקבעו בתקנות או בהוראות של רשות ניירות ערך, לגבי קרנות סל. ביום 12 ביולי 2018 פורסמו תקנות שונות במסגרת התיקון. החוק והתקנות נכנסו לתוקף ביום 3 באוקטובר 2018. לנוכח התיקון, ביום 4 באוקטובר 2018, התמזגה הראל סל בע"מ עם חברת הראל קרנות מדד בע"מ (לשעבר: הראל מוצרים פיננסיים בע"מ) והאחרונה הפכה להיות חברה המנהלת קרנות נאמנות. בהתאם, ממועד כניסת התיקון לתוקף, תחדלנה הראל סל בע"מ והראל קרנות מדד בע"מ מלכלול בדוחותיהן הכספיים את נכסי והתחייבויות תעודות סל. משכך, החל מהמועד כאמור צפויים נכסי והתחייבויות הראל סל להצטמצם בהיקף משמעותי.

2.5 תמצית נתונים מהדוחות הכספיים המאוחדים של הראל השקעות

נכסים מנוהלים בקבוצה: נתוני פרמיות שהורווחו ברוטו, דמי גמולים ותקבולים בגין חווי השקעה:

סך הנכסים המנוהלים בקופות הגמל, קרנות הפנסיה, קרנות הנאמנות ותיקי הלקוחות, אינם נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה. תקבולים בגין חווי השקעה לא נכללים בסעיף הפרמיות, אלא נזקפים ישירות להתחייבויות בגין חווי ביטוח וחוי השקעה. בתקופת הדוח הסתכמו התקבולים בגין חווי השקעה שנוקפו ישירות לעתודות ביטוח בכ- 3.9 מיליארדי ש"ח לעומת כ- 2.8 מיליארדי ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

2.5.1 רווח (הפסד) כולל לפי מגזרים (מיליוני ש"ח):

לשנה שנתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	שינוי ב- %	הערות	מגזר ביטוח חיים וחשבון ארוך טווח
2017	2017	2018			
486	15	170	3	א	ביטוח חיים
69	22	23	30	ב	פנסיה
39	9	12	31		גמל
594	46	205	8		סך הכל מגזר ביטוח חיים וחשבון ארוך טווח
					מגזר ביטוח כללי
(22)	(7)	3	65	ג	רכב חובה
52	13	28	-	ד	רכב רכוש
104	27	25	(8)		ענפי רכוש ואחרים
15	1	1	-	ה	ענפי חבויות אחרים
56	13	14	(18)		ביטוח משכנתאות
205	47	71	(11)		סך הכל מגזר ביטוח כללי
110	74	82	(8)	ו	מגזר ביטוח בריאות
6	6	(11)	-	ז	חברות ביטוח בחו"ל
34	9	9	12		פיננסים
285	48	63	(53)	ח	לא מיוחס למגזרי פעילות
1,234	230	419	(14)		סך הכל לפני מס
388	66	132	(20)		הוצאות מס
846	164	287	(11)		סך הכל לאחר מס
16%	13%	20%			תשואה להון עצמי במונחים שנתיים

התוצאות בתקופת הדוח הושפעו מתשואות שוק ההון שהיו נמוכות מהתשואות בתקופה המקבילה אשתקד. לפרוט נוסף של השפעות מיוחדות על הרווח ראה טבלה שבסעיף 2.5.2.

- א. התוצאות בתקופת הדוח הושפעו מקיטון בהתחייבויות הביטוחיות עקב עליה בעקום ריבית חסרת הסיכון, המשמש לבחינת נאותות העתודות וזאת לעומת גידול בהתחייבויות הביטוחיות בתקופה המקבילה אשתקד עקב ירידה בעקום ריבית חסרת הסיכון. ראה סעיף 2.5.2 (א).
- מנגד, בתקופת הדוח נרשם קיטון במרווח הפיננסי ובהכנסות מדמי הניהול המשתנים. הקיטון נרשם בעקבות ירידה בתשואות הריאליות שהושגו על ידי החברה ביחס לתקופה המקבילה אשתקד.
- ההכנסות מדמי ניהול הסתכמו בתקופת הדוח לסך של כ-360 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ-403 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון בדמי הניהול נובע מקיטון בדמי הניהול המשתנים בתקופת הדוח, לעומת התקופה המקבילה אשתקד. דמי הניהול המשתנים הסתכמו בתקופת הדוח לסך של כ-73 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ-159 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.
- ההכנסות מדמי ניהול הסתכמו ברבעון השלישי לסך של כ-173 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ-163 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. ברבעון השלישי נגבו דמי ניהול משתנים בסך של כ-72 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ-78 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.
- ב. התוצאות בתקופת הדוח הושפעו בעיקר מגידול בנכסים המנוהלים.
- ג. התוצאות בתקופת הדוח הושפעו מתשואות שוק ההון, שהיו נמוכות מהתשואות בתקופה המקבילה אשתקד וכן מהשפעת השינוי במדד המחירים לצרכן, שהיה גבוה יותר מהתקופה המקבילה אשתקד.
- ד. התוצאות בתקופת הדוח הושפעו משיפור בתוצאות החיתומיות.
- ה. התוצאות בתקופת הדוח הושפעו מתשואות שוק ההון שהיו נמוכות מהתשואות בתקופה המקבילה אשתקד וכן מהשפעת השינוי במדד המחירים לצרכן, שהיה גבוה יותר מהתקופה המקבילה אשתקד.
- ו. התוצאות בתקופת הדוח הושפעו מחד, מתשואות שוק ההון, שהיו נמוכות מהתשואות בתקופה המקבילה אשתקד וכן מהשפעת השינוי במדד המחירים לצרכן, שהיה גבוה יותר מהתקופה המקבילה אשתקד. מאידך, תוצאות הרבעון הנוכחי הושפעו משיפור בתוצאות החיתומיות בענף הסיעוד הקבוצתי בשל ירידה בכמות התביעות החדשות בגין שנים קודמות (תביעות בגין התקופה עד ליום 31.12.2017). וכן משיפור חיתומי בענף הבריאות הקבוצתי בשל ירידה בכמות התביעות.
- ז. התוצאות בתקופת הדוח הושפעו מעדכון תעריפי פרמיות בענף רכב חובה בחברת Turk Nippon. תוצאות הרבעון הושפעו בעיקר משחיקה בשווי הלירה הטורקית.
- ח. התוצאות בתקופת הדוח הושפעו מתשואות על ההשקעות, שהיו נמוכות מהתשואות בתקופה המקבילה אשתקד.

2.5.2 השפעות מיוחדות על הרווח הכולל בתקופת הדוח (מיליוני ש"ח):

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	שינוי	הערות
2017	2017	2018	2017	2018
846	164	287	(64)	הרווח הכולל לתקופה כפי שפורסם בדוח
				מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח
				השפעה בעקבות בחינת נאותות העתודות (LAT)
(50)	(100)	(1)	64	א
59	-	-	-	עדכון הנחות מחקר תחלואה
				מגזר ביטוח כללי
(8)	-	-	8	ב
				השפעת ריבית חסרת סיכון
				מגזר ביטוח בריאות
(4)	-	-	-	ג
				עדכון הנחות בהתחייבויות סיעוד פרט
(98)	-	-	-	ג
				עדכון הנחות בהתחייבויות בריאות פרט
(101)	(100)	(1)	72	סה"כ השפעות, לפני מס
(35)	(35)	-	24	השפעת המס
(66)	(65)	(1)	48	סה"כ השפעות, לאחר מס
912	229	288	(112)	סה"כ רווח כולל בנטרול ההשפעות המיוחדות

א. בתקופת הדוח נרשם קיטון בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 51 מיליוני ש"ח עקב עליה בעקום הריבית חסרת סיכון, זאת לעומת גידול בהתחייבויות הביטוחיות בתקופה המקבילה אשתקד בסך של כ- 13 מיליוני ש"ח, עקב ירידה בריבית חסרת הסיכון.

ברבעון השלישי נרשם גידול בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 1 מיליוני ש"ח, לעומת גידול בסך של כ- 100 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

ב. שנת 2017 הושפעה מירידה בריבית חסרת הסיכון לטווח הקצר המשמשת לבחינת ריבית ההיוון של ההתחייבויות הביטוחיות בענפי צד ג' וחבות מעבידים במגזר ביטוח כללי בסך של כ- 8 מיליוני ש"ח.

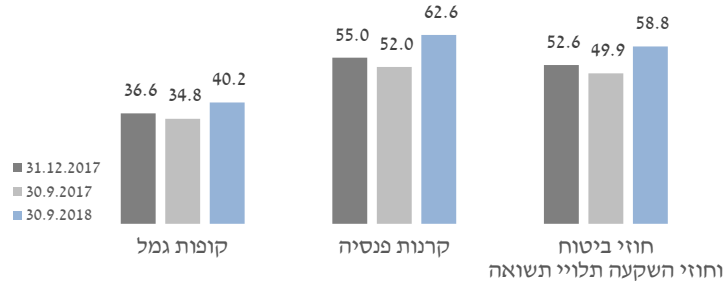
ג. בשנת 2017 נרשם גידול בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 98 מיליוני ש"ח כתוצאה מעדכון הנחות ביטולים והוצאות בענף בריאות פרט. וכן, גידול בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ- 4 מיליוני ש"ח כתוצאה מעדכון הנחות תחלואה וביטולים בענף סיעוד פרט.

2.6 פרטים עיקריים נוספים והשפעות עיקריות נוספות לפי מגזרים

2.6.1 נכסים מנוהלים עבור מבוטחים ועמיתים בקבוצה במגזר ביטוח חיים וחשכון ארוך טווח (מיליארדי ש"ח):

קרנות פנסיה - עיקר הגידול בנכסים המנוהלים ביחס לתקופה המקבילה אשתקד, נובע מצבירה חיובית ומתשואות שוק ההון

קופות גמל* - נכון למועד הדוח בקבוצה 11 קופות גמל. בחלק מקופות הגמל מספר מסלולי השקעה, לבחירת העמית. סך הכל מפעילה הקבוצה, נכון ליום 30 בספטמבר 2018, במסגרת קופות הגמל כאמור 45 מסלולים. עיקר הגידול בנכסים המנוהלים ביחס לתקופה המקבילה אשתקד, נובע מצבירה חיובית ומתשואות שוק ההון

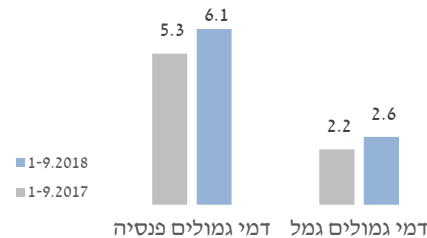

סך הנכסים המנוהלים בקופות הגמל ובקרנות הפנסיה, אינם נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה * קופות גמל, קרנות השתלמות, קופות מרכזיות ואישיות לפיצויים, קופת גמל לדמי מחלה וקופה לפנסיה תקציבית

2.6.2 נתוני דמי גמולים (מיליארדי ש"ח):

גמל - הנתונים המוצגים לתקופת הדוח, כוללים הפקדות חד פעמיות בסך 983 מיליוני ש"ח, בעיקר בגין תיקון 190 לפקודת מס הכנסה, לעומת הפקדות חד פעמיות בסך 742 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד

פנסיה - הגידול בדמי גמולים לעומת תקופה מקבילה אשתקד, נובע בעיקר מהצטרפות עמיתים חדשים וכן מגידול בהפקדות של לקוחות קיימים

דמי הגמולים של קופות הגמל וקרנות הפנסיה אינם נכללים בדוחות המאוחדים של החברה

2.6.3 ביטוח חיים

בתקופת הדוח הסתכמו הפדיונות בסך של כ- 958 מיליוני ש"ח, והיוו כ- 2.6% מהעתודה הממוצעת בביטוח חיים, לעומת פדיונות בסך של כ- 880 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, שהיוו כ- 2.6% מהעתודה הממוצעת אשתקד ולעומת פדיונות בסך של כ- 1,183 מיליוני ש"ח בשנת 2017, שהיוו כ- 2.6% מהעתודה הממוצעת לשנת 2017.

ברבעון הנוכחי הסתכמו הפדיונות בסך של כ- 323 מיליוני ש"ח, והיוו כ- 2.6% מהעתודה הממוצעת בביטוח חיים, לעומת פדיונות בסך של כ- 326 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, שהיוו כ- 2.9% מהעתודה הממוצעת אשתקד.

פוליסות תלויות תשואה:

פוליסות שהוצאו החל משנת 2004 (באחוזים)

פוליסות שהוצאו בשנים 1991 - 2003 (באחוזים)

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר	
2018	2017	2018	2017	2017	
1,374	1,948	1,122	760	2,985	רווחים לאחר דמי ניהול
360	403	173	163	569	סך דמי ניהול

1 - 12

להלן השינוי בכמות הפוליסות במונחי חשיפה:

	לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר	
	2017	2018		
רכב חובה	11%	22%	11%	
רכב רכוש	1%	7%	1%	
ענפי רכוש ואחרים	7%	8%	10%	
ענפי חבויות אחרים	3%	5%	2%	

כמות הפוליסות במונחי חשיפה - פעילות ביטוח כללי מאופיינת בפוליסות לתקופה של עד שנה. לאור אופיין של הפוליסות, הכמות מהווה מכפלה של מספר הפוליסות בתקופת הפוליסה במהלך השנה. משמע, אם בוצע חיתום לפוליסה לתקופה הקצרה משנה, היא מוכפלת בחלק היחסי של התקופה, כך שפוליסה לחצי שנה מהווה חצי יחידה

ביום 2 באוקטובר 2017 נמסר להראל ביטוח על זכייתה במכרז שפרסם החשכ"ל בכ-32% מהיקף ביטוחי רכב רכוש ורכב חובה של עובדי מדינה לשנת 2018.

ביום 6 בספטמבר 2018 נמסר להראל ביטוח על זכייתה במכרז שפרסם החשכ"ל בכ-35% מהיקף ביטוחי רכב רכוש ורכב חובה של עובדי מדינה לשנים 2019-2020. לתוצאות המכרז כאמור לא צפויה להיות השפעה מהותית על תוצאות הפעילות של הראל ביטוח.

2.6.7.1 רכב חובה

הגידול בפרמיות ברוטו ביחס לתקופה מקבילה אשתקד נובע מגידול בפרמיה במספר קולקטיבים ומהקדמת חידוש עסקת עובדי מדינה והכללת פרמיה ברוטו בגין שנת 2017, ברבעון הרביעי לשנת 2016.

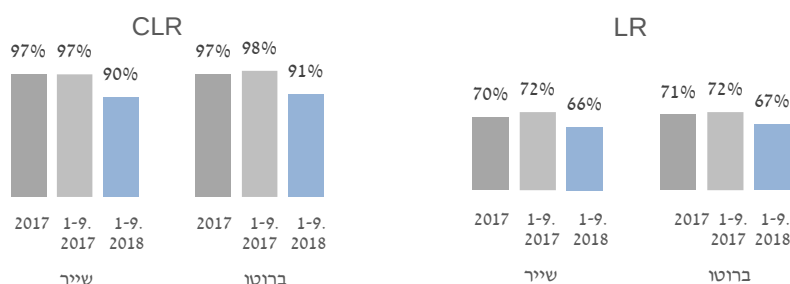
מאחר שבעל רכב חייב לבטח את רכבו בהתאם לפקודת ביטוח רכב מנועי, בעלי רכב (בדרך כלל אופנועים) שנדחו על-ידי חברות הביטוח רשאים לרכוש ביטוח באמצעות ה"פול" (המאגר הישראלי לביטוח רכב) אשר פועל כחברת ביטוח לכל דבר. כל חברות הביטוח הפועלות בתחום ביטוח רכב חובה שותפות ב"פול", וכל אחת נושאת בהפסדי ה"פול", על-פי חלקה היחסי בשוק ביטוח רכב חובה בשנה שחלפה. במכתב מאת מנכ"ל ה"פול" נקבע חלקה הזמני של החברה בדמי הביטוח נטו לשנת 2018, בשיעור של 10.86% (מול 11.04% שהיה חלקה של החברה לשנת 2017).

2.6.7.2 רכב רכוש

הגידול בפרמיות ברוטו ביחס לתקופה מקבילה אשתקד נובע מגידול בפרמיה במספר קולקטיבים ומהקדמת חידוש עסקת עובדי מדינה והכללת פרמיה ברוטו בגין שנת 2017, ברבעון הרביעי לשנת 2016.

התוצאות בתקופת הדוח לעומת אשתקד, הושפעו בעיקר משיפור בתוצאות החיתומיות.

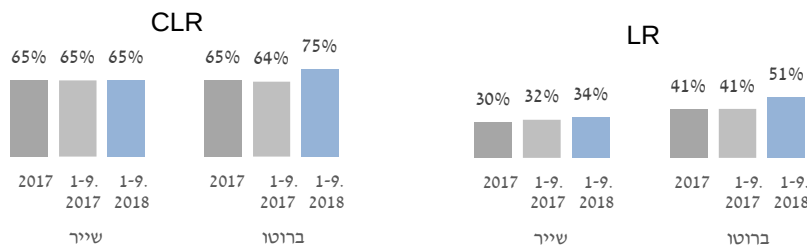
שיעור ה- Loss Ratio ו- Combined Loss Ratio בביטוח רכב רכוש:

2.6.7.3 ענפי רכוש ואחרים

התוצאות בתקופת הדוח לעומת אשתקד, מוסברות מהתפתחות שלילית במספר תביעות בגין ענף אובדן רכוש.

שיעור ה- Loss Ratio ו- Combined Loss Ratio בענפי רכוש ואחרים:

2.6.7.4 ענפי חבויות אחרים

התוצאות בתקופת הדוח הושפעו מתשואות שוק ההון שהיו נמוכות משמעותית מהתשואות בתקופה המקבילה אשתקד וכן מהשפעת השינוי במדד המחירים לצרכן שהיה גבוה יותר מהתקופה המקבילה אשתקד.

2.6.7.5 ענף ביטוח אשראי למגורים המובטח במשכנתא

הפרמיות שהורווחו בביטוח אשראי למגורים המובטח במשכנתא אינן בגין מכירות חדשות, אלא בגין מכירות שבוצעו בעבר ואשר הפרמיות בגינן מוכרות כפרמיה מורווחת בהתאם לתקופת הכיסוי. בענף ביטוח זה לא קיימים ל-EMI הסכמי ביטוח משנה.

2.6.8 חברות ביטוח בחו"ל

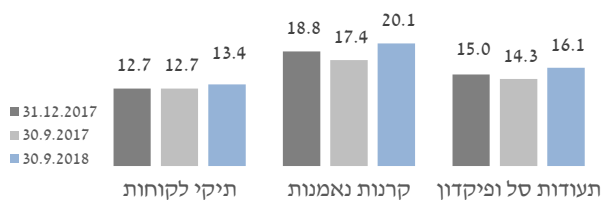
החברה הינה בעלת השליטה (בשיעור של 94%) ב-Interasco חברת ביטוח הפועלת ביוון ובעלת השליטה המלאה ב-Turk Nippon חברת ביטוח הפועלת בטורקיה ("חברות ביטוח בחו"ל"). עיסוקן של חברות הביטוח בחו"ל בתחומי הביטוח הכללי והבריאות. התוצאות בתקופת הדוח הושפעו מעדכון תעריפי פרמיות בענף רכב חובה בחברת Turk Nippon. תוצאות הרבעון הושפעו בעיקר משחיקה בשווי הלירה הטורקית.

2.6.9 תחום שוק ההון והשירותים הפיננסיים

נכסים המנוהלים עבור מבטחים ועמיתים בקבוצה (מיליארדי ש"ח):

הנכסים המנוהלים בתיקי לקוחות כוללים נכסים פיננסיים שהונפקו על ידי הקבוצה ומנוהלים בתיקים

בתקופת הדוח הסתכמו ההכנסות במגזר שוק ההון והשירותים הפיננסיים בסך של כ-161 מיליוני ש"ח, לעומת סך של כ-151 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד

סך הנכסים המנוהלים בקרנות הנאמנות ובתיקי לקוחות, אינם נכללים בדוחות הכספיים המאוחדים של החברה.

הכנסות פעילות תעודות הסל והפיקדון

דמי הניהול מקרנות נאמנות

ופעילות נלוות הקשורה במוצרים פיננסיים (מיליוני ש"ח):

ותיקים מנוהלים (מיליוני ש"ח):

במסגרת השינוי במבנה החברות בקבוצת הראל פיננסיים (לאור תיקון 28 לחוק השקעות משותפות בנאמנות – ראה סעיף 2.4.5) ובהתאם לאישור דירקטוריון הראל קרנות מדד בע"מ, מיום 26 בספטמבר 2018, נחתם בחודש נובמבר 2018 הסכם מיזוג בין הראל קרנות מדד בע"מ לבין חברה קשורה, הראל פיא קרנות נאמנות בע"מ. החברה מעריכה, כי מיזוג החברות יעניק לחברה הממוזגת יתרונות תפעוליים וכן יחזק וימצב את החברה הממוזגת, כמנהלת נכסי קרנות הנאמנות הרביעית בגודלה בישראל.

2.7 נזילות ומקורות מימון

2.7.1 תזרים מזומנים

סך תזרימי המזומנים נטו ששימשו לפעילות שוטפת הסתכם בתקופת הדוח לכ- 45 מיליוני ש"ח. תזרימי המזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה הסתכמו בכ- 107 מיליוני ש"ח. תזרימי המזומנים נטו שנבעו מפעילות מימון הסתכמו בכ- 137 מיליוני ש"ח. השפעת התנודות בשער החליפין על יתרת המזומנים הסתכמה לסך חיובי של כ- 200 מיליוני ש"ח. התוצאה של כל הפעילות הני"ל מתבטאת בגידול ביתרות המזומנים בסך של כ- 185 מיליוני ש"ח.

2.7.2 מימון הפעילות

ככלל, החברה והחברות הבנות שלה מממנות את פעילותן השוטפת ממקורותיהן העצמאיים. לאור דרישות ההון החלות על החברות הבנות של החברה שהינן מבטח, ובהתאם לתקנות ההון, ההון הרגולטורי הנדרש ממבטח יכול להיות מורכב מהון ראשוני, הון ראשוני מורכב, הון משני מורכב והון שלישי מורכב. בנוסף, בהתאם לחוזר יישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס Solvency II, ההון העצמי של מבטח יכול להיות מורכב מהון רובד 1, הון רובד 2 והון רובד 3.

בתקופת הדוח גייסה הראל ביטוח חוב המשמש כהון רובד 2. לעניין הנפקת סדרות אגרות חוב (סדרות יד-טו) של הראל הנפקות - ראה באור 6' בדוחות הכספיים.

3 חשיפה לסיכוני שוק ודרכי ניהולם

בתקופת הדוח לא חלו שינויים מהותיים בחשיפה לסיכוני שוק של החברה ובדרכי ניהולם לעומת הדוח התקופתי.

4 היבטי ממשל תאגידי

4.1 נושאי משרה

ביום 16 בינואר 2018 מר משה ניסן סיים את כהונתו כמנכ"ל החברה הבת - הראל המשמר מחשבים בע"מ וכמשנה למנכ"ל הראל ביטוח. מר אייל אפרת, מונה כמחליפו של מר ניסן החל מהמועד כאמור.

4.2 דירקטוריון

4.2.1 ביום 1 בינואר 2018 הגב' מירי לנט שריר החלה את כהונתה כדירקטורית חיצונית בחברה.

4.2.2 ביום 2 במאי 2018 מר אלי דפס החל את כהונתו כדירקטור בחברה.

5 גילוי בנושא יחס כושר פירעון

בחודש יוני 2017, פורסם על ידי הממונה חוזר ביטוח 9-2017 "הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס Solvency II" ("חוזר סולבנסי"), העוסק בהוראות ליישום משטר כושר הפירעון הכלכלי של חברת ביטוח בהתבסס על דירקטיבת סולבנסי 2, שאומצה על-ידי האיחוד האירופי ומיושמת החל מינואר 2016 בכל המדינות החברות בו. החוזר האמור החיל על החברה את החובה לקיים משטר כושר פירעון כלכלי.

בחוזר נקבע, בין היתר, כי משטר כושר הפירעון החשבונאי לא יחול על חברת ביטוח אשר קיבלה את אישורו של הממונה כי ביצעה ביקורת על יישום הוראות חוזר סולבנסי, וזאת החל ממועד האישור ואילך ובכפוף לביטול תקנות ההון הישנות.

בחודש נובמבר 2018, קיבלה החברה את אישור הממונה כי בוצעה ביקורת רואה חשבון מבקר על יישום הוראות משטר סולבנסי. ביקורת רואה חשבון בוצעה בהתאם לתקן ISAE 3400. כפועל יוצא מכך ועל רקע ביטול תקנות ההון הישנות, החל מחודש דצמבר 2018 תעבור החברה למשטר כושר פירעון כלכלי בלבד. בהתאם לכך, מפרסמת החברה את דוח יחס כושר הפירעון הכלכלי שלה ליום 31 בדצמבר 2017, על פי דרישות חוזר ביטוח 2017-1-20 מחודש דצמבר 2017 שעניינו מבנה הגילוי הנדרש בדוח התקופתי בנושא משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II ("חוזר הגילוי").

עודף ההון של הראל ביטוח ליום 31 בדצמבר 2017, על בסיס מאוחד ולפני הוראות המעבר (במונחי SCR 100%) הינו בסך של כ- 1.3 מיליארדי ש"ח. עודף ההון של הראל ביטוח ליום 31 בדצמבר 2016 הינו בסך של כ- 1.6 מיליארדי ש"ח (עודף זה עודכן כך שיביא בחשבון דיבידנד בסך של 250 מיליוני ש"ח שחולק ביוני 2017). השינוי בעודף ההון בין התקופות, נובע בין היתר מדיבידנד שחולק בספטמבר 2017 ובמרץ 2018, מירידה בעקום הריבית ומשינויים בתמהיל התיק והיקפו.

יצוין כי למודל במתכונתו הנוכחית, רגישות גבוהה לשינויים במשתני שוק ואחרים. לפיכך, מצב ההון המשתקף ממנו עשוי להיות תנודתי מאוד. כמו כן, קיימים נושאים אשר עשויים להשפיע מהותית על תוצאות הדיווח, שעל אף ההנחיות הסופיות, נמסר לחברות כי הטיפול בהם טרם נקבע סופית והוא כפוף לשינויים בהתאם לתוצאות של דיונים בין הממונה לבין חברות הביטוח בישראל. הנתונים המוצגים להלן, נערכו על פי הוראות הממונה הידועות למועד עריכת הדוח. חישובי ההון הכלכלי הקיים וההון הנדרש מבוססים על תחזיות והנחות הנשענות, בעיקרן על ניסיון העבר, אשר אינם משקפים בהכרח את התוצאות העתידיות.

קביעת האומדן המיטבי התבססה על תחזיות, הערכות ואומדנים לאירועים עתידיים שהתממשותם אינה ודאית ואינם בשליטתה של החברה, ויש לראות בהם כ- "מידע צופה עתידי" כהגדרתו בסעיף 32 לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. יתכן כי תחזיות, הערכות ואומדנים אלו, כולם או חלקם, לא יתממשו או שיתממשו באופן שונה מכפי שהונח בחישוב דוח כושר פירעון, ולפיכך התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מכפי שנחזה.

נכון ליום 31 בדצמבר 2017, קיימות הוראות מעבר, לפיהן נדרשת הראל ביטוח לעמוד ב- 65% מסך דרישות ההון. ההון הנדרש לכושר פירעון של חברת ביטוח יעלה בהדרגה ב- 5% בכל שנה החל מ- 60% מה- SCR ועד למלוא ה- SCR בדצמבר 2024 ("תקופת הפריסה"). בנוסף, קיימת הקלה בגין דרישת ההון לסיכון מניות

להלן נתונים אודות יחס כושר פירעון וסף הון (MCR) ליום 31 בדצמבר 2017 בהתאם להנחיות בחוזר סולבנסי שפורסם ביום 1 ביוני 2017:

א. יחס כושר פירעון

31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2016
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)
10,812	10,113
9,494	8,459
1,318	1,654
114%	120%

הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון (SCR)

הון נדרש לכושר פירעון (SCR)

עודף (*)

יחס כושר פירעון

(*) שינויים בהון עצמי ממועד החישוב ועד למועד הפרסום לראשונה שלא נכללו בתוצאות:

(א) גיוסי הון רובד 2 בסך של כ- 250 מיליוני ש"ח. למידע בגין גיוסים אלה ראה באור 6 בדוח הכספי.

(ב) התכלות הון רובד 2 בסך של כ- 78 מיליוני ש"ח.

בהתחשב בסך השינויים ההוניים האמורים עד חודש נובמבר 2018, עודף ההון היה גדל בכ- 172 מיליוני ש"ח לכ- 1,490 מיליוני ש"ח ויחס כושר פירעון היה עומד על כ- 116%.

עמידה באבני דרך בתקופת הפריסה:

31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2016
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)
10,536	9,564
5,771	4,758
4,765	4,806

הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון בתקופת הפריסה
הון נדרש לכושר פירעון בתקופת הפריסה
עודף בתקופת הפריסה

ב. סף הון (MCR)

31 בדצמבר 2017	31 בדצמבר 2016
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)
1,877	1,826
8,026	7,551

סף הון (MCR)
הון עצמי לעניין סף הון (MCR)

סף קביעת "כרית ביטחון"

ביום 27 בדצמבר 2017 החליט דירקטוריון הראל ביטוח, על קביעת כרית בטחון, בהתאם לסעיף 1(א)(2) למכתב למנהלי חברות הביטוח, שפורסם על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר ביום 1 באוקטובר 2017. כרית הביטחון הינה כרית מתעצמת, אשר תעמוד בתום תקופת ההתאמה (שנת 2024) על סך של 1 מיליארד ש"ח, ואשר תיבנה בהדרגה החל מסך של 0.65 מיליארד ש"ח בשנת 2017, ועד לסך של 1 מיליארד ש"ח בשנת 2024.

**הדירקטוריון מביע תודתו לעובדי הקבוצה וסוכניה עבור
הישגי הקבוצה**

מישל סיבוני
מנכ"ל

יאיר המבורגר
יו"ר הדירקטוריון

28 בנובמבר 2018

**הראל השקעות בביטוח
ושירותים פיננסים בע"מ**

תמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים

ליום 30 בספטמבר 2018

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים לבעלי המניות של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ וחברות מאוחדות (להלן - החברה), הכולל את תמצית הדוח על המצב הכספי ביניים המאוחד ליום 30 בספטמבר 2018 ואת הדוחות התמציתיים ביניים המאוחדים על רווח והפסד, הרווח הכולל, שינויים בהון ותזרימי המזומנים לתקופות של תשעה ושלשה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. הדירקטוריון והנהלה אחראים לעריכת ולחצנה של מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IAS 34 "דיווח כספי לתקופות ביניים", וכן הם אחראים לעריכת מידע כספי לתקופות ביניים אלו לפי פרק ד' של תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970, עד כמה שתקנות אלה חלות על תאגיד המאחד חברות ביטוח ובכפוף לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתבסס על סקירתנו.

לא סקרנו את המידע הכספי התמציתי לתקופות הביניים התמציתי של חברות שאוחדו אשר נכסיהן הכלולים באיחוד מהווים כ-15.38% מכלל הנכסים המאוחדים ליום 30 בספטמבר 2018, והנכסותיהן הכלולות באיחוד מהוות כ-3.58% וכ-2.95%, מכלל ההכנסות המאוחדות לתקופות של תשעה ושלשה חודשים שהסתיימו באותו תאריך, בהתאמה. כמו כן, לא סקרנו את המידע הכספי לתקופות הביניים התמציתי של חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני אשר ההשקעה בהן הינה כ-116,480 אלפי ש"ח ליום 30 בספטמבר 2018 וחלקה של הקבוצה ברווחיהן הינו כ-9,337 אלפי ש"ח וכ-3,379 אלפי ש"ח לתקופות של תשעה ושלשה חודשים שהסתיימו באותו תאריך, בהתאמה. המידע הכספי לתקופות הביניים התמציתי של אותן חברות נסקר על ידי רואי חשבון אחרים שדוחות הסקירה שלהם הומצאו לנו ומסקנתנו, ככל שהיא מתייחסת לסכומים שנכללו בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות הסקירה של רואי החשבון האחרים.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות". סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו ועל דוחות הסקירה של רואי חשבון אחרים, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לתקן חשבונאות בינלאומי IAS 34.

בנוסף לאמור בפסקה הקודמת, בהתבסס על סקירתנו ועל דוחות הסקירה של רואי חשבון אחרים, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ממלא, מכל הבחינות המהותיות, אחר הוראות הגילוי לפי פרק ד' של תקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970, עד כמה שתקנות אלה חלות על תאגיד המאחד חברות ביטוח ובכפוף לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.

פסקת הדגש עניין (הפניית תשומת לב)

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בבאור 7א' לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

סומך חייקין

רואי חשבון

28 בנובמבר 2018

31 בדצמבר	30 בספטמבר	
2017	2018	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
		נכסים
1,463	1,450	נכסים בלתי מוחשיים
12	11	נכסי מסים נדחים
2,340	2,325	הוצאות רכישה נדחות
1,299	1,308	רכוש קבוע
1,479	1,453	השקעות בחברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
1,502	1,457	נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
1,742	1,718	נדל"ן להשקעה אחר
4,545	4,573	נכסי ביטוח משנה
24	34	נכסי מסים שוטפים
1,088	1,151	חייבים ויתרות חובה
1,330	1,328	פרמיה לגבייה
47,771	45,824	השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
7,133	6,747	השקעות פיננסיות עבור מחזיקים בתעודות סל
-	-	נכסים מיועדים למימוש *
		השקעות פיננסיות אחרות
7,080	7,080	נכסי חוב סחירים
13,707	13,211	נכסי חוב שאינם סחירים
918	871	מניות
2,399	2,314	אחרות
24,104	23,476	סך כל ההשקעות הפיננסיות האחרות
8,109	7,824	מזומנים ושווי מזומנים המשועבדים עבור מחזיקים בתעודות סל
2,758	2,013	מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
1,559	1,368	מזומנים ושווי מזומנים אחרים
108,258	104,060	סך כל הנכסים
52,550	49,883	סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה

* לענין סיווג נכסי תעודות הסל כנכסים מיועדים למימוש ראה באור 9.

תמצית דוחות על המצב הכספי ביניים מאוחדים ליום (המשך)

31 בדצמבר	30 בספטמבר	
2017	2017	2018
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
339	345	340
(131)	(138)	(132)
529	474	522
4,821	4,632	5,258
5,558	5,313	5,988
6	6	6
5,564	5,319	5,994
26,939	26,615	27,773
51,997	49,278	58,197
923	866	913
252	249	258
61	31	73
3,137	2,887	2,880
14,997	14,282	-
-	-	16,124
4,388	4,533	4,630
102,694	98,741	110,848
108,258	104,060	116,842

הון והתחייבויות

הון

הון מניות ופרמיה על מניות

מניות באוצר

קרנות הון

עודפים

סך כל ההון המיוחס לבעלים של החברה

זכויות שאינן מקנות שליטה

סך כל ההון

התחייבויות

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

התחייבויות מסים נדחים

התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו

התחייבויות מסים שוטפים

זכאים ויתרות זכות

התחייבויות בגין תעודות סל ואופציות כיסוי

התחייבויות מיועדות למימוש *

התחייבויות פיננסיות

סך כל ההתחייבויות

סך כל ההון וההתחייבויות

אריק פרץ
מנהל הכספיםמישל סיבוני
מנהל כללייאיר המבורגר
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות: 28 בנובמבר 2018

* לענין סיווג התחייבויות תעודות הסל כהתחייבויות מיועדות למימוש ראה באור 9.

הבאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות על הרווח וההפסד ביניים מאוחדים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		
2017	2017	2018	2017	2018	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
13,091	3,313	3,660	9,713	10,449	פרמיות שהורווחו ברוטו
1,442	368	383	1,050	1,119	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
11,649	2,945	3,277	8,663	9,330	פרמיות שהורווחו בשייר
5,163	1,146	1,738	3,481	2,914	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
1,257	336	353	911	901	הכנסות מדמי ניהול
339	87	83	249	257	הכנסות מעמלות
7	-	-	7	-	הכנסות אחרות
18,415	4,514	5,451	13,311	13,402	סך כל ההכנסות
14,833	3,670	4,301	10,560	10,456	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
952	158	219	645	737	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
13,881	3,512	4,082	9,915	9,719	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
2,386	603	667	1,775	1,917	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
1,155	294	294	870	904	הוצאות הנהלה וכלליות
44	11	8	32	18	הוצאות אחרות
122	29	44	90	158	הוצאות מימון, נטו
17,588	4,449	5,095	12,682	12,716	סך כל ההוצאות
163	41	33	87	66	חלק החברה ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
990	106	389	716	752	רווח לפני מסים על ההכנסה
306	25	112	222	209	מסים על ההכנסה
684	81	277	494	543	רווח לתקופה
684	81	277	494	543	מיוחס ל:
-*	-*	-*	-*	-*	בעלים של החברה
684	81	277	494	543	זכויות שאינן מקנות שליטה
684	81	277	494	543	רווח לתקופה
3.21	0.39	1.30	2.34	2.55	רווח בסיסי למניה (בש"ח)
3.21	0.39	1.30	2.33	2.55	רווח מדולל למניה (בש"ח)

* קטן מ-1 מיליוני ש"ח.

הבאורים המצורפים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

תמצית דוחות על הרווח (ההפסד) הכולל ביניים מאוחדים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	
2017	2017	2018	2017	2018
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
684	81	277	494	543
רווח לתקופה				
פריטי רווח כולל אחר שלאחר ההכרה לראשונה				
במסגרת הרווח הכולל הועברו או יועברו לרווח				
והפסד				
332	163	99	266	(8)
(153)	(66)	(44)	(183)	(86)
41	7	4	34	27
(62)	24	(22)	(47)	24
(70)	(35)	(25)	(35)	19
13	(7)	3	11	(13)
101	86	15	46	(37)
פריטי רווח כולל אחר שלא יועברו לרווח והפסד				
88	(1)	(6)	88	44
(2)	(3)	(1)	(1)	2
(25)	1	2	(26)	(15)
61	(3)	(5)	61	31
162	83	10	107	(6)
846	164	287	601	537
סך רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה				
סך כל הרווח הכולל לתקופה				
מיוחס ל:				
846	164	287	601	537
*-	*-	*-	*-	*-
846	164	287	601	537
סך הרווח הכולל לתקופה				

* קטן מ-1 מיליוני ש"ח.

מיוחס לבעלים של החברה										
הון מניות ופרמיה	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	קרן הון בגין שיערוך רכוש קבוע	יתרת עודפים	סך הכל	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך כל ההון	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)										
339	480	(129)	1	(131)	(49)	226	4,821	5,558	6	5,564
יתרה ליום 1 בינואר 2018										
סך הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה										
-	-	-	-	-	-	-	543	543	*-	543
רווח לתקופה										
-	(48)	11	-	-	-	30	1	(6)	*-	(6)
סך רווח (הפסד) כולל אחר										
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה										
-	(48)	11	-	-	-	30	544	537	*-	537
עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון										
-	-	-	-	-	-	-	(107)	(107)	-	(107)
דיבידנד שחולק										
-	-	-	-	(7)	-	-	-	(7)	-	(7)
רכישת מניות באוצר										
1	-	-	-	6	-	-	-	7	-	7
הנפקה מחדש של מניות באוצר										
340	432	(118)	1	(132)	(49)	256	5,258	5,988	6	5,994
יתרה ליום 30 בספטמבר 2018										

* קטן מ-1 מיליוני ש"ח.

מיוחס לבעלים של החברה										
הון מניות ופרמיה	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	קרן הון בגין שיערוך רכוש קבוע	יתרת עודפים	סך הכל	זכויות שאינן שליטה	סך כל ההון	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)										
340	398	(99)	1	(131)	(49)	260	4,982	5,702	6	5,708
יתרה ליום 1 ביולי 2018										
-	-	-	-	-	-	-	277	277	*-	277
סך הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה										
-	34	(19)	-	-	-	(4)	(1)	10	*-	10
רווח לתקופה										
-	34	(19)	-	-	-	(4)	276	287	*-	287
סך רווח (הפסד) כולל אחר										
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה										
-	-	-	-	(2)	-	-	-	(2)	-	(2)
עסקאות עם בעלים שנוקפו ישירות להון										
-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	1
רכישת מניות באוצר										
הנפקה מחדש של מניות באוצר										
340	432	(118)	1	(132)	(49)	256	5,258	5,988	6	5,994
יתרה ליום 30 בספטמבר 2018										

* קטן מ-1 מיליוני ש"ח.

תמצית דוחות ביניים על השינויים בהון מאוחדים (המשך)

מיוחס לבעלים של החברה										
הון מניות ופרמיה	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	קרן הון בגין שיערוך רכוש קבוע	יתרת עודפים	סך הכל	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך כל ההון	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)										
351	330	(80)	4	(158)	164	4,599	5,161	6	5,167	יתרה ליום 1 בינואר 2017
-	-	-	-	-	-	494	494	-	494	סך הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה
-	82	(36)	-	-	61	-	107	-	107	רווח לתקופה
-	82	(36)	-	-	61	494	601	-	601	סך רווח (הפסד) כולל אחר
-	82	(36)	-	-	61	494	601	-	601	סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה
-	-	-	-	-	-	(461)	(461)	-	(461)	עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	דיבידנד שחולק
-	-	-	-	(16)	-	-	(16)	-	(16)	רכישת מניות באוצר
(8)	-	-	-	36	-	-	28	-	28	הנפקה מחדש של מניות באוצר
2	-	-	(2)	-	-	-	-	-	-	מימוש אופציות
345	412	(116)	2	(138)	225	4,632	5,313	6	5,319	יתרה ליום 30 בספטמבר 2017

* קטן מ-1 מיליוני ש"ח.

תמצית דוחות ביניים על השינויים בהון מאוחדים (המשך)

מיוחס לבעלים של החברה										
הון מניות ופרמיה	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	קרן הון בגין שיערוך רכוש קבוע	יתרת עודפים	סך הכל	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך כל ההון	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)										
349	343	(133)	4	(144)	(49)	226	4,756	5,352	6	5,358
יתרה ליום 1 ביולי 2017										
סך הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה										
-	-	-	-	-	-	-	81	81	*-	81
רווח לתקופה										
-	69	17	-	-	-	(1)	(2)	83	*-	83
סך רווח (הפסד) כולל אחר										
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה										
-	69	17	-	-	-	(1)	79	164	*-	164
עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון										
-	-	-	-	-	-	-	(203)	(203)	-	(203)
דיבידנד שחולק										
-	-	-	-	(2)	-	-	-	(2)	-	(2)
רכישת מניות באוצר										
(6)	-	-	-	8	-	-	-	2	-	2
הנפקה מחדש של מניות באוצר										
2	-	-	(2)	-	-	-	-	-	-	-
מימוש אופציות										
345	412	(116)	2	(138)	(49)	225	4,632	5,313	6	5,319
יתרה ליום 30 בספטמבר 2017										

* קטן מ-1 מיליוני ש"ח.

תמצית דוחות ביניים על השינויים בהון מאוחדים (המשך)

מיוחס לבעלים של החברה										
הון מניות ופרמיה	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	קרן הון בגין שיערוך רכוש קבוע	יתרת עודפים	סך הכל	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך כל ההון	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 (מבוקר)										
351	330	(80)	4	(158)	(49)	164	4,599	5,161	6	5,167
יתרה ליום 1 בינואר 2017										
סך הרווח (ההפסד) הכולל לשנה										
-	-	-	-	-	-	-	684	684	*-	684
רווח לשנה										
-	150	(49)	-	-	-	62	(1)	162	*-	162
סך רווח (הפסד) כולל אחר										
-	150	(49)	-	-	-	62	683	846	*-	846
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לשנה עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון										
-	-	-	-	-	-	-	(461)	(461)	-	(461)
דיבידנד שחולק										
-	-	-	-	(18)	-	-	-	(18)	-	(18)
רכישת מניות באוצר										
(15)	-	-	-	45	-	-	-	30	-	30
הנפקה מחדש של מניות באוצר										
3	-	-	(3)	-	-	-	-	-	-	-
מימוש אופציות										
339	480	(129)	1	(131)	(49)	226	4,821	5,558	6	5,564
יתרה ליום 31 בדצמבר 2017										

* קטן מ-1 מיליוני ש"ח.

תמצית דוחות ביניים מאוחדים על תזרימי מזומנים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		נספח	
	2017	2018	2017	2018		
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)		
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח		
1,216	223	1,251	371	171	א	תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
(189)	(20)	(116)	(168)	(216)		לפני מסים על ההכנסה
1,027	203	1,135	203	(45)		מס הכנסה ששולם
						מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) שוטפת
						תזרימי מזומנים מפעילות השקעה
(64)	(27)	(8)	(58)	(46)		השקעה בחברות מוחזקות
48	-	1	23	132		תמורה ממכירת השקעה בחברה מוחזקת
(79)	(12)	(7)	(68)	(62)		המטופלת לפי שיטת השווי המאזני
(169)	(32)	(63)	(115)	(171)		השקעה בנכסים בלתי מוחשיים
29	4	21	14	39		דיבידנד וריבית מחברות מוחזקות
12	-	-	1	1		תמורה ממכירת רכוש קבוע
(223)	(67)	(56)	(203)	(107)		מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה
						תזרימי מזומנים מפעילות מימון
247	-	-	247	250		הנפקת כתבי התחייבות
12	1	(1)	12	-		רכישת מניות באוצר, נטו
312	61	(104)	128	94		תמורה מהנפקת תעודות סל ואופציות כיסוי, נטו
(3)	(44)	-	(4)	(12)		אשראי לזמן קצר מתאגידים בנקאיים, נטו
(104)	-	-	(64)	(88)		פרעון הלוואות מתאגידים בנקאיים ואחרים
(461)	(354)	-	(461)	(107)		דיבידנד לבעלי החברה
3	(336)	(105)	(142)	137		מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) מימון
(92)	6	193	(79)	200		השפעת התנודות בשער החליפין על יתרות המזומנים ושווי מזומנים
715	(194)	1,167	(221)	185		עליה (ירידה) במזומנים ושווי מזומנים
3,602	3,575	3,335	3,602	4,317	ב	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה
4,317	3,381	4,502	3,381	4,502	ג	יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

תמצית דוחות ביניים מאוחדים על תזרימי מזומנים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר
2017	2017	2018	2017	2018
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
684	81	277	494	543
(163)	(41)	(33)	(87)	(66)
(2,907)	(753)	(1,187)	(1,873)	(1,073)
40	(14)	(46)	40	(115)
6	25	(8)	3	(111)
(30)	(1)	(50)	(11)	(57)
(321)	89	(63)	(203)	99
1,348	850	597	854	1,295
(46)	(16)	(8)	(11)	(25)
(101)	(18)	(14)	(84)	(55)
81	21	24	61	67
138	37	36	115	104
972	58	(11)	631	680
8,442	2,105	2,613	5,722	6,200
171	147	27	150	63
(160)	(31)	3	(144)	(116)
306	25	112	222	209
(44)	(18)	(22)	(34)	(66)
(4,541)	(1,320)	(515)	(3,630)	(4,671)
(34)	(14)	(12)	(27)	(38)
3	3	-	3	-
(1,204)	(316)	(6)	(791)	(1,195)
61	(68)	3	69	(88)
85	233	246	63	(59)
(245)	(204)	(1,952)	142	(2,307)
(1,599)	(390)	1,341	(1,315)	1,220
276	(252)	(104)	16	(274)
(2)	5	3	(4)	7
532	142	974	(123)	(372)
1,216	223	1,251	371	171

נספח א' - תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת לפני מסים על הכנסה (1),(2),(3)

רווח לתקופה

פריטים שאינם כרוכים בתזרימי מזומנים:

חלק החברה ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווחים נטו מהשקעות פיננסיות עבור חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

הפסדים (רווחים) נטו מהשקעות פיננסיות אחרות

נכסי חוב סחירים

נכסי חוב שאינם סחירים

מניות

השקעות אחרות

הוצאות מימון בגין התחייבויות פיננסיות

שינוי בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה

שינוי בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה אחר

פחת והפחתות

רכוש קבוע

נכסים בלתי מוחשיים

שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

שינוי בנכסי ביטוח משנה

שינוי בהוצאות רכישה נדחות

הוצאות מסים על ההכנסה

שינויים בסעיפים מאזניים אחרים:

השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה עבור חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

רכישת נדל"ן להשקעה

רכישות, נטו של השקעות פיננסיות

השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה אחר

רכישת נדל"ן להשקעה

תמורה ממכירת נדל"ן להשקעה

רכישות, נטו של השקעות פיננסיות

פרמיות לגבייה

חייבים ויתרות חובה

השקעות פיננסיות עבור מחזיקים בתעודות סל, נטו מזומנים ושווי מזומנים משועבדים עבור מחזיקים בתעודות סל

זכאים ויתרות זכות

התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו

סך ההתאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת

סך הכל תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת לפני מסים על ההכנסה

(1) תזרימי המזומנים מפעילות שוטפת כוללים רכישות ומכירות נטו של השקעות פיננסיות ונדל"ן להשקעה, הנובעים מהפעילות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה.

(2) במסגרת הפעילות השוטפת הוצגה ריבית שהתקבלה בסכום של 1,185 מיליוני ש"ח (לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2017 סכום של 1,080 מיליוני ש"ח ולשנת 2017 סכום של 1,582 מיליוני ש"ח) וריבית ששולמה בסכום של 61 מיליוני ש"ח (לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2017 סכום של 63 מיליוני ש"ח ולשנת 2017 סכום של 157 מיליוני ש"ח).

(3) במסגרת הפעילות השוטפת הוצג דיבידנד שהתקבל מהשקעות פיננסיות אחרות בסכום של 217 מיליוני ש"ח (לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2017 סכום של 222 מיליוני ש"ח ולשנת 2017 סכום של 287 מיליוני ש"ח).

תמצית דוחות ביניים מאוחדים על תזרימי מזומנים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	
2017	2017	2018	2017	2018
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
1,848	1,891	2,113	1,848	2,758
1,754	1,684	1,222	1,754	1,559
<u>3,602</u>	<u>3,575</u>	<u>3,335</u>	<u>3,602</u>	<u>4,317</u>
2,758	2,013	2,975	2,013	2,975
1,559	1,368	1,527	1,368	1,527
<u>4,317</u>	<u>3,381</u>	<u>4,502</u>	<u>3,381</u>	<u>4,502</u>

נספח ב - מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה
מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
מזומנים ושווי מזומנים אחרים
יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה

נספח ג - מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה
מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
מזומנים ושווי מזומנים אחרים
יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה

באור 1 - כללי

הישות המדווחת

הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (להלן: "החברה") הינה חברה תושבת ישראל אשר התאגדה בישראל ומניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב. כתובתה הרשמית היא רחוב אבא הלל סילבר 3, רמת גן.

החברה הינה חברת החזקות שעיקר החזקותיה הינן בחברות המאוחדות שהן חברות ביטוח ופיננסיים. תמצית הדוחות הכספיים הביניים המאוחדים ליום 30 בספטמבר 2018 כוללת את אלה של החברה ושל החברות הבנות שלה (להלן: "הקבוצה"), וכן את זכויות החברה בחברות כלולות ובהסדרים משותפים.

תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים משקפת בעיקרה את הנכסים, ההתחייבויות והפעולות של חברות הביטוח המאוחדות, ולפיכך נערכה במתכונת דומה.

באור 2 - בסיס עריכת הדוחות הכספיים

א. הצהרה על עמידה בתקני דיווח כספי בינלאומיים

תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים נערכה בהתאם ל- IAS 34, דיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם לדרישות הגילוי אשר נקבעו על ידי הממונה על הביטוח בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 (להלן: "חוק הפיקוח"), ואינה כוללת את כל המידע הנדרש בדוחות כספיים שנתיים מלאים. יש לקרוא אותה ביחד עם הדוחות הכספיים ליום ולשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 (להלן: "הדוחות השנתיים"). כמו כן, דוחות אלו נערכו בהתאם להוראות פרק ד' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידים), התש"ל-1970, עד כמה שתקנות אלו חלות על תאגיד המאחד חברות ביטוח. תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים אושרה לפרסום על ידי דירקטוריון החברה ביום 28 בנובמבר 2018.

ב. שימוש באומדנים ושיקול דעת

בעריכת תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים בהתאם ל- IFRS ובהתאם לחוק הפיקוח והתקנות שהותקנו על פיו, נדרשת הנהלת הקבוצה להשתמש בשיקול דעת, בהערכות, אומדנים והנחות לרבות הנחות ואומדנים אקטואריים (להלן: "אומדנים"), אשר משפיעים על יישום המדיניות החשבונאית, על ערכם של נכסים והתחייבויות ועל סכומי הכנסות והוצאות. מובהר בזאת כי התוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה. האומדנים העיקריים הכלולים בדוחות הכספיים מבוססים על הערכות אקטואריות וכן על הערכות שווי חיצוניות.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הקבוצה, נדרשת הנהלת החברה להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת החברה על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות, לרבות ציפיות לעתיד, ככל שניתנות להערכה, בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.

האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

ההערכות ושיקול הדעת, בהם השתמשה הנהלה לצורך יישום המדיניות החשבונאית בהכנת תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים עקביים בעיקרם לאלה בהם השתמשה להכנת הדוחות הכספיים המאוחדים ליום 31 בדצמבר 2017, ולמעט האמור להלן, לא חל שינוי בהנחות האקטואריות המשפיע באופן מהותי על העתודות. בקשר עם עדכון הריביות להיוון המשמשות בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות וכן עם בדיקת נאותות העתודות (LAT), ראה גם באור 9.

ג. מיון מחדש

בחלק מהבאורים לדוחות כספיים ביניים המאוחדים אלו בוצעו מיונים מחדש של מספרי השוואה בתוך מרכיבי הבאורים. למיונים אלו לא הייתה השפעה על ההון ו/או על הרווח והפסד ו/או על הרווח הכולל של הקבוצה.

ד. מטבע פעילות ומטבע הצגה

תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים מוצגים בש"ח, שהינו מטבע הפעילות של החברה. החל מהדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2018 מציגה החברה את המידע הכספי במיליוני ש"ח. המידע הכספי עוגל למיליון הקרוב.

באור 3 - עיקרי המדיניות החשבונאית

למעט כמפורט בסעיף א' להלן, המדיניות החשבונאית של הקבוצה בתמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים אלה, הינה המדיניות שיושמה בדוחות השנתיים.

א. יישום לראשונה של תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS 15 הכנסה מחוזים עם לקוחות (להלן – "התקן")

התקן מציג מודל חדש להכרה בהכנסה מחוזים עם לקוחות. התקן קובע שתי גישות להכרה בהכנסה: בנקודת זמן אחת או על פני זמן. המודל כולל חמישה שלבים לניתוח עסקאות על מנת לקבוע את עיתוי ההכרה בהכנסה ואת סכומה. כמו כן, התקן קובע דרישות גילוי חדשות ונרחבות יותר מאלה שהיו קיימות לפני כן. החל מיום 1 בינואר 2018 החלה החברה ליישם את התקן. ליישום התקן אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

ב. תקנים חדשים ופרשנויות שטרם אומצו**תקן דיווח כספי בינלאומי IFRS16 (להלן – "התקן")**

התקן מחליף את תקן בינלאומי מספר 17 חכירות (IAS17) ואת הפרשנויות הקשורות לתקן. הוראות התקן מבטלות את הדרישה הקיימת מחוכרים לסיווג החכירה כתפעולית או מימונית. חרף זאת, לעניין חוכרים מציג התקן מודל אחר לטיפול החשבונאי בכל החכירות, לפיו על החוכר להכיר בנכס זכות שימוש ובהתחייבות בגין חכירה בדוחותיו הכספיים. עם זאת, התקן כולל שני חריגים למודל הכללי, לפיהם חוכר יכול לא ליישם את דרישות ההכרה בנכס זכות שימוש ובהתחייבות בגין חכירה לגבי חכירות לטווח קצר של עד שנה ו/או חכירות בהן נכס הבסיס הוא בעל ערך נמוך.

התקן ייושם לתקופות שנתיות החל מיום 1 בינואר 2019. להערכת החברה, ליישום התקן לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

ג. עונתיות**1. ביטוח חיים, בריאות ופיננסים**

ההכנסות מפרמיות בביטוח חיים ובריאות אינן מתאפיינות בעונתיות. יחד עם זאת, עקב העובדה שההפרשות לביטוחי חיים נהנות מהטבות מס, חלק ניכר מהמכירות החדשות מתבצע בעיקר בסוף השנה. ההכנסות ממגזר השירותים הפיננסיים אינן מתאפיינות בעונתיות.

2. ביטוח כללי

מחזור ההכנסות מפרמיות ברוטו בביטוח כללי מתאפיין בעונתיות, הנובעת בעיקר מביטוח כלי רכב של קבוצות עובדים שונות וציי רכבים של עסקים, אשר תאריכי חידושם הם בדרך כלל בחודש ינואר וכן מפוליסות שונות של בתי עסק, אשר תאריכי חידושם הם בדרך כלל בינואר או באפריל. השפעתה של עונתיות זו על הרווח המדווח מנוטרלת באמצעות ההפרשה לפרמיה שטרם הורווחה.

במרכיבי ההוצאות האחרים, כגון תביעות, ובמרכיבי ההכנסות האחרים, כגון הכנסות מהשקעות, לא קיימת עונתיות מובהקת, ולכן גם לא קיימת עונתיות מובהקת ברווח.

באור 4 - מגזרי פעילות

באור מגזרי פעילות כולל מספר מגזרים המהווים יחידות עסקיות אסטרטגיות של הקבוצה. יחידות עסקיות אלה כוללות מגוון מוצרים ומנוהלות בנפרד לצורך הקצאת משאבים והערכת ביצועים. המוצרים בבסיס כל מגזר דומים בעיקרם לעניין מהותם, אופן הפצתם, תמהיל הלקוחות, מהות הסביבה המפקחת וכן במאפיינים כלכליים ודמוגרפיים ארוכי טווח הנגזרים מחשיפה בעלת מאפיינים דומים לסיכונים ביטוחיים. כמו כן, לתוצאות תיק ההשקעות המוחזקים כנגד ההתחייבויות הביטוחיות עשויה להיות השפעה ניכרת על הרווחיות.

ביצועי המגזר נמדדים בהתבסס על רווחי המגזר לפני מסים על ההכנסה. תוצאות עסקאות בינחברתיות מבוטלות במסגרת ההתאמות לצורך עריכת תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים. הקבוצה פועלת במגזרים הבאים:

1. מגזר ביטוח חיים וחשכון לטווח ארוך

תחום זה כולל את הפעילות הביטוחית של הקבוצה בענפי ביטוחי החיים וכן את פעילות הקבוצה בניהול קרנות פנסיה וקופות גמל.

2. מגזר ביטוח בריאות

תחום זה כולל את הפעילות הביטוחית של הקבוצה בענפים מחלות ואשפוז, תאונות אישיות, סיעוד ושיניים. הפוליסות הנמכרות במסגרת ענפי ביטוח אלה מכסות את מגוון הנזקים הנגרמים למבוטח כתוצאה ממחלות ו/או מתאונות, לרבות מצב סיעודי וטיפול שיניים. פוליסות ביטוחי בריאות מוצעות הן לפרטים והן לקולקטיבים.

3. מגזר ביטוח כללי

מגזר זה מורכב מחמישה תתי תחומים:

רכב רכוש: כולל את פעילות הקבוצה במכירת פוליסות ביטוח בענף ביטוח רכב מנועי (להלן: "רכב רכוש"), המכסות נזקים הנגרמים לבעל רכב כתוצאה מתאונה ו/או גניבה ו/או את חבות בעל הרכב או הנהג לנזק רכוש שנגרם לצד שלישי בתאונה.

רכב חובה: כולל את פעילות הקבוצה בענף ביטוח לפי דרישת פקודת ביטוח רכב מנועי (נוסח חדש), התש"ל-1970 (להלן: "רכב חובה"), המכסה נזקי גוף כתוצאה משימוש ברכב מנועי בהתאם לחוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975.

ענפי חבויות אחרים: כולל את פעילות הקבוצה במכירת פוליסות המכסות את חבות המבוטח כלפי צד שלישי (למעט כסוי חבויות בתחום רכב חובה כמתואר לעיל). במסגרת זו נכללים, בין היתר, ענפי הביטוח הבאים: ביטוח מפני אחריות מעבידים, ביטוח מפני אחריות כלפי צד שלישי, ביטוח אחריות מקצועית, ביטוח אחריות לדירקטורים ולנושאי משרה וביטוח מפני אחריות למוצרים פגומים.

ענפי רכוש ואחרים: תחום זה כולל את הפעילות הביטוחית של הקבוצה בכל ענפי הרכוש למעט רכב רכוש (כגון: ערבויות, דירות וכדומה).

עסקי ביטוח משכנתאות: תחום זה כולל את הפעילות הביטוחית בענף ביטוח אשראי למגורים המובטח במשכנתא (כענף בודד - MONOLINE). ביטוח זה נועד לתת שיפוי בגין הנזק הנגרם כתוצאה מאי פירעון של הלואות שניתנו כנגד שעבוד במשכון ראשון של נכס נדל"ן יחיד למגורים בלבד ולאחר מימוש הנכס המשמש כבטוחה להלוואות כאמור.

4. מגזר חברות ביטוח בחו"ל

מגזר חו"ל כולל את פעילות Interasco ו-Turk Nippon, חברות ביטוח בחו"ל שנמצאות בשליטת החברה.

5. מגזר שירותים פיננסיים

פעילות הקבוצה בשוק ההון והפיננסיים מתבצעת בהראל פיננסיים. הראל פיננסיים עוסקת, באמצעות חברות בשליטתה, בפעילויות הבאות:

- ניהול קרנות נאמנות.
- ניהול תיקי ניירות ערך עבור לקוחות פרטיים, תאגידים ולקוחות מוסדיים בשווקי ההון בארץ ובחו"ל.
- הנפקה לציבור של מוצרי מדדים (תעודות סל ופיקדון).

6. לא מיוחס למגזרי פעילות ואחר

פעילויות אשר לא יוחסו למגזרי פעילות כוללות בעיקר פעילויות של סוכנויות ביטוח וכן את פעילות ההון בחברות הביטוח המאוחדות.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דוח

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)

ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח	ביטוח בריאות	ביטוח כללי	חברות ביטוח בחול	שירותים פיננסיים	לא מיוחס למגזרי פעילות ואחר	התאמות וקיזוזים	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
4,094	3,472	2,532	354	-	-	(3)	10,449
109	157	773	83	-	-	(3)	1,119
3,985	3,315	1,759	271	-	-	-	9,330
2,192	274	195	27	48	*183	(5)	2,914
778	3	-	-	112	8	-	901
27	48	144	18	1	**169	(150)	257
6,982	3,640	2,098	316	161	360	(155)	13,402
5,506	2,714	1,970	269	-	-	(3)	10,456
63	94	522	61	-	-	(3)	737
5,443	2,620	1,448	208	-	-	-	9,719
713	697	492	82	-	***83	(150)	1,917
425	219	27	10	127	****98	(2)	904
10	-	-	2	5	***1	-	18
9	14	14	-	-	121	-	158
6,600	3,550	1,981	302	132	303	(152)	12,716
16	8	14	-	-	28	-	66
398	98	131	14	29	85	(3)	752
27	(1)	(16)	(22)	-	15	-	3
425	97	115	(8)	29	****100	(3)	755
11,984	5,275	10,001	517	-	-	(4)	27,773
53,414	4,783	-	-	-	-	-	58,197

פרמיות שהורווחו ברוטו

פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מדמי ניהול

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות אחרות

הוצאות מימון, נטו

סך כל ההוצאות

חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח לפני מסים על ההכנסה

רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על הכנסה

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

* סך הרווחים מהשקעות הינם בגין הנכסים העומדים כנגד ההון של הגופים המוסדיים בקבוצה.

** הכנסות מעמלות כוללות עמלות המשולמות לסוכנויות ביטוח בבעלות הקבוצה. כ-148 מיליוני ש"ח מתוכן הינן עמלות המשולמות לסוכנויות אלו מגופים מוסדיים בקבוצה.

*** בגין פעילות סוכנויות הביטוח שהינן בבעלות מלאה של הקבוצה.

**** מתוך סך הוצאות הנהלה וכלליות, סכום של כ-73 מיליוני ש"ח הינו בגין הוצאות של פעילות סוכנויות ביטוח של הקבוצה.

***** סך הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה בגין פעילות סוכנויות הביטוח של הקבוצה הסתכם לכ-15 מיליוני ש"ח.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דוח (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)

ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח	ביטוח בריאות	ביטוח כללי	חברות ביטוח בחו"ל	שירותים פיננסיים	לא מיוחס למגזרי פעילות ואחר	התאמות וקיזוזים	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
1,479	1,209	861	112	-	-	(1)	3,660
37	55	268	24	-	-	(1)	383
1,442	1,154	593	88	-	-	-	3,277
1,451	129	59	10	18	*72	(1)	1,738
315	1	-	-	36	1	-	353
9	16	46	5	-	**56	(49)	83
3,217	1,300	698	103	54	129	(50)	5,451
2,665	949	605	83	-	-	(1)	4,301
20	42	142	16	-	-	(1)	219
2,645	907	463	67	-	-	-	4,082
243	243	176	27	-	***27	(49)	667
139	73	9	4	42	****27	-	294
3	-	-	1	4	-	-	8
2	4	(4)	-	-	42	-	44
3,032	1,227	644	99	46	96	(49)	5,095
9	5	10	-	-	9	-	33
194	78	64	4	8	42	(1)	389
11	4	7	(15)	1	22	-	30
205	82	71	(11)	9	****64	(1)	419
11,984	5,275	10,001	517	-	-	(4)	27,773
53,414	4,783	-	-	-	-	-	58,197

פרמיות שהורווחו ברוטו

פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מדמי ניהול

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות אחרות

הוצאות (הכנסות) מימון, נטו

סך כל ההוצאות

חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח לפני מסים על ההכנסה

רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על הכנסה

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

* סך הרווחים מהשקעות הינם בגין הנכסים העומדים כנגד ההון של הגופים המוסדיים בקבוצה.

** הכנסות מעמלות כוללות עמלות המשולמות לסוכנויות ביטוח בבעלות הקבוצה. כ-48 מיליוני ש"ח מתוכן הינן עמלות המשולמות לסוכנויות אלו מגופים מוסדיים בקבוצה.

*** בגין פעילות סוכנויות הביטוח שהינן בבעלות מלאה של הקבוצה.

**** מתוך סך הוצאות הנהלה וכלליות, סכום של כ-23 מיליוני ש"ח הינו בגין הוצאות של פעילות סוכנויות ביטוח של הקבוצה.

***** סך הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה בגין פעילות סוכנויות הביטוח של הקבוצה הסתכם לכ-5 מיליוני ש"ח.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)
א. מידע אודות מגזרים בני דוח (המשך)

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)

ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח	ביטוח בריאות	ביטוח כללי	חברות ביטוח בחו"ל	שירותים פיננסיים	לא מיוחס למגזרי פעילות ואחר	התאמות וקיזוזים	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
3,778	3,293	2,327	323	-	-	(8)	9,713
103	138	744	73	-	-	(8)	1,050
3,675	3,155	1,583	250	-	-	-	8,663
2,811	292	136	16	43	*193	(10)	3,481
788	2	-	-	107	14	-	911
22	61	132	16	1	**157	(140)	249
-	-	-	-	-	7	-	7
7,296	3,510	1,851	282	151	371	(150)	13,311
5,961	2,647	1,735	219	-	-	(2)	10,560
70	85	456	36	-	-	(2)	645
5,891	2,562	1,279	183	-	-	-	9,915
644	651	473	72	-	***75	(140)	1,775
407	203	27	11	121	****104	(3)	870
25	-	-	2	4	***1	-	32
6	8	(27)	-	-	103	-	90
6,973	3,424	1,752	268	125	283	(143)	12,682
19	11	21	-	-	36	-	87
342	97	120	14	26	124	(7)	716
50	9	9	(2)	-	91	-	157
392	106	129	12	26	*****215	(7)	873
11,796	4,759	9,548	516	-	-	(4)	26,615
44,874	4,404	-	-	-	-	-	49,278

פרמיות שהורווחו ברוטו

פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מדמי ניהול

הכנסות מעמלות

הכנסות אחרות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות אחרות

הוצאות (הכנסות) מימון, נטו

סך כל ההוצאות

חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח לפני מסים על ההכנסה

רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על הכנסה

סך כל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

* סך הרווחים מהשקעות הינם בגין הנכסים העומדים כנגד ההון של הגופים המוסדיים בקבוצה.

** הכנסות מעמלות כוללות עמלות המשולמות לסוכנויות ביטוח בבעלות הקבוצה. כ-139 מיליוני ש"ח מתוכן הינן עמלות המשולמות לסוכנויות אלו מגופים מוסדיים בקבוצה.

*** בגין פעילות סוכנויות הביטוח שהינן בבעלות מלאה של הקבוצה.

**** מתוך סך הוצאות הנהלה וכלליות, סכום של כ-71 מיליוני ש"ח הינו בגין הוצאות של פעילות סוכנויות ביטוח של הקבוצה.

***** סך הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה בגין פעילות סוכנויות הביטוח של הקבוצה הסתכם לכ-22 מיליוני ש"ח.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דוח (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)

ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח	ביטוח בריאות	ביטוח כללי	חברות ביטוח בח"ל	שירותים פיננסיים	לא מיוחס למגזרי פעילות ואחר	התאמות וקיזוזים	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
1,273	1,127	799	120	-	-	(6)	3,313
37	47	260	30	-	-	(6)	368
1,236	1,080	539	90	-	-	-	2,945
1,013	81	3	5	15	*31	(2)	1,146
295	1	-	-	35	5	-	336
9	21	45	6	-	**55	(49)	87
2,553	1,183	587	101	50	91	(51)	4,514
2,224	862	505	80	-	-	(1)	3,670
26	21	99	13	-	-	(1)	158
2,198	841	406	67	-	-	-	3,512
213	224	162	27	-	***25	(48)	603
138	68	10	3	40	***36	(1)	294
8	-	-	1	1	***1	-	11
-	-	5	-	-	25	(1)	29
2,557	1,133	583	98	41	87	(50)	4,449
10	5	11	-	-	15	-	41
6	55	15	3	9	19	(1)	106
40	19	32	3	-	30	-	124
46	74	47	6	9	****49	(1)	230
11,796	4,759	9,548	516	-	-	(4)	26,615
44,874	4,404	-	-	-	-	-	49,278

פרמיות שהורווחו ברוטו

פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מדמי ניהול

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות אחרות

הוצאות מימון, נטו

סך כל ההוצאות

חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח לפני מסים על ההכנסה

רווח כולל אחר לפני מסים על הכנסה

סך כל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

* סך הרווחים מהשקעות הינם בגין הנכסים העומדים כנגד ההון של הגופים המוסדיים בקבוצה.

** הכנסות מעמלות כוללות עמלות המשולמות לסוכנויות ביטוח בבעלות הקבוצה. כ-48 מיליוני ש"ח מתוכן הינן עמלות המשולמות לסוכנויות אלו מגופים מוסדיים בקבוצה.

*** בגין פעילות סוכנויות הביטוח שהינן בבעלות מלאה של הקבוצה.

**** מתוך סך הוצאות הנהלה וכלליות, סכום של כ-24 מיליוני ש"ח הינו בגין הוצאות של פעילות סוכנויות ביטוח של הקבוצה.

***** סך הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה בגין פעילות סוכנויות הביטוח של הקבוצה הסתכם לכ-6 מיליוני ש"ח.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

א. מידע אודות מגזרים בני דוח (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 (מבוקר)

ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח מיליוני ש"ח	ביטוח בריאות מיליוני ש"ח	ביטוח כללי מיליוני ש"ח	חברות ביטוח בח"ל מיליוני ש"ח	שירותים פיננסיים מיליוני ש"ח	לא מיוחס למגזרי פעילות ואחר מיליוני ש"ח	התאמות וקיזוזים מיליוני ש"ח	סה"כ מיליוני ש"ח
5,078	4,424	3,150	443	-	-	(4)	13,091
135	199	1,012	100	-	-	(4)	1,442
4,943	4,225	2,138	343	-	-	-	11,649
4,170	443	230	26	57	*251	(14)	5,163
1,092	3	-	-	144	18	-	1,257
30	83	178	23	1	**212	(188)	339
-	-	-	-	-	7	-	7
10,235	4,754	2,546	392	202	488	(202)	18,415
8,404	3,688	2,427	317	-	-	(3)	14,833
83	142	673	57	-	-	(3)	952
8,321	3,546	1,754	260	-	-	-	13,881
859	866	646	100	-	***103	(188)	2,386
542	263	36	15	164	****139	(4)	1,155
34	-	-	4	4	***2	-	44
7	10	(33)	-	-	138	-	122
9,763	4,685	2,403	379	168	382	(192)	17,588
31	22	50	-	-	60	-	163
503	91	193	13	34	166	(10)	990
91	19	12	(7)	-	129	-	244
594	110	205	6	34	*****295	(10)	1,234
11,808	4,978	9,610	546	-	-	(3)	26,939
47,508	4,489	-	-	-	-	-	51,997

פרמיות שהורווחו ברוטו

פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מדמי ניהול

הכנסות מעמלות

הכנסות אחרות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי
ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות אחרות

הוצאות (הכנסות) מימון, נטו

סך כל ההוצאות

חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח לפני מסים על ההכנסה

רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על הכנסה

סך כל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה

* סך הרווחים מהשקעות הינם בגין הנכסים העומדים כנגד ההון של הגופים המוסדיים בקבוצה.

** הכנסות מעמלות כוללות עמלות המשולמות לסוכנויות ביטוח בבעלות הקבוצה. כ-187 מיליוני ש"ח מתוכן הינן עמלות המשולמות לסוכנויות אלו מגופים מוסדיים בקבוצה.

*** בגין פעילות סוכנויות הביטוח שהינן בבעלות מלאה של הקבוצה.

**** מתוך סך הוצאות הנהלה וכלליות, סכום של כ-96 מיליוני ש"ח הינו בגין הוצאות של פעילות סוכנויות ביטוח של הקבוצה.

***** סך הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה בגין פעילות סוכנויות הביטוח של הקבוצה הסתכם לכ-25 מיליוני ש"ח.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)

רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים*	ענפי חבויות אחרים**	ביטוח משכנתאות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
560	690	741	647	(5)	2,633
5	21	561	228	-	815
555	669	180	419	(5)	1,818
55	69	7	(59)	(13)	59
500	600	173	478	8	1,759
70	16	12	84	13	195
-	6	117	21	-	144
570	622	302	583	21	2,098
518	414	363	691	(16)	1,970
(4)	17	304	205	-	522
522	397	59	486	(16)	1,448
66	139	166	121	-	492
5	8	6	5	3	27
6	1	-	7	-	14
599	545	231	619	(13)	1,981
6	1	-	7	-	14
(23)	78	71	(29)	34	131
(5)	(1)	(1)	(6)	(3)	(16)
(28)	77	70	(35)	31	115
2,703	666	895	5,391	346	10,001
2,523	637	183	2,910	346	6,599

פרמיות ברוטו

פרמיות ביטוח משנה

פרמיות בשייר

שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות מימון, נטו

סך כל ההוצאות (ההכנסות)

חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה

הפסד כולל אחר לפני מסים על ההכנסה

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 30 בספטמבר 2018

התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 30 בספטמבר 2018

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 77% מסך הפרמיות בענפים אלו.

** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 74% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)

רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים*	ענפי חבויות ואחרים**	ביטוח משכנתאות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
119	173	241	137	(3)	667
2	5	185	64	-	256
117	168	56	73	(3)	411
(53)	(36)	(1)	(87)	(5)	(182)
170	204	57	160	2	593
21	5	4	25	4	59
-	2	36	8	-	46
191	211	97	193	6	698
166	136	87	222	(6)	605
1	5	70	66	-	142
165	131	17	156	(6)	463
28	51	54	43	-	176
2	4	2	1	-	9
(1)	(1)	(1)	(1)	-	(4)
194	185	72	199	(6)	644
4	1	-	5	-	10
1	27	25	(1)	12	64
2	1	-	2	2	7
3	28	25	1	14	71
2,703	666	895	5,391	346	10,001
2,523	637	183	2,910	346	6,599

פרמיות ברוטו

פרמיות ביטוח משנה

פרמיות בשייר

שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הכנסות מימון, נטו

סך כל ההוצאות (ההכנסות)

חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה

רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה

סך כל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 30 בספטמבר 2018

התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 30 בספטמבר 2018

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 78% מסך הפרמיות בענפים אלו.
 ** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 65% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)					
רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים*	ענפי חבויות ואחרים**	ביטוח משכנתאות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
435	556	747	616	(6)	2,348
3	21	553	201	-	778
432	535	194	415	(6)	1,570
45	(3)	9	(45)	(19)	(13)
387	538	185	460	13	1,583
47	12	10	56	11	136
-	5	107	20	-	132
434	555	302	536	24	1,851
402	399	294	653	(13)	1,735
(1)	12	233	212	-	456
403	387	61	441	(13)	1,279
63	134	161	115	-	473
6	8	6	4	3	27
(11)	(3)	(1)	(12)	-	(27)
461	526	227	548	(10)	1,752
8	2	1	10	-	21
(19)	31	76	(2)	34	120
2	-	-	3	4	9
(17)	31	76	1	38	129
2,432	609	826	5,294	387	9,548
2,200	578	200	2,622	387	5,987

פרמיות ברוטו

פרמיות ביטוח משנה

פרמיות בשייר

שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הכנסות מימון, נטו

סך כל ההוצאות (ההכנסות)

חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה

רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 30 בספטמבר 2017

התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 30 בספטמבר 2017

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 79% מסך הפרמיות בענפים אלו.
 ** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 75% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)
ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)					
רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים*	ענפי חבויות ואחרים**	ביטוח משכנתאות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
121	171	247	140	(2)	677
1	7	182	73	-	263
120	164	65	67	(2)	414
(13)	(19)	-	(87)	(6)	(125)
133	183	65	154	4	539
-	-	3	(1)	1	3
-	2	35	8	-	45
133	185	103	161	5	587
128	130	75	179	(7)	505
(1)	5	52	43	-	99
129	125	23	136	(7)	406
23	47	52	40	-	162
2	3	3	1	1	10
2	1	-	2	-	5
156	176	78	179	(6)	583
4	1	1	5	-	11
(19)	10	26	(13)	11	15
12	3	1	14	2	32
(7)	13	27	1	13	47
2,432	609	826	5,294	387	9,548
2,200	578	200	2,622	387	5,987

פרמיות ברוטו

פרמיות ביטוח משנה

פרמיות בשייר

שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים (הפסדים) מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות מימון, נטו

סך כל ההוצאות (ההכנסות)

חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה

רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה**התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 30 בספטמבר 2017****התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 30 בספטמבר 2017**

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 80% מסך הפרמיות בענפים אלו.
 ** ענפי חבויות ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 65% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)
ב. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח כללי (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 (מבוקר)					
רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים*	ענפי חבויות ואחרים**	ביטוח משכנתאות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
545	693	962	901	(8)	3,093
4	25	722	262	-	1,013
541	668	240	639	(8)	2,080
13	(57)	(7)	17	(24)	(58)
528	725	247	622	16	2,138
80	19	16	97	18	230
-	7	143	28	-	178
608	751	406	747	34	2,546
571	528	399	948	(19)	2,427
1	20	324	328	-	673
570	508	75	620	(19)	1,754
86	188	222	150	-	646
8	12	8	5	3	36
(13)	(3)	(1)	(16)	-	(33)
651	705	304	759	(16)	2,403
19	5	2	24	-	50
(24)	51	104	12	50	193
2	1	-	3	6	12
(22)	52	104	15	56	205
2,461	553	783	5,437	376	9,610
2,241	524	175	2,774	376	6,090

פרמיות ברוטו

פרמיות ביטוח משנה

פרמיות בשייר

שינוי ביתרת פרמיה שטרם הורווחה, בשייר

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הכנסות מימון, נטו

סך כל ההוצאות (ההכנסות)

חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה

רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה

סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לפני מסים על ההכנסה

התחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו ליום 31 בדצמבר 2017

התחייבויות בגין חוזי ביטוח, בשייר ליום 31 בדצמבר 2017

* ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח אובדן רכוש ומקיף דירות אשר הפעילות בגינם מהווה 80% מסך הפרמיות בענפים אלו.

** ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד ג' ואחריות מקצועית אשר הפעילות בגינם מהווה 78% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחיסכון ארוך טווח

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)				לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)			
גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ	גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
-	-	-	3,778	-	-	-	4,094
-	-	-	103	-	-	-	109
-	-	-	3,675	-	-	-	3,985
-	2	1	2,811	-	2	1	2,190
181	237	164	788	181	237	360	778
-	-	-	22	-	-	-	27
181	239	165	7,296	181	239	6,562	6,982
2	8	2	5,961	2	8	5,496	5,506
-	-	-	70	-	-	-	63
2	8	2	5,891	2	8	5,433	5,443
69	91	59	644	69	91	553	713
70	74	71	407	70	74	281	425
6	4	8	25	6	-	-	10
-	-	-	6	-	-	-	9
147	177	140	6,973	147	177	6,276	6,600
-	-	-	19	-	-	-	16
34	62	25	342	34	62	302	398
-	(1)	1	50	-	(1)	28	27
34	61	26	392	34	61	330	425

פרמיות שהורווחו ברוטו

פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מדמי ניהול

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות אחרות

הוצאות מימון, נטו

סך כל ההוצאות

חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח לפני מסים על ההכנסה

רווח (הפסד) כולל אחר לפני מסים על ההכנסה

סך כל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחשכון ארוך טווח (המשך)

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)				לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)			
גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ	גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
-	-	1,273	1,273	-	-	1,479	1,479
-	-	37	37	-	-	37	37
-	-	1,236	1,236	-	-	1,442	1,442
-	-	1,013	1,013	-	-	1,450	1,451
61	81	173	315	61	81	173	315
-	-	9	9	-	-	9	9
61	82	3,074	3,217	61	82	3,074	3,217
1	2	2,662	2,665	1	2	2,662	2,665
-	-	20	20	-	-	20	20
1	2	2,642	2,645	1	2	2,642	2,645
24	31	188	243	24	31	188	243
23	24	92	139	23	24	92	139
1	2	-	3	1	2	-	3
-	-	2	2	-	-	2	2
49	59	2,924	3,032	49	59	2,924	3,032
-	-	9	9	-	-	9	9
12	23	159	194	12	23	159	194
-	-	11	11	-	-	11	11
12	23	170	205	12	23	170	205

פרמיות שהורווחו ברוטו

פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה

פרמיות שהורווחו בשייר

רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

הכנסות מדמי ניהול

הכנסות מעמלות

סך כל ההכנסות

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו

חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר

עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות אחרות

הוצאות מימון, נטו

סך כל ההוצאות

חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני

רווח (הפסד) לפני מסים על ההכנסה

רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה

סך כל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחסכון ארוך טווח (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 (מבוקר)				
גמל	פנסיה	ביטוח חיים	סה"כ	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
-	-	5,078	5,078	פרמיות שהורווחו ברוטו
-	-	135	135	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
-	-	4,943	4,943	פרמיות שהורווחו בשייר
1	1	4,168	4,170	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
223	300	569	1,092	הכנסות מדמי ניהול
-	-	30	30	הכנסות מעמלות
224	301	9,710	10,235	סך כל ההכנסות
2	10	8,392	8,404	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה, ברוטו
-	-	83	83	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
2	10	8,309	8,321	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה בשייר
79	126	654	859	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
94	97	351	542	הוצאות הנהלה וכלליות
11	1	22	34	הוצאות אחרות
-	-	7	7	הוצאות מימון, נטו
186	234	9,343	9,763	סך כל ההוצאות
-	-	31	31	חלק ברווחי חברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני
38	67	398	503	רווח לפני מסים על ההכנסה
1	2	88	91	רווח כולל אחר לפני מסים על ההכנסה
39	69	486	594	סך כל הרווח הכולל לפני מסים על ההכנסה

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחשכון ארוך טווח (המשך)

פירוט התוצאות לפי סוגי הפוליסות

פוליסות ללא מרכיב חשכון פוליסות הכוללות מרכיב חשכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה		פוליסות הכוללות מרכיב חשכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה					
		פוליסות ללא מרכיב חשכון פוליסות הכוללות מרכיב חשכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה		משנת 2004		עד שנת 2003	עד שנת 1990 (1)
				תלוי תשואה	שאינו תלוי תשואה		
סה"כ	קבוצתי	פרט	מיליוני ש"ח				
4,100	138	835	2,344	-	701	82	
(6)							
4,094							
3,988	-	-	3,871	117	-	-	
436	-	-	192	39	168	37	
5,142	115	371	2,789	(8)	1,508	367	
354	-	-	353	1	-	-	
1,481	46	285	889	-	234	27	
(2)							
1,479							
1,083	-	-	1,071	12	-	-	
203	-	-	69	3	104	27	
2,374	35	115	1,262	11	818	133	
288	-	-	287	1	-	-	

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו

פרמיות בגין סכומים המופקדים בחברה מאוחדת במסגרת תוכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה

סך הכל

תקבולים בגין חוזי השקעה שנוקפו ישירות לעתודות ביטוח

מרווח פיננסי כולל דמי ניהול - במונחי רווח כולל (2)

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו

פרמיות בגין סכומים המופקדים בחברה מאוחדת במסגרת תוכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה

סך הכל

תקבולים בגין חוזי השקעה שנוקפו ישירות לעתודות ביטוח

מרווח פיננסי כולל דמי ניהול - במונחי רווח כולל (2)

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה

(1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) הם בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בחלקם באגרות חוב מיועדות.

(2) המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול השקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת, המרווח הפיננסי בגין פוליסות שאינן תלויות תשואה שהופקו החל משנת 2004 כולל עוד, את השפעת השינוי בשיעורי ההיוון המשמשים בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות. לעניין זה, הכנסות מהשקעות כוללות גם את השינוי בשווי ההון של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנוקף לדוח על הרווח הכולל. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחשכון ארוך טווח (המשך)

פירוט התוצאות לפי סוגי הפוליסות (המשך)

פוליסות ללא מרכיב חשכון		פוליסות הכוללות מרכיב חשכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה				
סיכון הנמכר כפוליסה בודדת		משנת 2004				
סה"כ	קבוצתי	פרט	תלוי תשואה	שאינו תלוי תשואה	עד שנת 2003	עד שנת 1990 (1)
מיליוני ש"ח						
3,784	139	762	2,080	-	715	88
(6)						
3,778						
2,828	-	-	2,828	-	-	-
533	-	-	156	1	248	128
5,526	126	395	2,668	55	1,893	389
425	-	-	425	-	-	-
1,275	47	261	699	-	239	29
(2)						
1,273						
1,079	-	-	1,079	-	-	-
190	-	-	56	(34)	108	60
2,064	44	134	963	56	688	179
157	-	-	157	-	-	-

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו

פרמיות בגין סכומים המופקדים בחברה מאוחדת במסגרת תוכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה

סך הכל

תקבולים בגין חוזי השקעה שנוקפו ישירות לעתודות ביטוח

מרווח פיננסי כולל דמי ניהול - במונחי רווח כולל (2)

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו

פרמיות בגין סכומים המופקדים בחברה מאוחדת במסגרת תוכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה

סך הכל

תקבולים בגין חוזי השקעה שנוקפו ישירות לעתודות ביטוח

מרווח פיננסי כולל דמי ניהול - במונחי רווח כולל (2)

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה

(1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) הם בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בחלקם באגרות חוב מיועדות.

(2) המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול השקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת, המרווח הפיננסי בגין פוליסות שאינן תלויות תשואה שהופקו החל משנת 2004 כולל עוד, את השפעת השינוי בשיעורי ההיוון המשמשים בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות. לעניין זה, הכנסות מהשקעות כוללות גם את השינוי בשווי ההון של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנוקף לדוח על הרווח הכולל. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח חיים וחשכון ארוך טווח (המשך)

פירוט התוצאות לפי סוגי הפוליסות (המשך)

פוליסות ללא מרכיב חסכון			פוליסות הכוללות מרכיב חסכון (לרבות נספחים) לפי מועד הנפקת הפוליסה			
סה"כ	קבוצתי	פרט	משנת 2004		עד שנת 2003	עד שנת 1990 (1)
			תלוי תשואה	שאינו תלוי תשואה		
מיליוני ש"ח						
5,088	186	1,029	2,802	-	953	118
(10)						
5,078						
4,162	-	-	4,162	-	-	-
751	-	-	213	(8)	356	190
7,739	188	466	3,746	91	2,736	512
653	-	-	652	1	-	-

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 (מבוקר)

פרמיות ברוטו
פרמיות בגין סכומים המופקדים בחברה מאוחדת במסגרת תוכנית הטבה מוגדרת לעובדי הקבוצה

סך הכל

תקבולים בגין חוזי השקעה שנוקפו ישירות לעתודות ביטוח

מרווח פיננסי כולל דמי ניהול - במונחי רווח כולל (2)

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי השקעה

(1) המוצרים שהונפקו עד לשנת 1990 (לרבות הגדלות בגינם) הם בעיקרם מבטיחי תשואה והם מגובים בחלקם באגרות חוב מיועדות.

(2) המרווח הפיננסי אינו כולל הכנסות נוספות של החברה הנגבות כשיעור מהפרמיה והוא מחושב לפני ניכוי הוצאות לניהול השקעות. המרווח הפיננסי בפוליסות עם תשואה מובטחת מבוסס על ההכנסות מהשקעות בפועל לשנת הדוח בניכוי מכפלה של שיעור התשואה המובטחת לשנה כשהוא מוכפל בעתודה הממוצעת, המרווח הפיננסי בגין פוליסות שאינן תלויות תשואה שהופקו החל משנת 2004 כולל עוד, את השפעת השינוי בשיעורי ההיוון המשמשים בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות. לעניין זה, הכנסות מהשקעות כוללות גם את השינוי בשווי ההון של נכסים פיננסיים זמינים למכירה שנוקף לדוח על הרווח הכולל. בחוזים תלויי תשואה, המרווח הפיננסי הינו סך דמי הניהול הקבועים והמשתנים המחושבים על בסיס התשואה והיתרה הממוצעת של עתודות הביטוח.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ד. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח בריאות

פירוט התוצאות לפי סוגי הפוליסות

סה"כ	בריאות אחר *		סיעודי	
	ז"ק **	ז"א **	קבוצתי	פרט
	מיליוני ש"ח			
3,463	353	1,639	933	538
2,714	248	1,040	982	444
סה"כ	בריאות אחר *		סיעודי	
	ז"ק **	ז"א **	קבוצתי	פרט
	מיליוני ש"ח			
1,213	152	552	327	182
949	79	336	377	157
סה"כ	בריאות אחר *		סיעודי	
	ז"ק **	ז"א **	קבוצתי	פרט
	מיליוני ש"ח			
3,298	351	1,560	948	439
2,647	216	959	1,090	382
סה"כ	בריאות אחר *		סיעודי	
	ז"ק **	ז"א **	קבוצתי	פרט
	מיליוני ש"ח			
1,129	137	524	323	145
862	76	309	393	84

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)

פרמיות ברוטו

תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

* מתוך זה פרמיות פרט בסך של 1,308 מיליוני ש"ח ו-474 מיליוני ש"ח לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018, בהתאמה (פרמיות פרט בסך של 1,262 מיליוני ש"ח ו-444 מיליוני ש"ח לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017, בהתאמה) ופרמיות קבוצתיות בסך של 684 מיליוני ש"ח ו-230 מיליוני ש"ח לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018, בהתאמה (ופרמיות קבוצתיות בסך של 648 מיליוני ש"ח ו-217 מיליוני ש"ח לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017, בהתאמה).

** הכיסוי המהותי ביותר הכלול בבריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות ולז"ק הינו נסיעות לחו"ל.

באור 4 - מגזרי פעילות (המשך)

ד. נתונים נוספים לגבי מגזר ביטוח בריאות (המשך)
פירוט התוצאות לפי סוגי הפוליסות (המשך)

סה"כ	בריאות אחר *		סיעודי	
	ז"ק **	ז"א **	קבוצתי	פרט
מיליוני ש"ח				
4,430	460	2,102	1,278	590
3,688	290	1,415	1,517	466

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 (מבוקר)

פרמיות ברוטו
תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

* מתוך זה פרמיות פרט בסך של 1,678 מיליוני ש"ח ופרמיות קבוצתיות בסך של 884 מיליוני ש"ח.

** הכיסוי המהותי ביותר הכלול בבריאות אחר לז"א הינו הוצאות רפואיות ולז"ק הינו נסיעות לחו"ל.

באור 5 - מסים על ההכנסה**א. שיעורי המס החלים על הכנסות של חברות הקבוצה**

ביום 29 בדצמבר 2016 פורסם ברשומות חוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנות התקציב 2017 ו- 2018) התשע"ז-2016, אשר קבע, בין היתר, את הורדת שיעור מס חברות משיעור של 25% ל- 23% בשתי פעימות. הפעימה הראשונה לשיעור של 24%, החל מינואר 2017 והפעימה השנייה לשיעור של 23% החל מינואר 2018 ואילך.

המסים השוטפים לתקופות המדווחות מחושבים בהתאם לשיעורי המס המוצגים בטבלה להלן.

שיעורי המס הסטטוטוריים החלים על מוסדות כספיים ובכללם על חברות הבנות של החברה שהינם מוסדות כספיים הינם כדלקמן:

שנה	שיעור מס חברות	שיעור מס רווח	שיעור מס במוסדות כספיים
2017	24%	17%	35%
2018 ואילך	23%	17%	34.2%

ב. פרה- רולינג שאושרו

ביום 19 בינואר 2017 התקבל אישור רשות המסים, בתוקף למפרע מיום 30 בספטמבר 2016, למיזוג הראל גמל והשתלמות בע"מ (להלן: "החברה המעבירה") לתוך הראל פנסיה וגמל בע"מ (לשעבר הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ), תוך חיסולה של החברה המעבירה ללא פירוק ובהתאם להוראות סעיף 103 לפקודת מס הכנסה. במסגרת אישור רשות המסים נקבעו הוראות בהתאם לסעיף 103 לפקודת מס הכנסה בקשר עם אופן ביצוע המיזוג.

באור 6 - מכשירים פיננסיים

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה

1. להלן פירוט הנכסים המוחזקים כנגד חוזי ביטוח וחוזי השקעה, המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד:

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר	
2017	2017	2018
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
1,502	1,457	1,593
18,115	17,316	19,733
12,300	11,586	13,394
8,227	7,934	9,500
9,129	8,988	10,917
47,771	45,824	53,544
2,758	2,013	2,975
519	589	678
52,550	49,883	58,790
162	109	27
114	124	211
276	233	238
671	693	608
729	748	651

נדל"ן להשקעה

השקעות פיננסיות

נכסי חוב סחירים

נכסי חוב שאינם סחירים (*)

מניות

השקעות פיננסיות אחרות

סך הכל השקעות פיננסיות

מזומנים ושווי מזומנים

אחר

סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה**

זכאים ויתרות זכות

התחייבויות פיננסיות***

התחייבויות פיננסיות בגין חוזים תלויי תשואה

(*) מתוכם נכסי חוב שנמדדים בעלות מתואמת

שווי הוגן של נכסי חוב שנמדדים בעלות מתואמת

** כולל נכסים בסך 4,399 מיליוני ש"ח, 3,983 מיליוני ש"ח ובסך 4,107 מיליוני ש"ח לימים 30 בספטמבר 2018 ו-2017 וליום 31 בדצמבר 2017, בהתאמה, בגין התחייבות הנובעת מתיק סיעוד קבוצתי, בו מרבית סיכוני ההשקעה אינם מוטלים על המבטח.

*** בעיקר נגזרים וחוזים עתידיים.

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

2. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

הטבלה שלהלן מציגה ניתוח של הנכסים המוחזקים כנגד חוזי ביטוח וחוזי השקעה המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד. הרמות השונות הוגדרו באופן הבא:

- רמה 1 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש במחירים מצוטטים (לא מתואמים) בשוק פעיל למכשירים זהים.
 רמה 2 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים נצפים, במישרין או בעקיפין, שאינם כלולים ברמה 1 לעיל.
 רמה 3 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים שאינם מבוססים על נתוני שוק נצפים.

ליום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)

רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
16,610	3,123	-	19,733
-	12,293	493	12,786
7,051	9	2,440	9,500
7,192	108	3,617	10,917
30,853	15,533	6,550	52,936

נכסי חוב סחירים

נכסי חוב שאינם סחירים

מניות

אחרות

סך הכל

ליום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)

רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
14,263	3,053	-	17,316
-	9,989	904	10,893
5,901	9	2,024	7,934
5,637	241	3,110	8,988
25,801	13,292	6,038	45,131

נכסי חוב סחירים

נכסי חוב שאינם סחירים

מניות

אחרות

סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2017 (מבוקר)

רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
15,202	2,913	-	18,115
-	11,163	466	11,629
6,182	10	2,035	8,227
5,748	163	3,218	9,129
27,132	14,249	5,719	47,100

נכסי חוב סחירים

נכסי חוב שאינם סחירים

מניות

אחרות

סך הכל

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

3. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3

לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
נכסי חוב שאינם סחירים	מניות	אחרות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
466	2,035	3,218	5,719
18	210	357	585
(24)	(34)	(170)	(228)
220	272	641	1,133
(4)	(43)	(386)	(433)
(170)	-	(43)	(213)
(13)	-	-	(13)
493	2,440	3,617	6,550
11	204	356	571

יתרה ליום 1 בינואר 2018

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברווח והפסד (*)

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

העברות מתוך רמה 3**

יתרה ליום 30 בספטמבר 2018

(*) מתוכם סך הרווחים לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 בספטמבר 2018

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
נכסי חוב שאינם סחירים	מניות	אחרות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
498	2,336	3,422	6,256
4	49	69	122
(8)	(22)	(68)	(98)
97	87	300	484
-	(10)	(102)	(112)
(92)	-	(4)	(96)
(6)	-	-	(6)
493	2,440	3,617	6,550
3	49	69	121

יתרה ליום 1 ביולי 2018

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברווח והפסד (*)

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

העברות מתוך רמה 3**

יתרה ליום 30 בספטמבר 2018

(*) מתוכם סך הרווחים לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 בספטמבר 2018

** בגין ניירות ערך שדירוגם השתנה.

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

3. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
נכסי חוב שאינם סחירים	מניות	אחרות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
807	1,956	3,047	5,810
24	37	94	155
(33)	(28)	(114)	(175)
261	167	371	799
(12)	(108)	(279)	(399)
(152)	-	(9)	(161)
11	-	-	11
(2)	-	-	(2)
904	2,024	3,110	6,038
19	34	94	147

יתרה ליום 1 בינואר 2017

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברוח והפסד (*)

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

העברות אל רמה **3

העברות מתוך רמה **3

יתרה ליום 30 בספטמבר 2017

(*) מתוכם סך הרווחים לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 בספטמבר 2017

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
נכסי חוב שאינם סחירים	מניות	אחרות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
866	1,952	3,036	5,854
22	90	69	181
(22)	(11)	(28)	(61)
64	94	138	296
(3)	(101)	(103)	(207)
(21)	-	(2)	(23)
(2)	-	-	(2)
904	2,024	3,110	6,038
20	88	71	179

יתרה ליום 1 ביולי 2017

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברוח והפסד (*)

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

העברות מתוך רמה **3

יתרה ליום 30 בספטמבר 2017

(*) מתוכם סך הרווחים לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 בספטמבר 2017

** בעיקר בגין ניירות ערך שדירוגם השתנה.

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

א. נכסים עבור חוזים תלויי תשואה (המשך)

3. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 (מבוקר)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח			
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד			
נכסי חוב שאינם סחירים	מניות	אחרות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
807	1,956	3,047	5,810
29	112	133	274
(51)	(45)	(156)	(252)
343	178	558	1,079
(12)	(166)	(333)	(511)
(199)	-	(31)	(230)
17	-	-	17
(468)	-	-	(468)
466	2,035	3,218	5,719
22	111	133	266

יתרה ליום 1 בינואר 2017

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו :

ברווח והפסד (*)

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

העברות אל רמה 3**

העברות מתוך רמה 3**

יתרה ליום 31 בדצמבר 2017

(*) מתוכם סך הרווחים לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים
נכון ליום 31 בדצמבר 2017

** בעיקר בגין ניירות ערך שדירוגם השתנה.

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות

1. נכסי חוב שאינם סחירים והשקעות מוחזקות לפדיון - ערך בספרים לעומת שווי הוגן

ליום 31 בדצמבר (מבוקר)	ליום 30 בספטמבר (בלתי מבוקר)		ליום 31 בדצמבר (מבוקר)	ליום 30 בספטמבר (בלתי מבוקר)	
	שווי הוגן			ערך בספרים	
2017	2017	2018	2017	2017	2018
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
6,584	6,529	6,622	4,893	4,917	4,989
8,647	8,108	8,337	7,832	7,330	7,636
1,030	1,036	1,187	982	964	1,114
16,261	15,673	16,146	13,707	13,211	13,739
168	182	142	159	173	135
168	182	142	159	173	135
16,429	15,855	16,288	13,866	13,384	13,874
			20	12	16
			151	156	213

הלוואות וחייבים:

אגרות חוב מיועדות
נכסי חוב שאינם
סחירים שאינם ניתנים
להמרה, למעט
פיקדונות בבנקים (*)
פיקדונות בבנקים
סך כל נכסי חוב שאינם
סחירים

השקעות המוחזקות
לפדיון:

נכסי חוב סחירים
שאינם ניתנים להמרה

סך הכל השקעות
מוחזקות לפדיון

סך הכל

ירידות ערך שנוקפו
לרווח והפסד
(במצטבר)

(*) מתוכם נכסי חוב
שנמדדים בשווי הוגן

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

2. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

הטבלה להלן מציגה ניתוח של המכשירים הפיננסיים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס עיתוי, תוך שימוש בשיטת הערכה בהתאם לרמות השווי ההוגן בהיררכיה. להגדרת הרמות ראה באור 2א6.

ליום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)			
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
6,683	1,302	-	7,985
-	213	-	213
877	-	175	1,052
930	69	1,522	2,521
8,490	1,584	1,697	11,771

נכסי חוב סחירים
נכסי חוב שאינם סחירים
מניות
אחרות
סך הכל

ליום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)			
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
5,592	1,315	-	6,907
787	-	84	871
858	99	1,357	2,314
7,237	1,414	1,441	10,092

נכסי חוב סחירים
מניות
אחרות
סך הכל

ליום 31 בדצמבר 2017 (מבוקר)			
רמה 1	רמה 2	רמה 3	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
5,649	1,272	-	6,921
-	151	-	151
801	-	117	918
895	99	1,405	2,399
7,345	1,522	1,522	10,389

נכסי חוב סחירים
נכסי חוב שאינם סחירים
מניות
אחרות
סך הכל

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

3. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3

לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד ונכסים זמינים למכירה		
מניות	אחרות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
117	1,405	1,522
(1)	35	34
9	83	92
(1)	(53)	(54)
51	156	207
-	(90)	(90)
-	(14)	(14)
175	1,522	1,697
(1)	30	29

יתרה ליום 1 בינואר 2018

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברוח והפסד (*)

ברוח כולל אחר

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

יתרה ליום 30 בספטמבר 2018

(*) מתוכם סך הרווחים (ההפסדים) לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 בספטמבר 2018

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד ונכסים זמינים למכירה		
מניות	אחרות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
147	1,498	1,645
-	11	11
6	15	21
(1)	(18)	(19)
23	58	81
-	(34)	(34)
-	(8)	(8)
175	1,522	1,697
-	6	6

יתרה ליום 1 ביולי 2018

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברוח והפסד (*)

ברוח כולל אחר

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

יתרה ליום 30 בספטמבר 2018

(*) מתוכם סך הרווחים לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 בספטמבר 2018

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

3. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד ונכסים זמינים למכירה		
מניות	אחרות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
47	1,390	1,437
3	16	19
(2)	(22)	(24)
(3)	(40)	(43)
24	125	149
-	(107)	(107)
-	(5)	(5)
15	-	15
84	1,357	1,441
3	17	20

יתרה ליום 1 בינואר 2017

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברווח והפסד (*)

ברווח כולל אחר

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

העברות אל רמה 3**

יתרה ליום 30 בספטמבר 2017

(*) מתוכם סך הרווחים לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 בספטמבר 2017

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד ונכסים זמינים למכירה		
מניות	אחרות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
82	1,343	1,425
1	11	12
2	15	17
(1)	(13)	(14)
-	47	47
-	(45)	(45)
-	(1)	(1)
84	1,357	1,441
1	11	12

יתרה ליום 1 ביולי 2017

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו:

ברווח והפסד (*)

ברווח כולל אחר

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

יתרה ליום 30 בספטמבר 2017

(*) מתוכם סך הרווחים לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 30 בספטמבר 2017

** בגין שינוי סיווג מהשקעה במוחזקות למניות לא סחירות.

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ב. השקעות פיננסיות אחרות (המשך)

3. נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן ברמה 3 (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 (מבוקר)

מדידת שווי הוגן במועד הדיווח		
נכסים פיננסיים בשווי הוגן דרך רווח והפסד ונכסים זמינים למכירה		
מניית	אחרות	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
47	1,390	1,437
4	27	31
(3)	15	12
(4)	(60)	(64)
57	186	243
-	(144)	(144)
-	(9)	(9)
16	-	16
117	1,405	1,522
4	26	30

יתרה ליום 1 בינואר 2017

סך הרווחים (ההפסדים) שהוכרו :

ברווח והפסד (*)

ברווח כולל אחר

תקבולי ריבית ודיבידנד

רכישות

מכירות

פדיונות

העברות אל רמה 3**

יתרה ליום 31 בדצמבר 2017

(*) מתוכם סך הרווחים לתקופה שטרם מומשו בגין נכסים פיננסיים המוחזקים נכון ליום 31 בדצמבר 2017

** בגין שינוי סיווג מהשקעה במוחזקות למניות לא סחירות.

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. התחייבויות פיננסיות

1. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת – ערך בספרים לעומת שווי הוגן

ליום 31 בדצמבר (מבוקר)	ליום 30 בספטמבר		ליום 31 בדצמבר (מבוקר)	ליום 30 בספטמבר	
	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)		(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
	שווי הוגן			ערך בספרים	
2017	2017	2018	2017	2017	2018
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
505	**513	551	478	**488	531
61	62	31	61	60	31
11	11	11	11	11	11
3,296	**3,289	3,396	2,878	**2,906	3,096
3,873	3,875	3,989	3,428	3,465	3,669

הלוואות מתאגידים בנקאיים*
הלוואות מתאגידים שאינם
בנקאיים
הלוואות מצדדים קשורים
אגרות חוב*
סך הכל התחייבויות פיננסיות
המוצגות בעלות מופחתת

* לרבות כתבי התחייבויות נדחים.
** לעניין מיון מחדש ראה באור ג2.

2. שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן

ליום 31 בדצמבר 2017	ליום 30 בספטמבר		
	2017	2018	
			באחוזים
2.46%	* 2.46%	2.62%	הלוואות
1.22%	* 1.50%	1.36%	אגרות חוב

* לעניין מיון מחדש ראה באור ג2.

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. התחייבויות פיננסיות (המשך)

3. התחייבויות פיננסיות הנמדדות בשווי הוגן בחלוקה לרמות

הטבלה שלהלן מציגה ניתוח התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן. להגדרת הרמות ראה באור 2א6.

ליום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)		
רמה 1	רמה 2	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
-	66	66
26	680	706
189	-	189
215	746	961

הלוואות מתאגידים בנקאיים

נגזרים (1)

מכירה בחסר (2)

סך הכל התחייבויות פיננסיות

ליום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)		
רמה 1	רמה 2	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
-	58	58
14	848	862
148	-	148
162	906	1,068

הלוואות מתאגידים בנקאיים

נגזרים (1)

מכירה בחסר (2)

סך הכל התחייבויות פיננסיות

ליום 31 בדצמבר 2017 (מבוקר)		
רמה 1	רמה 2	סה"כ
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
-	28	28
37	747	784
148	-	148
185	775	960

הלוואות מתאגידים בנקאיים

נגזרים (1)

מכירה בחסר (2)

סך הכל התחייבויות פיננסיות

(1) מכשירים נגזרים המוחזקים כנגד ההתחייבויות הביטוחיות במסגרת מדיניות ניהול נכסים מול התחייבויות ("ALM") של הקבוצה. מתוך הני"ל, סך של כ- 460 מיליוני ש"ח, כ- 605 מיליוני ש"ח וכ- 557 מיליוני ש"ח לימים 30 בספטמבר 2018 ו-2017 וליום 31 בדצמבר 2017, בהתאמה, נכללים במסגרת התחייבויות שאינן תלויות תשואה והיתרה נכללת במסגרת ההתחייבויות תלויות התשואה של הקבוצה. מרבית הסכום נובע מניהול חשיפה באמצעות נגזרים למטבע חוץ ולמדד. כנגד ההתחייבויות כאמור, הפקידו הגופים המוסדיים בטחונות בהתאם לתנאים שנקבעו בחוזה. לגופים המוסדיים בקבוצה מסגרות אשראי מאושרות לצורך פעילותם בנגזרים. בהתאם לאמור, הפקידו הגופים המוסדיים בקבוצה סך של כ- 597 מיליוני ש"ח כבטוחות לכיסוי התחייבויותיה הנובעות מפעילות זו.

(2) במהלך שנת 2016, התקשרה חברה בת של החברה עם תאגיד בנקאי בהסכם לביצוע מספר עסקאות מכירה בחסר של אג"ח ממשלת ישראל כנגד פיקדונות בנקאיים, לפיו הפקידה החברה הבת סך של כ- 100 מיליוני ש"ח בידי הבנק עד למועד הפדיון של האיגרת. במהלך שנת 2017 הפקידה החברה הבת סך של כ- 50 מיליוני ש"ח נוספים.

באור 6 - מכשירים פיננסיים (המשך)

ג. התחייבויות פיננסיות (המשך)

4. פרטים נוספים

1. אמות מידה פיננסיות
לפרטים בקשר לאמות מידה פיננסיות בגין הלוואות מהותיות מתאגידים בנקאיים ומתאגידים שאינם בנקאיים שנטלה החברה, ראה באור 25 לדוחות השנתיים. ליום 30 בספטמבר 2018 החברה עומדת באמות המידה הפיננסיות שנקבעו.
2. דירוג מעלות
ביום 14 בינואר 2018 הודיעה מעלות על אשרור דירוג 'ilAA+' לחברה הבת הראל ביטוח והעלאת תחזית הדירוג לחיובית בעקבות קביעת כרית ביטחון בניהול הון. במסגרת הודעת מעלות אושרר דירוג 'ilAA+' לאג"ח 1 (לא סחיר) של הראל ביטוח ולכתבי התחייבויות סדרה א' של הראל הנפקות, חברה בת בבעלות מלאה של הראל ביטוח. כמו כן, אושרר דירוג 'ilAA+' להון משני ושלישוני שהונפק על ידי הראל הנפקות במסגרת אג"ח סדרות ב'-יג'. בנוסף, מעלות קבעה דירוג 'ilAA+' להנפקת שתי סדרות חדשות של אגרות חוב של הראל הנפקות (סדרות יד-טו') בסך כולל של עד 300 מיליוני ש"ח. הנפקת אגרות חוב (סדרות יד-טו') באמצעות הראל הנפקות.
3. הנפקת אגרות חוב (סדרות יד-טו') באמצעות הראל הנפקות
ביום 24 בינואר 2018 פרסמה הראל הנפקות דוח הצעת מדף על פי תשקיף מדף מיום 27 בפברואר 2017. על פי דוח הצעת המדף, הציעה הראל הנפקות לציבור עד 150 מיליוני ש"ח ע.ג. אגרות חוב (סדרה יד'), רשומות על שם, בנות 1 ש"ח ע.ג. כל אחת ועד 150 מיליוני ש"ח ע.ג. אגרות חוב (סדרה טו'), רשומות על שם, בנות 1 ש"ח ע.ג. כל אחת. אגרות החוב (סדרות יד-טו') אינן צמודות למדד או למטבע כלשהו.
- בסך הכל, הונפקו 127 מיליוני ש"ח ע.ג. אגרות חוב (סדרה יד') ו-127 מיליוני ש"ח ע.ג. אגרות חוב (סדרה טו') ובתמורה כוללת (ברוטו) של כ-253.3 מיליוני ש"ח.
- שיעור הריבית האפקטיבית, לאחר הוצאות הנפקה, של כתבי ההתחייבות הנוספות מסדרה יד' הנו 3.182% ושל כתבי ההתחייבות הנוספות מסדרה טו' הנו 3.174%.
- לצורך ההנפקה כאמור, ביום 14 בינואר 2018, פורסם על ידי מעלות אשרור דירוג ilAA- לאג"ח (סדרות יד-טו').
4. פדיון מוקדם מלא של אגרות חוב (סדרה ב') של הראל הנפקות
הראל הנפקות, שהינה חברה בת של הראל ביטוח, ביצעה ביום 13 ביוני 2018 פדיון מוקדם מלא לאגרות החוב (סדרה ב') שהונפקו על ידה, וזאת בהתאם לדיווח מיידי שפרסמה הראל הנפקות ביום 27 במאי 2018.
5. לעניין קבלת החלטה עקרונית בדבר גיוס חוב (הון רובד 2) באמצעות הראל הנפקות לאחר תקופת הדוח ראה באור 10.

ד. נתונים בדבר מדידות שווי הוגן ברמה 2 וברמה 3

שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים

השווי ההוגן של נכסי חוב שאינם סחירים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד וכן של נכסי חוב שאינם סחירים, אשר מידע לגבי השווי ההוגן ניתן לצרכי גילוי בלבד נקבעים באמצעות היוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בגינם. שיעורי ההיוון מתבססים על חלוקת השוק הסחיר לעשירונים בהתאם לתשואה לפדיון של נכסי החוב וקביעת המיקום של הנכס הלא סחיר באותם עשירונים וזאת בהתאם לפרמיית הסיכון הנגזרת ממחירי עסקאות/הנפקות בשוק הלא סחיר. ציטוטי המחירים ושיעורי הריבית ששימשו להיוון נקבעים על ידי חברת מרווח הוגן, חברה המספקת ציטוטי מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים לשערוך נכסי חוב לא סחירים.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות

א. התחייבויות תלויות

קיימת חשיפה כללית, אשר לא ניתן להעריכה ו/או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על ידי הקבוצה למבוטחיה וללקוחותיה. מורכבות הסדרים אלו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות פרשניות ואחרות, עקב פערי מידע בין חברות הקבוצה לבין הצדדים האחרים לחוזה הביטוח ויתר מוצרי הקבוצה, הנוגעות לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ורגולטוריים. לא ניתן לצפות מראש את סוגי הטענות שיועלו בתחום זה ואת החשיפה הנובעת מטענות אלו ואחרות בקשר עם מוצרי הקבוצה, המועלות, בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות.

פרשנות חדשה לאמור בפוליסות ביטוח ובמוצרים פנסיוניים ארוכי טווח עלולה לעיתים להשפיע על הרווחיות העתידית של הקבוצה בגין התיק הקיים, זאת בנוסף לחשיפה הגלומה בדרישות לפיצוי ללקוחות בגין פעילות העבר. כמו כן קיימת חשיפה בשל שינויים רגולטוריים והנחיות של הממונה, בחוזרים שהינם בתוקף ובטיטות חוזרים שעדיין מתקיימים דיונים לגביהן, וכן ב"עמדות ממונה" ו"הכרעות עקרוניות" בנושאים שונים, שחלקם בעלי השלכות תפעוליות ומשפטיות נרחבות. חשיפה זו מוגברת בתחומי החסכון הפנסיוני והביטוח ארוך טווח, לרבות ביטוח בריאות. בתחומים אלו ההתקשרויות עם המבוטחים, העמיתים והלקוחות הינן לאורך שנים רבות במהלכן עשויים להתרחש שינויים במדיניות, ברגולציה ובמגמות הדין, לרבות בפסיקת בתי המשפט. זכויות אלו מנוהלות באמצעות מערכות מיכוניות מורכבות, אשר לאור השינויים כאמור, יש צורך להתאימן באופן שוטף. כל אלו יוצרים חשיפה תפעולית ומיכונית מוגברת בתחומים אלו.

במסגרת שינויים רגולטוריים אלו, בשנת 2011 פרסם הממונה חוזר שעניינו טיוב נתוני זכויות עמיתים בגופים מוסדיים. החוזר מפרט את מסגרת הפעולות שעל גוף מוסדי לבצע על מנת להבטיח שרישום זכויות עמיתים במערכות המידע יהיה מהימן, שלם, זמין וניתן לאחזור. במסגרת החוזר נקבעו שלבי ביצוע פרויקט הטיוב. סיום פרויקט הטיוב נקבע ליום 30 ביוני 2016. החברה סיימה נכון למועד האמור את פעולות הטיוב במרבית הנושאים אשר נכללו במסגרת תכנית העבודה של הפרויקט. יחד עם זאת, נותרו מספר נושאים אשר הטיפול בהם נמשך וימשך באופן שוטף גם לאחר המועד הקבוע לסיום הפרויקט. בנוסף עוסקת החברה, בהתאם לדרישות החוזר, בטיוב שוטף ובשימור של פעולות הטיוב שבוצעו במסגרת הפרויקט.

בנוסף, קיימת חשיפה כללית, הנובעת מכך שכנגד הגופים המוסדיים בקבוצה מוגשות מעת לעת תלונות לממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר ביחס לזכויות מבוטחים על פי פוליסות ביטוח ו/או הדין. תלונות אלו מטופלות באופן שוטף על ידי אגף תלונות הציבור בחברה. הכרעות רשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון בתלונות אלה, אם וככל שתינתן בהן הכרעה, עלולות להינתן אף כהכרעות רוחביות, החלות על קבוצות רחבות של מבוטחים. בהקשר זה ניתנו לאחרונה על-ידי רשות שוק ההון הכרעות בנושא צירוף מבוטחים לקוי לביטוח תאונות אישיות במסגרתה נדרשת הראל ביטוח לפנות למבוטחים בביטוח תאונות אישיות, אשר צורפו לביטוח במהלך תקופה מסוימת על-ידי מספר מצומצם של סוכנויות ביטוח על מנת לוודא כי הם מודעים לקיומו של הביטוח וככל שאינם מודעים לו לאפשר להם לבטל את פוליסת הביטוח תוך השבת דמי הביטוח, אשר שולמו על-ידיהם, וכן בנושא רכישת כיסויים ביטוחיים מתוך הפקדות לקופת גמל. בנוסף, לעיתים, הגורמים המתלוננים אף מאיימים כי ינקטו בהליכים ביחס לתלונתם במסגרת תביעה ייצוגית. לעת הזו, לא ניתן להעריך אם קיימת חשיפה בגין תלונות אלו ולא ניתן להעריך אם תינתן הכרעה רוחבית של הממונה בענין תלונות כנ"ל ו/או אם תוגשנה תביעות ייצוגיות כתוצאה מהליכים שכאלו וכן לא ניתן להעריך את החשיפה הפוטנציאלית לתלונות כנ"ל. לפיכך, לא נכללה הפרשה בגין החשיפה האמורה. בנוסף, במסגרת המדיניות שמיישמת רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר, להעמקת הבקורות והביקורות בגופים מוסדיים, רשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון מקיימת מעת לעת ביקורות מעמיקות לגבי פעילותם של הגופים המוסדיים בקבוצה, במגוון תחומי הפעילות. בעקבות ביקורות אלו עלול משרד האוצר להטיל קנסות ו/או עיצומים כספיים וכן עלול ליתן הוראות לביצוע שינויים ביחס לפעולות שונות שנעשו, וזאת הן כלפי העתיד והן כלפי העבר. במקרים של הוראות כאמור לגבי העבר, עלולה רשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון לדרוש השבת כספים או שינוי בתנאים כלפי המבוטחים ו/או העמיתים באופן שעלול להטיל חבויים כספיות על החברות הבנות של החברה ו/או להגדיל את החשיפה של החברות הבנות שהינן מבטח למגוון רחב יותר של אירועים ביטוחיים שיהיו מכוסים בשל ההנחיות כאמור בפוליסות שהונפקו.

במסגרת הביקורות שעורכת רשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון התקיימו ומתקיימות בתקופת הדוח מספר ביקורות מעמיקות בתחומי הפנסיה, אקטואריה, ביטוח בריאות, שירות לקוחות, ביטוח חיים, מערכות מידע, יישוב תביעות והלבנת הון.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

במסגרת השקעות חברות הקבוצה בנכסי חוב, חתומות החברות המשקיעות על כתבי שיפוי, שאינם מוגבלים בסכום, אל מול הנאמנים לנכסי החוב. בכתבי שיפוי אלו, התחייבו חברות הקבוצה (כמו גם יתר המשקיעים באותם נכסי חוב) כלפי הנאמנים, לשפות את הנאמנים בגין כל הוצאה שתושט עליהם במסגרת הטיפול בהסדרי חוב, ככל שמטופלים על ידם וככל שהוצאה כאמור לא תשולם על ידי החברה שבבעלותה מצויים הנכסים. חברות הקבוצה מחזיקות במספר נכסי חוב המצויים בהליך הסדר, החשיפה בגין כתבי השיפוי שניתנו בגין נכסי חוב אלו, אינה מהותית.

בקשר עם מיזוג הפעילות הביטוחית של דקלה להראל ביטוח, ובהתאם לבקשת קופת חולים כללית, אשר הנה הלקוח העיקרי של דקלה ואשר במסגרת ההתקשרות מולה, מעמידה דקלה שירותי תפעול וניהול של תוכנית השב"ן ושל התוכנית הסייעודית לחברי הקופה, חתמה הראל ביטוח על כתב שיפוי, במסגרתו התחייבה לשפות את שירותי בריאות כללית בגין נזקים שיגרמו לכללית, אם וככל שייגרמו, כתוצאה מפיצול הפעילות, בתנאים המפורטים בכתב השיפוי.

להלן פרטים על החשיפה בגין תובענות ייצוגיות ובקשות להכרה בתובענות כייצוגיות שהוגשו כנגד החברה ו/או החברות בקבוצה.

בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות המפורטות להלן, אשר בהן, להערכת ההנהלה, המתבססת, בין היתר, על חוות דעת משפטיות שקיבלה, אין זה יותר סביר מאשר לא ("more likely than not"), כי טענות ההגנה של החברה (או חברה בת) תידחינה ואישור התובענה כייצוגית יתקבל, או שקיימים סיכויים של 50% ומעלה כי בסופו של ההליך תתקבלנה טענותיה של החברה (או חברה בת) שסביר כי הסדר פשרה מוצע, אשר אינו כולל התחייבות מהותית לתשלום כספי יתקבל, לא נכללה הפרשה בדוחות הכספיים. בבקשות לאישור תובענות כייצוגיות בהן, ביחס לתביעה, כולה או חלקה, יותר סביר מאשר לא כי טענות ההגנה של החברה עלולות להזדות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי הנהלת החברה ו/או הנהלות חברות מאוחדות. להערכת הנהלת החברה, המתבססת בין היתר על חוות דעת משפטיות שקיבלה, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשו הפרשות, לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה ו/או חברות מאוחדות.

בבקשות לאישור תובענה כייצוגית בסעיפים 52 ו-53 להלן, לא ניתן בשלב ראשוני זה להעריך את סיכויי הבקשה לאישור התובענה כייצוגית, ולפיכך לא נכללה בדוחות הכספיים הפרשה בגין תובענות אלו.

1. בחודש ינואר 2008 הוגשה נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד 4 חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות") תובענה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית. עניינה של התובענה בטענה כי הנתבעות גבו "תשלום גורם תת שנתיות" (תשלום אותו רשאיות חברות הביטוח לגבות כאשר תעריף הביטוח נקבע בסכום שנת, אולם התשלום בפועל מבוצע במספר תשלומים) שלא כדין. לטענת התובעים, הנזק שנגרם לתובעים מסתכם לסך של 1,683.54 ש"ח לכל שנת ביטוח. להערכת התובעים, סכום התביעה בגין כל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג כנגד כלל הנתבעות הינו כ- 2.3 מיליארדי ש"ח, מתוך זה סך של כ- 307 מיליוני ש"ח כנגד החברה הראל ביטוח. ביום 1 בפברואר 2010 אישר בית המשפט בקשה להסדר דיוני בין הצדדים, לפיה התובע ימחק מהבקשה והתובענה את הטענה כי הראל ביטוח גבתה שיעור תשלום גורם תת שנתיות העולה על השיעור המותר גם בגין פוליסות שהונפקו לפני 1992. בהתאם להוראת בית המשפט, התובע הגיש תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית מתוקנת. ביום 29 בדצמבר 2013 הגיש הממונה את עמדתו, התומכת בעמדת הנתבעות כי אין מניעה לגבות תת שנתיות על גורם הפוליסה, על רכיב החסכון בביטוח חיים המשולב בחסכון ועל פוליסות ריסק אחרות, לרבות סיעוד, אבדן כושר עבודה ונכות מתאונה. ביום 19 ביולי 2016 אישר בית המשפט המחוזי בתל אביב את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית בקשר עם גביית גורם תת שנתיות על רכיב הפרמיה המכונה גורם הפוליסה ועל רכיב החסכון בפוליסות ביטוח חיים משולבות בחסכון, וכן בקשר עם גביית גורם תת שנתיות בפוליסות בריאות, נכות, מחלות קשות, אבדן כושר עבודה וסיעוד. בחודש דצמבר 2016 הוגשה בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי בתל-אביב. בעקבות החלטת בית המשפט העליון מחודש ינואר 2017 השיבו המשיבים לבקשה למתן רשות ערעור על ההחלטה לאישור התובענה כייצוגית והבקשה נשמעה בפני הרכב. בחודש אפריל 2017 נעתר בית המשפט העליון לבקשה לעיכוב ביצוע שהגישו הנתבעות וקבע כי הדיון בערכאה הדיונית יעוכב עד להכרעה בבקשת רשות ערעור ובערעור. ביום 31 במאי 2018 קיבל בית המשפט העליון את בקשת רשות הערעור, דן בה כבערעור וקיבל אותו תוך ביטול פסק דינו של בית המשפט המחוזי ודחיית בקשת אישור התובענה כייצוגית. ביום 26 ביוני 2018 הומצאה להראל ביטוח בקשה לקיום דיון נוסף בפסק הדין, אשר הגישו התובעים לבית המשפט העליון.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

2. בחודש אפריל 2008 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בירושלים, נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד שלוש חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"), תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית. עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות נוהגות לזכות מבוטחות נשים, בהגיען לגיל פרישה, בגין פוליסות ביטוח מנהלים ישנות שנמכרו עד שנת 2000, בגמלה חודשית נמוכה מזו שמקבל מבוטח גבר בנתונים זהים, וזאת בשל הנימוק, כי תוחלת החיים של נשים גבוהה יותר. לעומת זאת, הנתבעות גובות מהנשים פרמיית "ריסק" בשיעור זהה לזה שהן גובות מגברים על אף ששיעור התמותה של נשים, בתקופת כיסוי "הריסק", לכאורה, נמוך יותר. הנתבעות טוענות, כי התנהלות זו של הנתבעות יוצרת אפליה של מבוטחות שהינן נשים, בניגוד להוראות הדין. ביום 17 באוגוסט 2014 אישר בית הדין האזורי לעבודה בירושלים את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית. הקבוצה שאושרה לעניין התובענה הייצוגית כוללת נשים שיש להן או שהיה להן פוליסות ביטוח אצל ארבע המשיבות, ואשר בחישוב פרמיית הריסק שלהן לא נעשתה אבחנה בין תעריפי נשים לתעריפי גברים. בחודש דצמבר 2014 הנתבעות הגישו לבית הדין הארצי לעבודה בירושלים, בקשת רשות ערעור על החלטה זו. במקביל, בית הדין האזורי לעבודה קיבל את בקשת הנתבעות לעכב את ההליך בפניו עד להחלטה בבקשת רשות ערעור. בחודש אפריל 2015 החליט בית הדין הארצי לעבודה ליתן לנתבעות רשות ערעור על ההחלטה. במסגרת הדיון שהתקיים בערעור הורה בית הדין על העברת החומר לממונה לצורך קבלת עמדתו. בחודש דצמבר 2016 הוגשה לבית המשפט עמדת הממונה התומכת בעמדת חברות הביטוח ולפיה אין מקום לדון בתובענה כתביעה ייצוגית משאין מדובר באפליה פסולה.

3. בחודש אפריל 2010 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז בפתח תקווה תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד 4 חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי במקרה של הפסקת הביטוח במהלך חודש כלשהו, לאחר שפרמיית הביטוח בגין חודש זה נגבתה על ידי הנתבעות מראש, נמנעות כביכול הנתבעות מלהחזיר למבוטחים את החלק היחסי, העודף, של פרמיית הביטוח בגין אותו חודש או לחילופין הן מחזירות, כביכול, את פרמיית הביטוח בערכים נומינליים בלבד. הנזק הכולל לכלל חברי הקבוצה, הנתבע במצטבר מכל הנתבעות, מסתכם להערכת המבקשים בסכום של כ- 225 מיליוני ש"ח לתקופה של 10 שנים (התובעים לא ייחסו סכום ספציפי לכל אחת מהנתבעות בנפרד). סכום התביעה האישית של התובעים מהראל ביטוח הינו בסך של 80 ש"ח. בחודש דצמבר 2011 הורה בית המשפט על מחיקת טענות התובעים בכל הקשור לסעיף 28 א' לחוק חוזה הביטוח ובכל הקשור למבוטחים שהפוליסה שלהם פקעה חלקית או זמנית. בחודש נובמבר 2014 הוגשה לבית המשפט עמדת הממונה, כי הוראות הפוליסה הן המחייבות לעניין אופן גביית הפרמיה לאחר פטירת המבוטח או בתקופה שלאחר ביטול הפוליסה וכי חוות הדעת האקטוארית שהוגשה לבית המשפט מטעם הנתבעות אינה מלאה לצורך ההוכחה כי הנתבעות תמחרו את הפרמיה באופן שמעיד שהן לקחו בחשבון את העובדה כי פרמיית הביטוח לא יוחזרו למבוטחים בגין התקופה שלאחר פטירת המבוטח או בתקופה שלאחר ביטול הפוליסה. ביום 23 ביוני 2015 אישר בית המשפט המחוזי מרכז-לוד באופן חלקי את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית. נגד הראל ביטוח אישר בית המשפט את ניהולה של התובענה כתובענה ייצוגית, אך ורק בנושא צירוף הפרשי הצמדה וריבית בעת השבת דמי הביטוח שנגבו בחודשים שלאחר חודש ביטול חוזה הביטוח או שלאחר קרות מקרה הביטוח. בחודש ספטמבר 2016 הוגש לאישורו של בית המשפט הסכם פשרה, במסגרתו, הוסכם, בין היתר, כי הראל ביטוח תתרום 60% מסכום ההחזר הכולל שלה ביחס לעילה הראשונה, כפי שהוגדרה בהסכם הפשרה ובהתאם לדוח הבדק שימונה לבחינת הסכם הפשרה, ו- 80% מסכום ההחזר הכולל שלה בגין העילה השנייה, כפי שהוגדרה בהסכם הפשרה ובהתאם לדוח הבדק שימונה כאמור. כמו כן, נקבעו בהסכם הפשרה הוראות ביחס להתנהלות עתידית במקרים של ביטול פוליסות נשוא התביעה. תוקפו של הסכם הפשרה מותנה באישור בית המשפט. בחודש מרס 2017 הגיש היועץ המשפטי לממשלה את עמדתו ביחס להסדר הפשרה, הכוללת הערות שונות ובהן, בין היתר, כי יש למנות בודק אשר יבחן את הסכם הפשרה טרם אישורו וכי הוא מבקש להגיש עמדה משלימה לאחר קבלת חוות דעת הבדק ובחינתה. בחודש יוני 2017 הורה בית המשפט על מינוי בודק להסכם הפשרה.

4. בחודש מאי 2011 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד 3 חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה כי הנתבעות גובות שלא כדין, כביכול, תשלום הקרוי "גורם פוליסה" ו/או "דמי ניהול אחרים" בשיעור נכבד מן הפרמיה המשולמת ללא הסכמתם או ידיעתם וללא קיומו של תנאי המאפשר גבייה כאמור בהוראות הפוליסות. התובעים טוענים, כי בהתאם להוראות הממונה ברשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון ("הממונה") הותר לחברות לגבות "גורם פוליסה" בתנאים מסוימים, אך לטענתם בנוסף על אישור הממונה כאמור, על הנתבעות לעגן את גביית "גורם הפוליסה" בהסכמה חוזית מול המבוטח. הנזק הנתען הכולל לכלל חברי הקבוצה נגד כלל הנתבעות מסתכם להערכת התובעים בסכום של 2,325 מיליוני ש"ח ונגד הראל ביטוח, בהתאם לחלקה בשוק בכ- 386 מיליוני ש"ח. ביום 10 ביוני 2015 הוגשה לבית המשפט בקשה לאישור הסדר פשרה מטעם הצדדים. בית המשפט מינה בודק להסדר הפשרה. על פי הסכם הפשרה המוצע, ישיבו הנתבעות לחברי הקבוצה סכום כולל של מאה מיליוני ש"ח, בגין גביית גורם פוליסה בעבר. חלקה של הראל ביטוח בסכום האמור שווה לארבעה-עשר מיליוני ש"ח. בנוסף, כל אחת מן הנתבעות תפחית את הגבייה העתידית מחברי קבוצה אלו, בגין גורם הפוליסה, בשיעור של 25% ביחס לסכום הגבייה בפועל. בנוסף, ככל שיאושר הסכם הפשרה, תידרש הראל ביטוח לשאת בגמול לתובע הייצוגי ובשכר טרחת בא כוחו, בסכום שייפסק על ידי בית המשפט.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

4. (המשך)

בעקבות הגשת חוות דעתו של הבודק, הבהיר בית המשפט לצדדים, ביום 18 באוקטובר 2015, במסגרת החלטה, אשר ניתנה במהלך דיון שהתנהל בפניו, את עמדתו הראשונית ביחס להסדר הפשרה, לפיה נטייתו הברורה הינה שלא לאשר את הסדר הפשרה בתנאיו הנוכחיים והציע לצדדים לשפר את תנאי הסדר הפשרה באופן משמעותי. בחודש פברואר 2016 הגיש היועץ המשפטי לממשלה את עמדתו ביחס להסדר הפשרה, לפיה הוא מצטרף לעיקריה ולמסקנותיה של חוות דעת הבודק ביחס להסדר הפשרה ומותיר לשיקול דעתו של בית המשפט את הקביעה מהו סכום הפיצוי הראוי בנסיבות אלו בהתאם לנתונים שבפניו. יחד עם זאת, מציין היועץ המשפטי לממשלה, כי קיים לשיטתו קושי עם הקביעה בהסכם הפשרה, לפיה הנתבעות ימשיכו לגבות את גורם הפוליסה בעתיד באופן שימנע מחברי הקבוצה מלתבוע בעניין זה בעתיד, נוכח העובדה שהמדובר, לשיטתו, בויתור על עילות תביעה עתידיות, אך בנסיבות העניין בבקשת האישור דן, הוא מבקש להשאיר את שאלת המשך הגבייה של גורם הפוליסה בעתיד לשיקול דעתו של בית המשפט. בנוסף, הביע היועץ המשפטי לממשלה את עמדתו לפיה כל ההפחתה בגביית גורם הפוליסה בעתיד צריכה להיות מופנית בשלמותה להגדלת רכיב החיסכון בפוליסה, וכן התייחס למספר נושאים נוספים בהסדר הפשרה ובהם, הודעה למבוטחים הזכאים לקבלת הפיצוי בגין העבר, אופן ביצוע תשלום הפיצוי ביחס לעבר לרבות תרומת הסכומים שלא יאותרו הזכאים לקבלתם ושכר הטרחה והגמול המוצע למבקשים ובאי כוחם. בהחלטתו מיום 21 בנובמבר 2016 דחה בית המשפט את הסדר הפשרה ואישר באופן חלקי את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית בעילה של הפרת פוליסת הביטוח בשל גביה ללא בסיס משפטי של עמלת "גורם הפוליסה" באופן שפגע בחיסכון שנצבר לטובת המבוטח החל משבע שנים קודם למועד הגשת התביעה. הסעדים שיתבעו במסגרת התובענה הייצוגית יהיו תיקון ההפרה על דרך של עדכון החיסכון הצבור לטובת המבוטח בסכום החיסכון הנוסף שהיה נצבר לטובתו אילו לא היה נגבה גורם הפוליסה או פיצוי המבוטח בסכום האמור, וכן הפסקת גביית גורם הפוליסה מעתה ואילך. הקבוצה שבשמה תנוהל התובענה הייצוגית הינה מבוטחי הנתבעות בפוליסות ביטוח חיים משולבות חיסכון שנערכו בין השנים 1992-2003, אשר החיסכון שנצבר לטובתם נפגע בשל גביית גורם הפוליסה. בחודש מאי 2017, הגישו הנתבעות, לבית המשפט העליון, בקשת רשות ערעור על ההחלטה במסגרתה נדחה הסדר הפשרה ואושרה באופן חלקי הבקשה לאישור התביעה כייצוגית. בחודש יוני 2017 נעתר בית המשפט העליון לבקשת הנתבעות והורה על התליית ההליך בביהמ"ש המחוזי. בחודש ספטמבר 2018 הוגשה תשובת היועץ המשפטי לממשלה לבקשת רשות הערעור, לפיה עמדתו של היועץ המשפטי לממשלה הינה כי צדק בית המשפט המחוזי מרכז בהחלטתו שלא לאשר את הסדר הפשרה ולאשר באופן חלקי את הבקשה לאישור התביעה כייצוגית.

5. בחודש יולי 2012 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד ארגון נכי צה"ל (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי בפוליסה קבוצתית לביטוח חיים לחברי ארגון נכי צה"ל קיים, כביכול, כיסוי ביטוחי כאשר מקרה הביטוח מתרחש במהלך השנה שבין הגיע המבוטח לגיל 75 ועד הגיעו לגיל 76, בעוד שהראל ביטוח מעניקה כיסוי למקרי ביטוח שמתרחשים עד הגיע המבוטח לגיל 75 בלבד. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה, מסתכם להערכת התובעת בסכום של כ- 46 מיליוני ש"ח. ביום 5 ביוני 2014 אישר בית המשפט המחוזי בתל אביב את ניהול התביעה כתובענה ייצוגית. הקבוצה שאושרה הינה כל המוטבים של נכי צה"ל שנפטרו בין השנים 2006 ועד 2012, לאחר שמלאו להם 75 שנים ובטרם מלאו להם 76 שנים, אשר אירע להם מקרה ביטוח לאחר הגיעם לגיל 75 ובטרם מלאו להם 76 שנים ואשר לא קיבלו את תגמולי הביטוח מהראל ביטוח. ביום 6 ביולי 2014 הגישו הנתבעות, לבית המשפט העליון, בקשת רשות ערעור על החלטה זו. בחודש נובמבר 2014 הורה בית המשפט העליון על עיכוב ההליכים בבית המשפט המחוזי בתל אביב עד למתן החלטה אחרת. בהתאם להמלצת בית המשפט משכו הנתבעות בחודש דצמבר 2015 את בקשת הערעור. לפיכך, הופסק עיכובם של ההליכים בבית המשפט המחוזי. בהחלטתו מיום 20 במרס 2016 הורה בית המשפט המחוזי בתל אביב על הרחבת הקבוצה כך שתכלול גם את מוטביהם של נכי צה"ל שנפטרו בין השנים 2013 עד 2016. בית המשפט הורה על קבלת עמדת הממונה במחלוקת נשוא התובענה. בחודש ספטמבר 2018 התקבלה עמדת הממונה, לפיה מאחר ומדובר במחלוקת הנוגעת לפרשנות מסמכי הפוליסה, רשות שוק ההון לא רואה לנכון להביע עמדתה בעניין.

6. בחודש דצמבר 2012 הוגשה לבית המשפט המחוזי תל אביב תובענה ובקשה להכיר בה כתובענה ייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל משלמת, כביכול, את גמלת הביטוח הסיעודי החודשית, למבוטחים בפוליסה הקבוצתית של הסתדרות המורים בישראל ("הפוליסה"), בהתאם למדד הידוע בתחילת החודש ולא לפי המדד הידוע במועד התשלום. בנוסף נטען, כי הראל משלמת, כביכול, את גמלת הסיעוד ללא הצמדה למדד הבסיס המופיע בפוליסה אלא על פי מדד הבסיס שפורסם חודשיים מאוחר יותר, וזאת, לכאורה, בניגוד להוראות הפוליסה. התובעת אינה מציינת בבקשה את סכום הנזק הכולל הנטען על ידה לגבי כלל חברי הקבוצה. הצדדים מנהלים הליך גישור.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

7. בחודש מאי 2013 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה כי הראל נמנעת, כביכול, מלשלם תגמולי ביטוח למבוטחיה, בצירוף הפרשי הצמדה וריבית, החל ממועד קרות מקרה הביטוח ועד מועד תשלום תגמולי הביטוח, ולחילופין, החל מחלוף 30 יום מהגשת הדרישה לקבלת תגמולי ביטוח ועד למועד תשלום תגמולי הביטוח. הנזק הנטען הכולל לכלל חברי הקבוצה מסתכם בסכומים שנעים בין כ- 168 מיליוני ש"ח לכ- 807 מיליוני ש"ח. הליך הגישור שהתנהל בין הצדדים לא צלח והדיון בתובענה שב להתנהל בבית המשפט. ביום 30 באוגוסט 2015 קיבל בית המשפט המחוזי בתל-אביב באופן חלקי את בקשת האישור, באופן שניהולה של התביעה כתובענה ייצוגית אושר ביחס לטענה בדבר אי תשלום ריבית כנדרש בסעיף 28 (א) לחוק חוזה הביטוח ("החוק") והבקשה נדחתה ככל שהיא מתייחסת לטענה כי הראל ביטוח אינה מצמידה את תגמולי הביטוח בהתאם להוראות סעיף 28(א) לחוק. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה ביחס לחברה על פי כתב התביעה המתוקן, מסתכם להערכת התובעים בסכום של כ- 120 מיליוני ש"ח. בחודש אוקטובר 2015 הוגשה בקשת רשות ערעור על ההחלטה לאשר את הבקשה כייצוגית. בהתאם להמלצת בית המשפט משכו הנתבעות בחודש אוגוסט 2016 את בקשת רשות הערעור.
8. בחודש יולי 2013 הוגשה לבית המשפט המחוזי - מרכז בלוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח נמנעה, כביכול, מלפרסם באתר האינטרנט שלה מידע מלא בקשר לסכומי הביטוח שישולמו למבוטחים כפיצוי כאשר הניתוח מומן על ידי גורם אחר שאינו המבטח, וזאת כביכול בניגוד להוראות חוזר הממונה "פירוט תגמולי ביטוח בתוכניות לביטוח בריאות" ובמטרה, לכאורה, להפחית את סכומי תגמולי הביטוח המגיעים למבוטחים על פי הפוליסות. הנזק הנטען הכולל לכלל חברי הקבוצה מסתכם בסכום של כ- 35 מיליוני ש"ח. בחודש מרס 2016 הוגש הסכם פשרה לאישור בית המשפט. בחודש יוני 2016 הוגש הסכם פשרה מתוקן לאישורו של בית המשפט בהתאם להערות בית המשפט. בחודש ספטמבר 2016 הוגשה לבית המשפט עמדת היועץ המשפטי לממשלה לפיה הוא אינו מתנגד להסדר הפשרה ומותיר את ההכרעה לאישורו בידי בית המשפט. במסגרת עמדתו העיר היועץ המשפטי לממשלה מספר הערות בנוגע לנוסח ההסדר. בחודש ינואר 2017 מינה בית המשפט בודק להסדר הפשרה. בחודש נובמבר 2017 הוגשה לבית המשפט חוות דעת הבודק ולפיה מנגנון הפיצוי שנקבע בהסדר הפשרה סביר והוגן. בחודש אוגוסט 2018 הוגשה לבקשת בית המשפט חוות דעת משלימה של הבודק בנושאים שונים ולפיה מנגנון הפיצוי שנקבע בהסדר הפשרה הינו סביר והוגן.
9. בחודש אוקטובר 2013 הוגשה לבית המשפט המחוזי - מרכז בלוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח נמנעה, כביכול, מלשלם למבוטחים שביצעו ניתוחים במימון מלא או חלקי של קופת החולים שלהם פיצוי בשיעור מחצית מהסכום שנחסך לה מעלות המלאה של הניתוח בשל השתתפות קופת החולים. הנזק הנטען הכולל לכלל חברי הקבוצה מסתכם בסכום של כ- 14 מיליוני ש"ח. בחודש מרס 2016 הוגש הסכם פשרה לאישור בית המשפט. בחודש יוני 2016 הוגש הסכם פשרה מתוקן לאישורו של בית המשפט בהתאם להערות בית המשפט. בחודש ספטמבר 2016 הוגשה לבית המשפט עמדת היועץ המשפטי לממשלה לפיה הוא אינו מתנגד להסדר הפשרה ומותיר את ההכרעה לאישורו בידי בית המשפט. במסגרת עמדתו העיר היועץ המשפטי לממשלה מספר הערות בנוגע לנוסח ההסדר. בחודש ינואר 2017 מינה בית המשפט בודק להסדר הפשרה. בחודש נובמבר 2017 הוגשה לבית המשפט חוות דעת הבודק ולפיה מנגנון הפיצוי שנקבע בהסדר הפשרה סביר והוגן. בחודש אוגוסט 2018 הוגשה לבקשת בית המשפט חוות דעת משלימה של הבודק בנושאים שונים ולפיה מנגנון הפיצוי שנקבע בהסדר הפשרה הינו סביר והוגן.
10. בחודש אפריל 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת דקלה סוכנות לביטוח בע"מ (בשמה הקודם "דקלה חברה לביטוח בע"מ") ("דקלה"). עניינה של התובענה בטענה, כי דקלה משלמת, כביכול, את תגמולי הביטוח למבוטחים בפוליסת ביטוח בריאות קבוצתית "מושלם לעובד גמלאים" של גמלאי קופ"ח כללית ובני משפחותיהם ("הפוליסה"), בהתאם למדד הידוע בתחילת החודש ולא לפי המדד הידוע במועד התשלום בניגוד להוראות הדין ("העילה הראשונה") וכן כי דקלה העלתה, כביכול, למבוטחים בפוליסה את דמי הביטוח, כביכול, ללא כל ביסוס ובניגוד כביכול להוראות הפוליסה והדין ("העילה השנייה"). הנזק הנטען הכולל לכלל חברי הקבוצה מסתכם בסכום של כ- 21.5 מיליוני ש"ח (סך של כ- 19 מיליוני ש"ח ביחס לעילה הראשונה וסך של כ- 2.5 מיליוני ש"ח ביחס לעילה השנייה).
11. בחודש אפריל 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה, בין היתר, בטענה, כי הראל ביטוח משלמת למבוטחים בפוליסת ביטוח אובדן כושר עבודה וסיעוד משתתפת ברווחים מסוג "חיונית" (להלן: "הפוליסה") סכום פיצוי חודשי (המורכב מ"פיצוי חודשי" ו- "יתרת הבונוס"), המחושב, לכאורה, בניגוד להוראות הפוליסה וכן כי הראל ביטוח אינה משלמת, לכאורה, למבוטחים בפוליסה את הבונוס שהצטבר להם עד למועד תשלום הפיצוי החודשי הראשון על פי הפוליסה. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג, מסתכם לסכום של כ- 381 מיליוני ש"ח.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

12. בחודש יוני 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת דקלה סוכנות לביטוח בע"מ (בשמה הקודם "דקלה חברה לביטוח בע"מ") ("דקלה"). עניינה של התובענה בטענה, כי בהתאם להוראות פוליסת הביטוח הסייעודי הקבוצתית לחברי שירותי בריאות כללית "סייעודי מושלם פלוס" (להלן: "הפוליסה") דקלה אינה משלמת למבוטחים, המצויים במצב סיעודי, תגמולי ביטוח בגין הימים בהם היו מאושפזים בבית חולים כללי או שיקומי וכי ימים אלו אינם נכללים במניין הימים לחישוב תקופת ההמתנה הקבועה בפוליסה, וזאת, כביכול, בניגוד להוראות הממונה ולהוראות הדין. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקשת התובעת לייצג, מסתכם, להערכת התובעת, לסכום של כ- 35 מיליוני ש"ח. בית המשפט העביר את הבקשה לקבלת עמדת הממונה ביחס למחלוקות נשוא הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. בחודש ינואר 2016 הוגשה עמדת הממונה במסגרתה הובהר כי אין בהגדרת מקרה הביטוח בפוליסה משום הפרה של הוראות רשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון וכי הפוליסה מושהה הבקשה אושרה באופן פרטני על ידי רשות שוק ההון, הביטוח והחיסכון.

13. בחודש יולי 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי - מחוז מרכז בלוד בקשה לאישור תביעה כתובענה ייצוגית נגד הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ ונגד ארבע חברות מנהלות אחרות של קרנות פנסיה (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות מעלות את דמי הניהול, המשולמים על ידי עמיתים בקרנות פנסיה מתוך החיסכון שהצטבר (יתרה צבורה), לשיעור המקסימלי המותר על פי הדין, במועד בו העמיתים הופכים לפנסיונרים, מקבלים גמלת זקנה והם אינם יכולים עוד לנייד את החיסכון הפנסיוני שלהם. באופן כזה, הנתבעות, כביכול, מפעילות את זכותן החוזית, המוקנית להן על פי הוראות תקנון קרן הפנסיה, באופן פסול, חסר תום לב ובניגוד להוראות הדין. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקשות התובעות לייצג, מסתכם, להערכת התובעות, לסכום של כ- 48 מיליוני ש"ח כנגד כלל הנתבעות. בית המשפט העביר את הבקשה לקבלת עמדת הממונה בשאלות העולות מבקשת האישור. בחודש ספטמבר 2017 הוגשה עמדת הממונה התומכת בעמדת הנתבעות לפיה אין להשוות בין שיעור דמי הניהול הנגבים מעמית בתקופת החיסכון לשיעור דמי הניהול הנגבים ממקבל קצבה לאחר פרישתו, היות שמדובר בשתי תקופות שונות ובעלות מאפיינים שונים. דמי הניהול לאחר הפרישה נקבעים מחדש בעת הפרישה וללא קשר לשיעור דמי הניהול בטרם הפרישה ולכן אין מדובר בהעלאה של דמי הניהול, אלא בקביעת שיעור של דמי ניהול לתקופת הפרישה. לפיכך, "חוזר דמי ניהול" המתייחס לחובת מתן הודעה לעמיתים על ידי החברות המנהלות כלל אינו חל ביחס לקביעת דמי ניהול לפנסיונרים; וחובת מתן ההודעה על שינוי בדמי הניהול מכוח החוזר לא חלה על החברות המנהלות שעה שמדובר במקבלי קצבה. הצדדים הודיעו לבית המשפט על הסכמתם לפנות להליך גישור.

14. בחודש נובמבר 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי - מחוז מרכז בלוד בקשה לאישור תביעה כתובענה ייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח וסטנדרד ביטוחים בע"מ וכן נגד חברת ביטוח נוספת וסוכנות ביטוח נוספת (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי במקרים בהם מחזיקי כרטיסי אשראי של ישראל כרטיס וכאל מתקשרים למוקד המכירות של חברות הביטוח הנתבעות, על מנת להפעיל פוליסה לביטוח נסיעות לחו"ל, אותה הם זכאים לקבל ללא עלות ("הפוליסה הבסיסית"), הנתבעות משווקות להן, כביכול, "הרחבות" או "תוספות" לפוליסה הבסיסית, כאשר למעשה, נמכרות להם, כביכול, פוליסות מדף מלאות המקנות כיסוי מן השקל הראשון וכוללות כיסויים חופפים לכיסויים הכלולים בפוליסה הבסיסית. זאת, בעלות מלאה וללא הפחתת שוויה של הפוליסה הבסיסית. בכך, לטענת התובעים, בין היתר, מטעות הנתבעות, לכאורה, את המבוטחים, מפרות את חובות הגילוי, פועלות בניגוד להוראות הדין ועושות עושר ולא במשפט. בהתאם לתובענה, הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקשים התובעים לייצג מסתכם, להערכת התובעים, לסכום כולל של כ- 270 מיליוני ש"ח. בחודש אוגוסט 2018 הגישו הצדדים לבית המשפט בקשה לאישור הסכם פשרה במסגרתו הוסכם, כי הראל ביטוח תעמיד לרשות חברי הקבוצה הזכאים, כהגדרתם בהסכם הפשרה, כמות מוגדרת של ימי ביטוח נסיעות לחו"ל ללא תשלום, אשר יהיו ניתנים לניצול בהתאם להוראות הסכם הפשרה. תוקפו של הסכם הפשרה מותנה באישור בית המשפט.

15. בחודש אוגוסט 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת דקלה סוכנות לביטוח בע"מ (בשמה הקודם "דקלה חברה לביטוח בע"מ") ("דקלה"). עניינה של התובענה בטענה, כי בעת יישוב תביעות בביטוח סיעודי, מפצלת דקלה, כביכול, לצורך בחינת קיומו של מקרה הביטוח, את פעולות היומיום לחלקי גוף, תוך בחינה כמותית דווקנית של יכולת המבוטח לבצע כל אחת מן הפעולות. זאת, באופן המרוקן, כביכול, מתוכן את חוזרי הממונה, אשר על פיהם עליה לבצע, כביכול, בחינה מהותית של יכולת זו, ובניגוד לעמדת הממונה בנושא זה מחודש ינואר 2015. בכך מפרה דקלה, לטענת התובעת, את הוראות פוליסת הביטוח, מתארת תיאור מטעה את עסקת הביטוח, עושה עושר ולא במשפט ומפרה חובה חקוקה. נזקה האישי הנטען של התובעת מוערך בסך של כ- 59,000 ש"ח והנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקשת התובעת לייצג, מסתכם, להערכת המבקשת, לסכום של כ- 75.6 מיליוני ש"ח.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

16. בחודש ספטמבר 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד החברה הבת דקלה סוכנות לביטוח בע"מ (בשמה הקודם "דקלה חברה לביטוח בע"מ") ("דקלה") ונגד שלוש חברות ביטוח אחרות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות אימצו, כביכול, עמדה פרשנית לפיה לצורך הכרה במבוטח במסגרת בירור תביעת סיעוד כמי שמתקיים לגביו מצב של "אי שליטה על סוגרים", על מצב זה להיות תוצאה של מחלה או ליקוי אורולוגיים או גסטרואנטרולוגיים בלבד. זאת, כביכול, בניגוד להוראות פוליסות הביטוח. התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנתען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג, אך הם מעריכים אותו במאות מיליוני שקלים. הצדדים מנהלים הליך גישור.

17. בחודש ספטמבר 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ ונגד 4 חברות נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות הפרו, כביכול, את חובות הנאמנות שהן חבות כלפי העמיתים בקופות הגמל שבניהולן בכך שתיגמלו את סוכני הביטוח בעמלות בשיעור הנגזר מדמי הניהול, הנגבים על-ידיהן מן העמיתים ובכך תיגמלו את הסוכנים בסכום הגדל ככל שגדלים דמי הניהול ובטענה כי הנתבעות, עשו, כביכול, עושר ולא במשפט בכך שיצרו, כביכול, מנגנון שמטרתו להעלות את דמי הניהול לטובת הסוכנים והחברות המנהלות. התובעים מעריכים את הנזק לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג בסך של כ- 300 מיליוני ש"ח לשנה מאז שנת 2008 ובסך הכל כ- 2 מיליארד ש"ח.

18. בחודש ספטמבר 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח מפצה מבוטחים, שעברו ניתוח בבית חולים ציבורי בסכום השווה ל- 25% בלבד משכר מנתח הסכם של הראל ביטוח בעוד שלפי הוראות הפוליסה, עליה לפצותם, לכאורה, בסכום השווה ל- 50% משכר מנתח הסכם בגין הניתוח הרלבנטי. בכך, מפרה הראל ביטוח, לטענת התובע, את הוראות הפוליסה, פועלת ברשלנות, בחוסר תום לב והטעיה ומפרה את הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א - 1981. התובע מעריך את הנזק לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בסך של כ- 13.1 מיליוני ש"ח.

19. בחודש נובמבר 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הבת דקלה סוכנות לביטוח בע"מ (בשמה הקודם "דקלה חברה לביטוח בע"מ") ("דקלה") ונגד שירותי בריאות כללית ("כללית") (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בפוליסת הביטוח הסיעודי הקבוצתית לחברי שירותי בריאות כללית "סיעודי מושלם פלוס" ("הפוליסה"). לטענת התובע, במקרים בהם קיים מעבר מתקופת זכאות אחת ("תקופת הזכאות הראשונה"), לתקופת זכאות אחרת, בה זכאי המבוטח לתגמולי ביטוח מופחתים ביחס לתקופת הזכאות הראשונה ("תקופת הזכאות השנייה"), וכאשר המעבר בין תקופות הזכאות נעשה לאחר ה-1 לחודש קלנדרי, משולמים לו תגמולי ביטוח על פי הסכום המופחת, עבור כל החודש בו נעשה המעבר כאמור ("עילת התביעה הראשונה"). כך, שלטענת התובע נגרעים ממנו תגמולי ביטוח, בגובה ההפרש שבין תגמולי הביטוח בגין התקופה הראשונה לבין תגמולי הביטוח בגין התקופה השנייה כפול החלק היחסי של החודש בגינו הוא זכאי לתגמולי הביטוח בגין התקופה הראשונה. עוד טוען התובע כי לחברי הקבוצה ששרדו את מלוא תקופת הזכאות המצטברות לא שולמו כלל תגמולי ביטוח עבור החלק היחסי החסר מהחודש הקלנדארי הראשון לזכאותם וכי הם זכאים לקבלת תגמולי ביטוח בגין אותו חלק יחסי של החודש ("עילת התביעה השנייה"). בכך עושה דקלה, לטענת התובע, עושר ולא במשפט, מפרה את הוראות חוק חוזה הביטוח, התשמ"א - 1981, את הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א - 1981 ואת הוראות פוליסת הביטוח. נזקו האישי הנתען של התובע מוערך בסך של 540 ש"ח והנזק הכולל המוערך הנתען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג, מסתכם, להערכת התובע, לסכום של כ- 60 מיליוני ש"ח. בחודש נובמבר 2016 הוגשה על ידי התובע בקשה למתן פסק דין חלקי בבקשה לאישור. בחודש מרס 2017 דחה בית המשפט את בקשת התובע למתן פסק דין חלקי בבקשה לאישור. בדיון שהתקיים בחודש יולי 2017, אישר בית המשפט את הסכמת הצדדים לסיום ההליך במתווה במסגרתו מונה רואה החשבון המבקר של החברה כמומחה מטעם בית המשפט לשם בדיקת נאותות הליך החזר התשלום על ידי דקלה. בחודש ינואר 2018 הוגשה לבית המשפט חוות דעת המומחה. בחודש אוקטובר 2018, ובהמשך להודעתה של דקלה, כי היא פעלה לתיקונה של התקלה המתוארת בעילת התביעה הראשונה ולתשלום ההפרשים לזכאים לכך וכן להסכמתם של הצדדים בדבר אופן סיומו של ההליך, אושרה התובענה כייצוגית על-ידי בית המשפט המחוזי בתל אביב בעילת התביעה הראשונה ונדחתה הבקשה לאישורה של התובענה כייצוגית ביחס לעילת התביעה השנייה. בנוסף, נפסקו למבקש ולבאי כוחו שכר טרחה וגמול בסכומים שאינם מהותיים.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

20. בחודש נובמבר 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד חברת ביטוח נוספת (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות מפחיתות, כביכול, מסכומי הנזק הנתבעים על-ידי צד שלישי עקב רשלנותו של מבטוח, סכומים שונים באופן שרירותי. זאת, כביכול, בנימוק כללי של "רשלנות תורמת" של הצד השלישי ללא הנמקה, כנדרש בהוראות הדין. בכך, מפרות הנתבעות, לטענת התובעים, את הוראות הדין, לרבות חוזרי הממונה, מפרות חובה חקוקה, פועלות בחוסר תום לב, ועושות עושר ולא במשפט. התובעים מעריכים, כי גובה הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג עולה על 3 מיליוני ש"ח ביחס לכל אחת מהנתבעות. בחודש אפריל 2018 הגישו הצדדים לבית המשפט בקשה לאישור הסכם פשרה, במסגרתו הוסכם, בין היתר, כי הראל ביטוח תשלח לחברי הקבוצה מכתבים בהם יפורטו הנימוקים, אשר עמדו בבסיס הפחתת תגמולי הביטוח עקב טענת הרשלנות התורמת. ככל שבמסגרת זו יימצאו מקרים בהם יש מקום לצמצם או לבטל את הפחתת הסכומים שנעשתה מחמת רשלנות תורמת, הראל ביטוח תפעל להשיב את הסכומים הרלבנטיים לחברי הקבוצה. תוקפו של הסכם הפשרה מותנה באישור בית המשפט. בחודש יולי 2018 הוגש הסכם פשרה מתוקן לאישור בית המשפט. בחודש אוקטובר 2018 הוגשה לבית המשפט עמדת היועץ המשפטי לממשלה לפיה הוא אינו מתנגד להסכם הפשרה.
21. בחודש פברואר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי - מחוז מרכז בלוד תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ ונגד ארבע חברות מנהלות אחרות של קרנות פנסיה (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות מתחילות לגבות ממקבלי קצבאות נכות ושאיירים, בעת שהם מתחילים לקבל קצבאות ואינם יכולים עוד לנייד את כספיהם לקרן פנסיה אחרת, דמי ניהול בשיעור המקסימלי המותר על פי הדין, מבלי שניתנת להם הודעה מראש על כך. זאת, תוך הפרה, כביכול, של חובת הגילוי היזום המוטלת עליהן, של חובות חקוקות, ושל חובות הנאמנות השליחות והזהירות ותוך ניצול לרעה ושימוש בחוסר תום לב בזכות חוזית, עשיית עושר ולא במשפט והתנהלות קרטליסטית. התובעת אינה מכמתת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג, אולם היא מעריכה אותו באומדן ראשוני בכמיליארד ש"ח כנגד כלל הנתבעות. בחודש ינואר 2018 הורה בית המשפט על העברת הדיון לבית הדין האזורי לעבודה.
22. בחודש פברואר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי עמדתה של הראל ביטוח הינה שפוליסת ביטוח מקיף לכלי רכב מסוג מונית אינה מכסה ירידת ערך, לרבות ירידת ערך הנגרמת כתוצאה ממקרה ביטוח, זאת, כביכול, בניגוד להוראות הפוליסה, וכי בכך מפרה הראל ביטוח את ההסכם בינה לבין מבטוחיה, עושה עושר ולא במשפט, ומפרה את החובות המוגברות החלות עליה כחברת ביטוח ובכלל זה מטעה את לקוחותיה. התובע מעריך את גובה הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בכ-10 מיליוני ש"ח. בחודש מרס 2017 אישר בית המשפט את בקשת התובע לתיקון הגדרת הקבוצה כך שתכלול מבטוחים שרכשו פוליסה לכלי רכב כבד או מסחרי מעל 3.5 טון (לרבות מוניות) ולא רק מבטוחים שרכשו פוליסת ביטוח לרכב מסוג מונית. בחודש מרס 2018 הודיעו הצדדים לבית המשפט על הסכמתם לפנות להליך גישור.
23. בחודש פברואר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ ("הראל פנסיה"). עניינה של התובענה בטענה, כי הראל פנסיה גובה, כביכול, מעמיתיה, המבצעים הפקדות חד פעמיות לקרן הפנסיה, כספים, בגין ביטוח לסיכונים נכות וביטוח למקרה מוות בגין תקופה שכבר חלפה ביום הגביה, וכאשר ידוע, כי הסיכון בגינו נגבו הכספים לא התממש ולא יכול עוד להתממש. בכך, מפרה הראל פנסיה, לטענת התובע, את הוראות חוק חוזה ביטוח, תשמ"א - 1981, הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) תשמ"א - 1981, את חובת הגילוי היזום ואת חוק החוזים (חלק כללי) התשל"ג - 1973, וכן עושה היא, לטענת התובע, עושר ולא במשפט, ומנצלת את חוסר ניסיונם של עמיתיה. נזקו האישי הנטען של התובע מוערך בסך של כ-826 ש"ח והנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג, מסתכם, להערכת התובע, לסכום של כ-5.58 מיליוני ש"ח. בחודש מרס 2017 הורה בית המשפט על העברת הדיון לבית הדין האזורי לעבודה.
24. בחודש מרס 2016 הוגשה נגד סטנדרד ביטוחים בע"מ ("סטנדרד"), לבית הדין האזורי לעבודה בתל-אביב תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית ("בקשת האישור"). עניינה של התובענה בטענה, כי סטנדרד לא העניקה לעובדיה, כביכול, את הזכויות הקבועות בצו ההרחבה בענף היבוא, היצוא והמסחר בסיטונות ("צו ההרחבה בענף היבוא"), אלא על פי צווי ההרחבה והדינים הכלליים החלים על כלל העובדים במשק, ובכלל זה הפקידה עבורם תשלומים לפנסיה על פי הוראות צו ההרחבה הכללי במשק בנושא פנסיה ("צו ההרחבה הכללי") ולא על פי צו ההרחבה בענף היבוא, לא שילמה להם הפרשי חופשה ותשלומי חגים וימי בחירה מכוח צו ההרחבה בענף היבוא, ולא הפקידה עבורם תשלומים לפנסיה בגין רכיב דמי חגים, חופשה ומחלה בהתאם לצו ההרחבה בענף היבוא. זאת, לטענת התובע, תוך הפרה של זכויות מכח חוקי המגן. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג, מסתכם, להערכת התובע, לסכום של כ-8 מיליוני ש"ח.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

25. בחודש מרס 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח משלמת, כביכול, למוטבים של מבוטחים בביטוח חיים, כספים מכוח פוליסות ביטוח החיים, כשהם צמודים, החל מן המועד בו נודע לה על פטירתו של המבוטח, למדד המחירים לצרכן ולא למדד ההשקעות הרלבנטי למסלול ההשקעה שבחר המבוטח. בכך, טוענת התובעת, מפרה הראל ביטוח את ההסכם בינה לבין מבוטחיה, עושה עושר ולא במשפט, מפרה חובה חקוקה ומפרה את חובת הגילוי היזום. נזקה האישי הנטען של התובעת מוערך בסך של 33,729 ש"ח. התובעת אינה מכמתת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג, אולם היא מעריכה אותו בעשרות מיליוני שקלים. בחודש פברואר 2017 העביר בית המשפט את הבקשה לקבלת עמדת הממונה בשאלות העולות מבקשת האישור. בחודש מאי 2017 הגיש הממונה את עמדתו, לפיה כספי חסכון פנסיוני המשולמים למוטבים בעקבות מוות בתקופת העבודה אינם תגמולי ביטוח ולא חל עליהם סעיף 28 לחוק חוזה הביטוח ועל הראל ביטוח להצמיד מעתה ואילך את כספי החיסכון הפנסיוני למדד ההשקעות גם בתקופה שלאחר מות מבוטח ועד להעברת הכספים למוטבים. עוד ציין הממונה כי לשיטתו לא מתקיימת במקרה דנן עילת עשיית עושר ולא במשפט. הצדדים מנהלים הליך גישור.
26. בחודש יוני 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח, נגד הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון ברשות שוק ההון במשרד האוצר ("הממונה על שוק ההון") ונגד שתי חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה, בטענה, כי פוליסות הביטוח הסייעודי הקבוצתיות, שמכרו הנתבעות, אשר כללו תנאי המאפשר להן לסייע באופן חד צדדי, היו, כביכול, מוצר פגום, אשר הנתבעות ידעו או היה עליהן לדעת, כי הוא פגום, וכי עקב ביטולן של פוליסות אלו נותרו המבוטחים בהן ללא פוליסות לביטוח סיעודי. בכך טוענים המבקשים, הפרו הנתבעות, כביכול, חובות חקוקות, פעלו בחוסר תום לב, תוך הטעיית המבוטחים, הפרו את חובת הגילוי לצרכנים והפרו את חובת הזהירות. עוד טוענים המבקשים, כי הממונה על שוק ההון אפשר לנתבעות למכור פוליסות אלו ונמנע מלבטלן, וכי בכך פעל באופן רשלני ונמנע מביצוע תפקידו. התובעים מעריכים את הנזק הכולל, אשר נגרם לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג בכ- 7 מיליארד ש"ח. בחודש אוקטובר 2017 הורה בית המשפט על סילוקה על הסף של בקשת האישור כנגד הממונה על שוק ההון.
27. בחודש אוגוסט 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ ("הראל פנסיה"). עניינה של התובענה בטענה, כי הראל פנסיה גובה, כביכול, מעמיתיה, בנוסף לדמי הניהול, תשלום בגין רכיב הוצאות ניהול השקעות (רכיב הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות), אשר גבייתו מותרת על פי דין, ללא הוראה חוזית המאפשרת לה לגבותו. בכך, מפרה הראל פנסיה, לטענת התובע, את הוראות תקנון קרן הפנסיה ואת חובות האמון והגילוי המוגברות החלות עליה, פועלת בחוסר תום לב במשא ומתן ומוסרת תיאור מטעה ללקוחותיה. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג, מסתכם, להערכת התובע, לסכום של כ- 132 מיליוני ש"ח. בחודש אפריל 2017 הורה בית המשפט על העברת הדיון בבקשה לבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב. בחודש פברואר 2018 הורה בית הדין לממונה להגיש את עמדתו ביחס להליך. בחודש יוני 2018 הוגשה עמדת רשות שוק ההון התומכת בעמדת הראל פנסיה.
28. בחודש ספטמבר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח גובה, כביכול, מבעלי פוליסת החיסכון "הראל מגוון השקעות אישי" תשלום בגין רכיב "הוצאות ניהול השקעות", אשר גבייתו מותרת על פי דין, ללא הסכמה חוזית בתנאי הפוליסה המתירה לה לגבותו. בכך, מפרה הראל ביטוח, לטענת התובע, את הוראות הפוליסה הפרה יסודית, מפרה את חובת הנאמנות החלה עליה ומטעה את מבוטחיה. התובע מעריך את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בכ- 27.8 מיליוני ש"ח.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

29. בחודש ספטמבר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד שלוש חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות גובות, כביכול, מן המבוטחים, פרמיות גבוהות בגין פוליסות ביטוח בריאות הכוללות כיסויים אשר למבוטחים אין, לכאורה, צורך בהם משום שהם מחזיקים בביטוח בריאות משלים של קופת החולים אליה הם משתייכים. בנוסף, טוענים התובעים, כי הנתבעות אינן מגלות למבוטחים, כי מדובר, כביכול, בכיסויים מיותרים, ו/או מתנות שירות בשירות שכן הן אינן מאפשרות למבוטחים לרכוש פוליסה מצומצמת הכוללת רק כיסויים שאינם כלולים בביטוחי הבריאות המשלימים של קופת החולים, ובכך יוצרות מצב של כפל ביטוח. בכך, טוענים התובעים, הנתבעות מפרות את חובת תום הלב המוגברת החלה עליהן, מפרות חובה חקוקה, מפרות את הוראות הדין, מפרות הסכם, מטעות את מבוטחיהן ועושות עושר ולא במשפט. הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה מבקשים התובעים לייצג כנגד הראל ביטוח, מסתכם לסכום של כ- 2.2 מיליארד ש"ח, וכנגד כלל הנתבעות לסכום של כ- 4.45 מיליארד ש"ח.

30. בחודש ספטמבר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח אינה מגלה, לכאורה, באתר האינטרנט שלה מידע מלא ומדויק אודות תקרות סכומי השיפוי המגיעים למבוטחיה בביטוחי בריאות בגין הוצאות ניתוחים המכוסים בפוליסות ביטוח הבריאות המשווקות על ידה. זאת, טוענת התובעת, במטרה להפחית את סכומי השיפוי המגיעים למבוטחיה. בכך, טוענת התובעת, הראל ביטוח מפרה חוזה, מפרה את הוראות הממונה, נמנעת מלתת גילוי נאות של סכומי השיפוי המגיעים למבוטחים ופועלת בתרמית. התובעת מעריכה את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג בלפחות 20 מיליוני ש"ח. בחודש יוני 2017 הגישו הצדדים לבית המשפט בקשה לאישור הסכם פשרה במסגרתו הוסכם אופן חישוב סכום תגמולי הביטוח לחברי הקבוצה שיגישו, לאחר מועד אישור ההסדר, תביעת ביטוח לחברה לשיפוי בגין הוצאות ניתוח שיעברו וכן מנגנון השלמת סכומי תגמולי ביטוח לחברי קבוצה, אשר קיבלו שיפוי כאמור בעבר. תוקפו של הסכם הפשרה מותנה באישור בית המשפט. בחודש נובמבר 2017 הוגשה לבית המשפט עמדת היועץ המשפטי לממשלה, לפיה הוא אינו מתנגד להסכם הפשרה. במסגרת עמדתו העיר היועץ המשפטי לממשלה מספר הערות בנוגע להסכם, הביע את תמיכתו בבקשת הצדדים למינוי בודק להסכם וכן ביקש להגיש עמדה משלימה לאחר קבלת חוות דעת הבודק. בחודש נובמבר 2017 מינה בית המשפט בודק להסדר הפשרה. בחודש אוגוסט 2018 הוגשה לבית המשפט חוות דעת הבודק ולפיה מנגנון השיפוי שנקבע בהסדר הפשרה הינו סביר והוגן.

31. בחודש אוקטובר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח לא גילתה, כביכול, למבוטחיה, אשר רכשו פוליסת ביטוח סיעודי בפרמיה משתנה מהי הפרמיה, שתיגבה מהם החל מגיל 65 וזאת עד לדיווח השנתי בגין שנת 2015 ועל אף, שלטענת התובעת, בגיל 65 מתייקרת הפרמיה בפוליסה זו במאות אחוזים. בכך, טוענת התובעת, הראל ביטוח מפרה חובה חקוקה, מפרה את חובת הגילוי, מפרה הסכם, פועלת בחוסר תום לב, עושה עושר ולא במשפט ופועלת ברשלנות. עוד טוענת התובעת, כי חיוב מבוטחים בתשלום פרמיות עתידיות על פי תעריפים שאינם ידועים להם הינו תנאי מקפח בחוזה אחיד. התובעת אינה מכמתת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג כנגד הראל ביטוח, אולם היא מעריכה אותו במיליוני שקלים. בחודש יולי 2017 אישר בית המשפט את בקשת התובעת לתקן את בקשת האישור כך שתתייחס גם לטענה לפיה הראל ביטוח לא הציגה, לכאורה, בפני מבוטחיה טרם מועד הצטרפותם את הפרמיה שתשולם על ידם החל מגיל 65 על אף שהיא מחויבת לעשות כן על פי חוזה הממונה. בחודש אוגוסט 2017 הוגשה בקשה מתוקנת לאישור תובענה כייצוגית. עניינה של הבקשה המתוקנת בטענה כי הראל ביטוח לא הציגה, לכאורה, למבוטחיה בפוליסת ביטוח סיעודי בפרמיה משתנה את הפרמיה שתשולם על ידם מגיל 65 ואילך טרם הצטרפותם לביטוח במסגרת טופס ההצטרפות ו/או במסמך התנאים הכלליים.

32. בחודש אוקטובר 2016 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הנכדה קרן החיסכון לצבא הקבע - חברה לניהול קופות גמל בע"מ ("קחצ"ק"). עניינה של התובענה בטענה, כי קחצ"ק גובה, כביכול, מהעמיתים בקרן, הוצאות ניהול השקעות, אשר גבייתן מותרת על פי דין, ללא הסכמה חוזית בתקנון הקרן המתירה לה לגבות. בכך, פועלת קחצ"ק, לטענת התובע, בניגוד להוראות הדין ולחובת הנאמנות המיוחדת החלה עליה. התובע מעריך את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בכ- 30.1 מיליוני ש"ח. בחודש ינואר 2018 הוחלט לאחד את הדיון יחד עם בקשות נוספות לאישור תובענה ייצוגית תלויות ועומדות שעניינן הוצאות ישירות בקופות גמל וקרנות השתלמות. בחודש פברואר 2018 קבע בית הדין כי יש לקבל את עמדת הממונה ביחס להליך. בחודש מאי 2018 הוגשה לבית הדין עמדת הממונה התומכת בעמדת הנתבעות ולפיה גופים מוסדיים רשאים לגבות הוצאות ישירות מאת העמיתים או המבוטחים, גם אם הדבר אינו מצוין באופן מפורש בתקנון הגוף המוסדי, ובלבד שהדבר נעשה בהתאם להוראות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות), התשס"ח-2008 ("התקנות"). הממונה העיר במסגרת העמדה כי היא רלבנטית, בשינויים המחייבים, גם לחברות ביטוח המנהלות ביטוחים תלויי תשואה.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

33. בחודש נובמבר 2016 הומצאה לחברה בקשה מתוקנת לאישור תובענה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח, נגד כלל חברה לביטוח בע"מ (להלן: "כלל ביטוח") ונגד עמותת גמלאי קרן פנסיה "נתיב" דרום ומרכז ("עמותת גמלאי נתיב"), אשר הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז במסגרת בקשה לאישור תובענה כייצוגית, המתנהלת החל מחודש מאי 2015 נגד כלל ביטוח ועמותת גמלאי נתיב. עניינה של התובענה בטענה, כי כלל ביטוח ביטלה באופן חד צדדי ולא כדין את פוליסת ביטוח החיים הקבוצתית לגמלאי עמותת קרן פנסיה "נתיב" דרום ומרכז, בטענה כי הפוליסה אינה רווחית. צירופה של הראל ביטוח לבקשת האישור התבקש, לטענת התובע, נוכח תפקידה של הראל ניהול קרנות פנסיה בע"מ ("הראל פנסיה"), ביחד עם עמותת גמלאי נתיב, לגבות מחברי העמותה את דמי הביטוח החדשיים ונוכח עמדתה של הראל פנסיה, כי לא ניתן לה הרשאות חברי העמותה לגביית סכומים גבוהים יותר מקצבותיהם. התובע מעריך את הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בכ-90 מיליוני ש"ח.

34. בחודש דצמבר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הנכדה, הראל פנסיה וגמל בע"מ. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל פנסיה וגמל מעלה, כביכול, את דמי הניהול הנגבים מעמיתיה בקרן הפנסיה המקיפה מבלי שניתנת להם על כך הודעה כדין, וכי היא גובה מהם, כביכול, בעת הפקדת כספיהם בקרן הפנסיה הכללית עקב הפקדה מצטברת בקרן הפנסיה המקיפה העולה על התקרה הקבועה לכך בחוק, דמי ניהול בשיעור העולה על שיעור דמי הניהול שלהם בקרן הפנסיה המקיפה, מבלי שניתנת להם הודעה על כך. נזקו האישי הנתבע של התובע מוערך בכ-265 ש"ח והוא מצוין, כי אין ביכולתו להעריך את הנזק הכולל הנתבע לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג. הדיון בבקשת האישור הועבר לבית הדין לעבודה.

35. בחודש דצמבר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח מפחיתה, לכאורה, שלא כדין, את תשלום דמי הביטוח למבוטחים בפוליסת נכות מתאונה בגין מקרי ביטוח שעניינם נכות בגפיים, עניינם ואוזניים על יסוד טבלת שיעורי נכויות הקבועה בפוליסת הביטוח, השונה מטבלת שיעורי הנכויות שבתקנות הביטוח הלאומי ועל יסוד נוסחת התאמה הקבועה בפוליסת הביטוח. נזקו האישי הנתבע של התובע הינו כ-12,500 ש"ח והוא מעריך את הנזק הכולל הנתבע לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בכ-100 מיליוני ש"ח.

36. בחודש ינואר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח אינה מגלה (לא בעצמה ולא באמצעות סוכני הביטוח מטעמה) למבוטחי ביטוח רכב, אשר עומדים לחצות מדרגת גיל או וותק נהיגה במהלך תקופת הביטוח, כי באפשרותם לעדכן את גיל הנהג או את וותק הנהיגה ולקבל החזר פרמיה, וכי כתוצאה מכך משלמים מבוטחי הני"ל פרמיה ביתר נוכח העדר עדכון הפרמיה במהלך תקופת הביטוח בעקבות שינוי מדרגת הגיל או הוותק. התובעים מעריכים את הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג לכל הפחות בכ-12.25 מיליוני ש"ח.

37. בחודש ינואר 2017 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בתל-אביב תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד החברה הבת דקלה סוכנות לביטוח בע"מ ("דקלה"). עניינה של התובענה בטענה, כי דקלה הפקידה, כביכול, עבור עובדיה, תשלומים לפנסיה על פי הוראות צו ההרחבה הכללי במשק בנושא פנסיה ("צו ההרחבה הכללי") ולא על פי צו ההרחבה בענף היבוא, היצוא והמסחר בסיטונות ("צו ההרחבה בענף היבוא"), חרף חובתה, הנתענת, לפעול בהתאם להוראות צו ההרחבה בענף היבוא. הנזק הכולל הנתבע לכלל חברי הקבוצה אותה מבקש התובע לייצג, מסתכם, להערכת התובע, לסכום של כ-1.4 מיליוני ש"ח.

38. בחודש פברואר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הנכדה, הראל פנסיה וגמל בע"מ ונגד החברה המאוחדת הראל ביטוח (להלן יחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות גובות מעמיתיהן, אשר נוטלים מהן הלוואות, תשלומים שונים בגין טיפול באותן הלוואות וזאת, לכאורה, בניגוד להוראות הדין ולעמדת הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון. התובעים מעריכים את הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג בכ-44.75 מיליוני ש"ח. בהחלטתו מחודש אפריל 2017 קבע בית המשפט כי למחלקה הכלכלית אין סמכות עניינית לדון בבקשת האישור וכי התובענה תישמע כהליך אזרחי. הצדדים מנהלים הליך גישור.

39. בחודש פברואר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב (המחלקה לעניינים כלכליים) תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הנכדה, הראל פנסיה וגמל בע"מ ("הראל פנסיה וגמל") ונגד חברה מנהלת נוספת (להלן יחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות גובות מעמיתיהן, אשר נוטלים מהן הלוואות, תשלומים שונים בגין טיפול באותן הלוואות וזאת, לכאורה, בניגוד להוראות הדין ולעמדת הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון. התובעים מעריכים את הנזק שנגרם לחברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג בכ-44.75 מיליוני ש"ח. בהחלטתו מחודש אפריל 2017 קבע בית המשפט כי למחלקה הכלכלית אין סמכות עניינית לדון בבקשת האישור וכי התובענה תישמע כהליך אזרחי. הצדדים מנהלים הליך גישור.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

40. בחודש מרס 2017 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כתובענה ייצוגית נגד החברה הנכדה הראל פנסיה וגמל בע"מ ("הראל פנסיה וגמל"). עניינה של התובענה בטענה, כי הראל פנסיה וגמל גבתה עד סוף שנת 2015, כביכול, מהעמיתים בקופת הגמל הראל עוצמה תעוז, הוצאות ניהול השקעות, אשר גבייתן מותרת על פי דין, ללא הסכמה חוזית בתקנון קופת הגמל, אשר התירה לה לגבות. התובעת מעריכה את הנזק שנגרם לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג בכ- 127.1 מיליוני ש"ח. בחודש ינואר 2018 הוחלט לאחד את הדיון יחד עם בקשות נוספות לאישור תובענה ייצוגית תלויות ועומדות שעניינן הוצאות ישירות בקופות גמל וקרנות השתלמות. בחודש פברואר 2018 קבע בית הדין כי יש לקבל את עמדת הממונה ביחס להליך. בחודש מאי 2018 הוגשה לבית הדין עמדת הממונה התומכת בעמדת התובעות ולפיה גופים מוסדיים רשאים לגבות הוצאות ישירות מאת העמיתים או המבוטחים, גם אם הדבר אינו מצוין באופן מפורש בתקנון הגוף המוסדי, ובלבד שהדבר נעשה בהתאם להוראות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות), התשס"ח-2008 ("התקנות"). הממונה העיר במסגרת העמדה כי היא רלבנטית, בשינויים המחייבים, גם לחברות ביטוח המנהלות ביטוחים תלויי תשואה.
41. בחודש מאי 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד שתי חברות ביטוח נוספות (להלן יחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי במסגרת פוליסות הביטוח המשווקות על-ידי הנתבעות במסגרת מכרז ביטוח הרכב לעובדי המדינה של אגף החשב הכללי במשרד האוצר, מתעלמות, לכאורה, הנתבעות מהעבר הביטוחי של המבוטחים לצורך חישוב פרמיית הביטוח בביטוח רכב מקיף וכי פרמיית הביטוח של חברי הקבוצה מגלמת, לפיכך, לכאורה, סיכון גבוה יותר שאינו רלבנטי לחברי הקבוצה, דבר המוביל לכך שפרמיית הביטוח הנקבעת להם גבוהה מזו שהיה עליהם לשלם נוכח עברם הביטוחי. התובעים מעריכים את הנזק שנגרם לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג בכ- 155 מיליוני ש"ח.
42. בחודש ספטמבר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח משלמת למבוטחיה גמלאות חודשיות במועד מאוחר מהמועד שנקבע לכך בפוליסת הביטוח ללא תוספת ריבית בגין הפיגור בתשלום. התובע אינו מכמת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג אך הוא מעריך כי הוא עולה על סך של 2.5 מיליוני ש"ח.
43. בחודש ספטמבר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד 12 חברות ביטוח נוספות (להלן: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי במקרים בהם הנתבעות משלמות סכומים שנפסקו נגדן על ידי רשויות שיפוטיות לאחר המועד שנקבע לפרעונם, הן אינן מוסיפות להם הפרשי הצמדה, ריבית, וריבית צמודה כנדרש, כביכול, על פי הוראות סעיף 5(ב) לחוק פסיקת ריבית והצמדה, תשכ"א-1961 ("החוק"). התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג אולם הם מעריכים אותו בעשרות מיליוני שקלים.
44. בחודש ספטמבר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי בניגוד, כביכול, להוראות פוליסות הביטוח, הראל ביטוח משפה, את מבוטחיה בביטוח בריאות, בגין עדשות, אשר הושטלו במהלך ניתוח לתיקון קטרקט עד גובה עלותה של עדשה רגילה בלבד אף כאשר העדשה שהושתלה הינה עדשת פרימיום. התובעת מעריכה את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג בכ- 466 מיליוני ש"ח.
45. בחודש אוקטובר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל-אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח גובה, כביכול, ממבוטחיה דמי ביטוח בגין תקופת אכשרה, על אף שלא ניתן למבוטח כיסוי ביטוחי במהלכה. התובע מעריך את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג בכ- 42 מיליוני ש"ח.
46. בחודש אוקטובר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח מפרה, כביכול, את הוראות כתב השירות "מרכז פרטי לאבחון רפואי מהיר" ואינה עומדת במועדים הקבועים בו, במקרים בהם מבוטחיה נדרשים לעבור בדיקות שאינן מבוצעות על-ידי ספק השירות. זאת, כביכול, על אף שלא קיים חריג ביחס לבדיקות אלו בכתב השירות. התובע אינו מכמת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג.
47. בחודש דצמבר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח, נגד שתי חברות ביטוח נוספות, נגד שירותי בריאות כללית ("הכללית"), ונגד מכבי שירותי בריאות ("מכבי") (להלן: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות מסרבות, כביכול, לבטח בביטוח סיעודי אנשים המצויים על הספקטרום האוטיסטי, או שקובעות תנאים בלתי סבירים לקבלתם לביטוח, מבלי, שהחלטותיהן אלו נסמכות על נתונים סטטיסטיים אקטואריים או רפואיים רלבנטיים לסיכון הביטוחי ומבלי לנמק את החלטתן, כנדרש בחוק. התובעים אינם מכמתים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג אולם הם מעריכים אותו בעשרות עד מאות מיליוני ש"ח.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

א. התחייבויות תלויות (המשך)

48. בחודש דצמבר 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח אינה מקיימת את הוראות הדין לעניין איתור מוטבים ויורשים של מבוטחים בביטוח חיים, אשר הלכו לעולמם וכי היא אינה משלמת ליורשי או מוטבי מבוטחים בביטוח סיעודי הכולל תשלום פיצוי כספי חד פעמי בעת פטירת מבוטח המצוי במצב סיעודי, את מלוא הכספים המגיעים להם על פי פוליסת הביטוח. התובע אינו מכמת את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הוא מבקש לייצג אך מעריך אותו לכל הפחות ב- 25 מיליון ש"ח.

תובענות שהוגשו בתקופת הדוח

49. בחודש ינואר 2018 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד חמש חברות ביטוח נוספות (להלן: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות נמנעות, כביכול, שלא כדין, מלשלם תגמולי ביטוח למבוטחים, לצדדי ג' ולמוטבים בגין רכיב המע"מ החל על עלות הנזקים במקרים בהם הנזקים לא תוקנו בפועל. התובעת מעריכה את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג נגד הראל ביטוח בסך של כ- 19,381,031 ש"ח בגין כל שנה והתקופה בגינה היא מבקשת לתבוע הינה מיום 4 ביוני 2001 ולחילופין החל מ- 7 שנים לפני מועד הגשת התביעה הקודמת ו/או 7 שנים לפני מועד הגשתה של בקשה זו. התובענה והבקשה לאישור הינן באותה עילה בגינה הוגשה תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית קודמות כנגד הנתבעות, אשר ביום 3 בינואר 2018 נדחה על ידי בית המשפט העליון ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז- לוד מיום 20 בפברואר 2017, במסגרתו נמחקה הבקשה.

50. בחודש מרס 2018 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה הנכדה, הראל פנסיה וגמל בע"מ ("הראל פנסיה וגמל") ונגד חמש חברות מנהלות נוספות (להלן: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות אינן מבהירות לעמיתים, המצטרפים לקרנות הפנסיה שבניהולן, אשר אין להם שארים, כי אין להם צורך בכיסוי ביטוחי לסיכונים מוות ועל כן אין טעם כי יצטרפו למסלול ביטוח הכולל כיסוי ביטוחי לסיכונים מוות, וכן, כי אינן מבהירות למצטרפים אלו, כי שתיים לאחר מועד ההצטרפות יעברו באופן אוטומטי למסלול ביטוח הכולל כיסוי ביטוחי לסיכונים מוות ועל כן ככל שמצבם המשפחתי לא ישתנה יהיה עליהם להודיע לקרן שאינם מעוניינים בכך. התובעים מציינים כי אין ביכולתם להעריך את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג.

51. בחודש אפריל 2018 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה בטענה, כי הראל ביטוח משלמת, כביכול, למבוטחים בפוליסות ניתוחים שאינן מקנות פיצוי בשיעור מחצית מההוצאות הנחסכות במקרה שהניתוח מבוצע במימון קופת חולים, אך ניתנה להם על-ידיה התחייבות לתשלום פיצוי כאמור, סכומים הנמוכים בפועל ממחצית ההוצאות שנחסכו לה עקב כך ובכך היא מפרה, כביכול, את התחייבותה כלפיהם. התובעת מעריכה את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג בלמעלה מ- 7 מיליוני ש"ח.

52. בחודש יוני 2018 הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד חברת ביטוח נוספת (להלן: "הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הנתבעות מסרבות להכיר בניתוח שקיים צורך רפואי לבצעו, כמקרה ביטוח על פי תנאי פוליסות ביטוח הבריאות שלהן, בטענה שמדובר בניתוח מניעת. התובעת אינה מעריכה את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג.

53. בחודש ספטמבר 2018 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח, נגד חברת ביטוח נוספת (להלן: "הנתבעות") ונגד שתי סוכנויות ביטוח (להלן: "הסוכנויות הנתבעות"). עניינה של התובענה בטענה, כי הסוכנויות הנתבעות משווקות, כביכול, פוליסות ביטוח, בין היתר, של חברות הביטוח הנתבעות, במסגרת פגישות עם המועמדים לביטוח באמצעות נציגים שאינם סוכנים מורשים. זאת, בניגוד, כביכול, להוראות הדין. התובעים מעריכים את הנזק הכולל הנטען לכלל חברי הקבוצה אותה הם מבקשים לייצג בכ- 80 מיליון ש"ח.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)**א. התחייבויות תלויות (המשך)****טבלה מסכמת:**

להלן טבלה מסכמת של הסכומים הנתבעים במסגרת בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות, תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית ותביעות מהותיות אחרות נגד החברה ו/או החברות המאוחדות, כפי שצוינו על-ידי התובעים בכתבי הטענות שהוגשו מטעמם. מובהר, כי הסכום הנתבע אינו מהווה בהכרח כימות של סכום החשיפה המוערכת על-ידי החברה, שכן המדובר בהערכות מטעם התובעים אשר דינן להתברר במסגרת ההליך המשפטי.

סוג	כמות תביעות	הסכום הנתבע במיליוני ש"ח
<u>תובענות שאושרו כתביעה ייצוגית:</u>		
צוין סכום המתייחס לחברה ו/או לחברות מאוחדות	5	894
התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לחברה ו/או לחברות מאוחדות	1	225
לא צוין סכום התביעה	1	
<u>בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות:</u>		
צוין סכום המתייחס לחברה ו/או לחברות מאוחדות	26	4,087
התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לחברה ו/או לחברות מאוחדות	8	10,613
לא צוין סכום התביעה	12	
<u>תביעות מהותיות אחרות</u>	1	16

סכום ההפרשה הכולל עבור התביעות שהוגשו כנגד החברה כמפורט לעיל מסתכם בכ- 121 מיליוני ש"ח (ליום 31 בדצמבר 2017: כ- 110 מיליוני ש"ח).

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ב. התחייבויות תלויות אחרות

1. בחודש יוני 2004 הוגשה תביעה בבית המשפט המחוזי בתל-אביב ובקשה לאישורה כתביעה נגזרת כנגד החברה המאוחדת, ידידים הולדינג וניהול (1984) בע"מ (להלן: ידידים), יושב הראש לשעבר ומנכ"ל ידידים לשעבר וכנגד חברה מאוחדת נוספת, הראל שירותי ניהול קרנות פנסיה (1987) בע"מ, שהיתה במועד הגשת התביעה בעלת שליטה בידידים (להלן: "הנתבעים"), על ידי בעלי מניות המיעוט בלעתידי חברה לניהול קרנות פנסיה בע"מ, שהיתה במועד הגשת התביעה חברת בת של ידידים (להלן: לעתידי) בסכום של 15,605 אלפי ש"ח. עניינה של התביעה הינו פיצוי עתידי קופת פנסיה בע"מ (להלן: עתידי), קרן פנסיה בניהול לעתידי, בגין שימוש במשאבים שונים של עתידי, כגון: שימוש בתשתית התפעול ובמוניטין, שימוש בקניינה של עתידי, בגין נטילת קרן פנסיה ממשיכה ואובדן רווחים. בנוסף תובעים התובעים תמלוגים בסך של 3,177 אלפי ש"ח במסגרת התביעה האישית שלהם. ביום 29 ביולי 2010 לאחר שנערכו חקירות והוגשו סיכומים בכתב במסגרת הבקשה לאישור התביעה הנגזרת, נתקבלה על-ידי בית המשפט וניתנה לתובעים האפשרות לתבוע את הנתבעים בשם לעתידי בגין זכויות שלטונם זכאית להן לעתידי. ביום 24 באוגוסט 2015 דחה בית המשפט את טענות התובעים בעניין התביעה הנגזרת וקבע כי הם מנועים מלטעון לעניין הזכויות הנובעות מהקמת קרן הפנסיה החדשה וכי לעתידי איננה זכאית לפיצוי בגין שימוש במשאביה של עתידי לצורך הקמת הקרן החדשה. בית המשפט קיבל את תביעתם האישית של התובעים לקבלת תמלוגים. ביום 28 באוקטובר 2015 הגישו התובעים לבית המשפט העליון הודעת ערעור על פסק הדין בתביעה הנגזרת, במסגרתה מבקשים התובעים לבטל את פסק הדין ולקבל את התביעה הנגזרת ולחילופין להשיב את התיק לבית המשפט המחוזי על מנת שידון בשאלת גובה הנזק. במהלך החודשים ספטמבר-דצמבר 2015 העבירה לעתידי לתובעים את הסכומים המשקפים להערכתה את מלוא הסכום אותו היא חייבת לתובעים בהתאם להוראות פסק הדין, אולם התובעים טענו כי הסכום שהועבר אינו מהווה את הסך הסופי לו הם זכאים בהתאם לפסק הדין. בהתאם לכך, מונה מומחה מטעם בית המשפט לצורך הכרעה בסוגיות הכספיות שבמחלוקת. עיקר המחלוקת שבין הצדדים נגעה לעניין הריביות שיש להוסיף על סכום הקרן. במסגרת פגישה שהתקיימה עם המומחה שמונה נתגלו מחלוקות נוספות בין הצדדים. בהתאם לכך הוגשה בקשה לבית המשפט מטעם התובעים במסגרתה ביקשו כי המומחה יתייחס גם לסוגיית העמלות בגינה קיימת מחלוקת. לאחר שהתקיים דיון בעניין הגיעו הצדדים להסכמה לפיה המומחה יבדוק גם את עניין העמלות ובעניין הריביות התבקש בית המשפט ליתן החלטה במחלוקת שבין הצדדים. ביום 22 באוגוסט 2016 ניתנה החלטת בית המשפט, המקבלת את עמדת הנתבעים, כי הריביות לפיה יבצע המומחה את הבדיקה ויערוך את תחשיב התמלוגים היא הריביות בגין איחור בהעברת כספים מהמערכת הבנקאית. בכל הנוגע לתביעה האישית, ביום 3.1.2017 הוגשה לבית המשפט חוות דעת חלקית של המומחה מטעם בית המשפט, בנושא התמלוגים ובנושא שכר הדירקטורים. בעקבות הכרעת המומחה בנושאים האמורים שולם סכום העומד על 322,356 ש"ח לתובעים. המומחה טרם השלים את חוות דעתו בנושא העמלות אשר הצדדים הגיעו להסכמה כי הוא ידון בעניין זה גם כן. ביום 25 במאי 2017 התקיים דיון בבית המשפט המחוזי בעניין מתווה הבדיקה של המומחה בסוגיית העמלות ובסיומו הוסכם בין הצדדים על מתווה להשלמת חוות דעתו. ביום 14 בפברואר 2018 הגיש המומחה את חוות דעתו הסופית לבית המשפט לפיה דחה את טענות התובעים בנוגע לנושא העמלות. ביום 12 במרץ 2018 הוגש על ידי התובעים ערעור על חוות דעת המומחה מטעם בית המשפט, המתייחס לתשלום העמלות להם זכאים התובעים. ביום 1 במאי 2018 הגישו הנתבעים תגובה לערעור. הפער בין עמדות הצדדים עמד נכון לאותו מועד על כ-171,000 ש"ח (כולל ריבית). ביום 12 ביולי 2018 נערך דיון בערעור אשר בסופו הגיעו הצדדים להסכמות לפיהן החברה תשלם לתובעים סך של 110,000 ש"ח והתובעים יוותרו על כל טענותיהם במסגרת הערעור. ביום 21 באוקטובר 2018 הגישה החברה ערעור לבית המשפט העליון על החלק הנוגע לתביעה האישית. הערעור נסב על שני רכיבים, דחיית הטענות ביחס להפחתת שיעורי הרבית ודחיית הטענות לעניין הקיזוז.

א. תביעות שהגיעו לסיומן בתקופת הדוח

1. בחודש מאי 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד חמש חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה היה בטענה, כי הנתבעות נמנעות, כביכול, מלשלם תגמולי ביטוח בגין רכיב המע"מ החל על עלות התיקון במקרים שבהם הנזק לא תוקן בפועל. זאת, כביכול, בניגוד להוראות הדין ותוך עשיית עושר ולא במשפט. בפסק דינו מיום 20 בפברואר 2017 הורה בית המשפט המחוזי מרכז-לוד על מחיקת התובענה נגד הראל ביטוח ונגד ארבע חברות ביטוח נוספות. בחודש מרץ 2017 הוגש על-ידי התובעים ערעור על פסק הדין לבית המשפט העליון. בדיון אשר התקיים ביום 3 בינואר 2018, נדחה הערעור על-ידי בית המשפט העליון לאחר שהמערערים קיבלו את הצעת בית המשפט העליון ומשכו את ערעורם.

2. בחודש אפריל 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה היה בטענה כי, הראל ביטוח דוחה תביעות לתשלום תגמולי ביטוח בגין נכות ממחלה ו/או מתאונה, בטענה כי תביעות אלו מתיישנות לאחר שלוש שנים מיום קרות מקרה הביטוח, וזאת בניגוד, כביכול, לחוק חוזה הביטוח התשמ"א - 1981 (תיקון 6), לפיו תקופת ההתיישנות לתשלום תגמולי ביטוח בגין עילת תביעה שהינה נכות ממחלה או מתאונה נמנית מהיום שקמה למבוטח זכות לתבוע תגמולי ביטוח לפי תנאי חוזה הביטוח. בחודש ספטמבר 2017 הגישו הצדדים לבית המשפט בקשה לאישור הסכם פשרה במסגרתו הוסכם, בין היתר, כי הראל ביטוח תפעל לתשלום תגמולי ביטוח למבוטחים שתביעת הנכות שלהם נדחתה מחמת שחלפו 3 שנים מקרות מקרה הביטוח וטרם חלפו 3 שנים מהמועד שבו קמה להם הזכות לתבוע תגמולי ביטוח לפי הוראות חוזה הביטוח וכן תשלח מכתבים מתקנים למבוטחים שנוסח פסקת ההתיישנות שנכללה במכתבים, אשר נשלחו אליהם התייחסה למועד קרות מקרה הביטוח ולא למועד שבו קמה למבוטח הזכות לתבוע תגמולי ביטוח לפי תנאי חוזה הביטוח. בחודש ינואר 2018 ניתן על ידי בית המשפט המחוזי בירושלים תוקף של פסק דין להסכם הפשרה.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ג. תביעות שהגיעו לסיומן בתקופת הדוח (המשך)

3. בחודש נובמבר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה היה בטענה, כי הראל ביטוח גובה, כביכול, ממבוטחים, אשר סווגו כמעשנים במועד רכישת פוליסת ביטוחי חיים (ריסק) וחדלו לעשן למשך למעלה משנתיים, פרמיות ביתר ואינה מיידעת אותם על זכותם להפחתה משמעותית בפרמיות הביטוח במקרה של הפסקת עישון למשך למעלה משנתיים. בחודש פברואר 2018 אישר בית המשפט את בקשת המבקש מחודש ינואר 2018 להסתלק מבקשת האישור, במסגרתה הסכימה הראל ביטוח, לפני משורת הדין, ליתן למבוטחים הרלבנטיים גילוי, בדבר אפשרות של מבוטח שהפסיק לעשן לתקופה של שנתיים ומעלה לעדכן את הראל ביטוח על כך על מנת שתיבחן האפשרות לשינוי תעריף הביטוח בכיסויים הרלבנטיים.
4. בחודש יוני 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז-לוד תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד חברת ביטוח נוספת (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה היה בטענה, כי הנתבעות גובות ממבוטחיהן בביטוחי נסיעות לחו"ל פרמיות ביטוח בגין יממות שלמות, על אף שבחלקים מאותן יממות לא קיים, לטענת התובעים, סיכון ביטוחי נוכח שהותו של המבוטח בישראל. הוראות אלו מהוות לטענת התובעים משום תניות מקפחות בחוזה אחיד ובהתנהלותן זו מפרות הנתבעות, לטענת התובעים, את הוראות חוק חוזה הביטוח ועושות עושר ולא במשפט. בחודש פברואר 2018 אישר בית המשפט את בקשת המבקשים מחודש פברואר 2018 להסתלק מבקשת האישור והורה על דחיית תביעתם האישית של המבקשים ועל מחיקת בקשת האישור.
5. בחודש ינואר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה היה בטענה, כי הראל ביטוח מחייבת את מבוטחיה בביטוח שנייים לעבור צילומי רנטגן, אשר מטרתם לבדוק, כי הרופא המטפל ביצע את הטיפול נשוא תביעתו של המבוטח. זאת, כביכול, בניגוד להנחיות משרד הבריאות ותוך פגיעה באוטונומיה של הפרט. התובעת מעריכה, כי גובה הנזק שנגרם לכלל חברי הקבוצה אותה היא מבקשת לייצג הינו כ-200 מיליוני ש"ח. בחודש פברואר 2018 הוגשה לבית המשפט בקשה משותפת להסתלקות המבקשת מבקשת האישור, במסגרתה הסכימה הראל ביטוח לשלם למבקשת ולבא כוחה, בכפוף לאישורו של בית המשפט, גמול ושכר טרחה בסכומים שאינם מהותיים. בחודש מרס 2018 אישר בית המשפט את הבקשה להסתלקות המבקשת מבקשת האישור והורה על דחיית תביעתה האישית של המבקשת ועל מחיקת בקשת האישור.
6. בחודש יוני 2011 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד 9 חברות ביטוח נוספות (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה היה בטענה, כי במקרים בהם עקב עיקולים המוטלים לבקשת צד שלישי על תגמולי הביטוח, מעוכב תשלום תגמולי הביטוח למבוטחים, חברות הביטוח משלמות למבוטחים, כביכול, את תגמולי הביטוח, בערכים נומינליים ללא שיערוך כלשהו, או במקרים מסוימים בצירוף הפרשי הצמדה בלבד, ללא הרווחים אשר צמחו להן, כביכול, כתוצאה מעיכוב זה. ביום 8.2.12 הודיעו התובעים כי הם זונחים את הטענה לפיה העיקולים הוטלו שלא כדין. ביום 12 בדצמבר 2012 אישר בית המשפט את התובענה כייצוגית. בחודש אוקטובר 2016 הוגש לאישור בית המשפט הסכם פשרה בתובענה. במסגרת הסכם הפשרה, הוסכם, בין היתר, כי הראל ביטוח תשלם, בגין העבר, פיצוי כספי בסכום כולל של כ-2.6 מיליוני ש"ח לחברי קבוצה. סכום זה ישולם לחברי הקבוצה הרלבנטיים, אשר יפנו להראל ביטוח בעקבות פרסומים שתבצע לציבור המבוטחים בהתאם להוראות הסכם הפשרה. יתרתו של סכום הפיצוי הכולל, אשר לא תשולם לחברי הקבוצה, תיתרם בהתאם להוראות הסכם הפשרה. בנוסף, הוסדרו במסגרת הסכם הפשרה מנגנונים עתידיים לשערוך תגמולי ביטוח שהעברתם תעוכב עקב עיקולים. תוקפו של הסכם הפשרה מותנה באישור בית המשפט. בחודש אפריל 2017 הוגשה לבית המשפט עמדת היועץ המשפטי לממשלה לפיה אין מקום לאשר את הסדר הפשרה במתכונתו הנוכחית ויש לערוך בו תיקונים שונים. בחודש ספטמבר 2017 מינה בית המשפט בודק אשר יבחן את האפשרות לבצע השבה פרטנית. בחודש דצמבר 2017 הוגשה לבית המשפט חוות דעת הבדוק התומכת בעמדת הנתבעות ולפיה, מערכות המידע של הנתבעות לא מאפשרות לבצע השבה פרטנית ממוכנת לזכאים. בחודש ינואר 2018 הועברה חוות דעת הבדוק לקבלת עמדת היועץ המשפטי לממשלה. בחודש פברואר 2018 הוגשה לבית המשפט עמדת היועץ המשפטי לממשלה לפיה הוא מותיר את ההכרעה ביחס להמלצות הבדוק לשיקול דעת בית המשפט. בחודש מרס 2018 ניתן על ידי בית המשפט המחוזי במחוז מרכז תוקף של פסק דין להסכם הפשרה.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ג. תביעות שהגיעו לסיומן בתקופת הדוח (המשך)

7. בחודש נובמבר 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד מדנס סוכנות לביטוח בע"מ (להלן: "מדנס") (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה היה בטענה, כי הנתבעות התקשרו בהסכם בלעדיות לטווח ארוך בקשר לפוליסות ביטוח אחריות מקצועית רפואית לפיו התחייבה הראל ביטוח לבטח אך ורק מבוטחים שיופנו על ידי מדנס ולהפנות למדנס כל סוכן ביטוח אחר, שיפנה אליה, לשם עריכת הביטוח דרכה, ומדנס התחייבה לערוך ביטוח אחריות מקצועית רפואית עבור לקוחותיה, אך ורק אצל הראל ביטוח. בכך, התקשרו הנתבעות, לטענת התובעים בהסדר כובל, הפרו חובה חקוקה, ניצלו את מעמדן המונופוליסטי לרעה באופן העלול להפחית או לפגוע בתחרות, הפרו את חוק ההגבלים העסקיים, עשו עושר ולא במשפט, נהגו ברשלנות והפרו את חובות האמון, הגילוי והזהירות המוטלות על סוכן ביטוח. בחודש דצמבר 2016 מונה על-ידי בית המשפט בודק מטעם בית המשפט על מנת לבחון האם הרווחיות התפעולית של הנתבעות בתחום ביטוחי האחריות המקצועית לעוסקים במקצועות הרפואה והפרה-רפואה בשנים הרלבנטיות (2009-2015) היא רווחיות חריגה. בחודש יולי 2017 הוגשה חוות דעת הבודק לבית המשפט ולפיה, להערכת הבודק שיעור הרווחיות המשותפת של הראל ומדנס בשנים 2009 – 2015 אינו יכול להיחשב כחריג כלפי מעלה לא בהשוואה לרווחיות של חברות ביטוח אחרות בישראל הפועלות בתחום ביטוחי האחריות המקצועית ולא בהשוואה לרווחיות של חברות ביטוח במדינות ההשוואה בארה"ב ובאוסטרליה הפועלות בתחום ביטוחי האחריות המקצועית הרפואית. בחודש נובמבר 2017 הוגשה לבית המשפט בקשה מוסכמת להסתלקות המבקשים מבקשת האישור, זאת, בעקבות מסקנותיה של חוות דעת המומחה, אשר מונה על-ידי בית המשפט. במסגרת בקשת ההסתלקות הסכימו הנתבעות, לפני משורת הדין, ולטובת חברי קבוצת המבוטחים, להעמיד סך של 2,150,000 ש"ח לטובת הקמת קרן ייעודית, אשר מטרתה להעניק שיפוי, לפני משורת הדין, לחברי הקבוצה אשר בשמה הוגשה התובענה, אשר היו מבוטחים בהראל ביטוח באמצעות מדנס בין השנים 2010 ו-2015 ואשר עקב הוראות הקבוצה בפוליסת הביטוח, אינם זכאים לכיסוי ביטוחי בגין אותו מקרה הביטוח. בית המשפט הורה על העברת בקשת ההסתלקות לקבלת עמדת היועץ המשפטי לממשלה. בחודש מרס 2018 הוגשה לבית המשפט עמדת היועץ המשפטי לממשלה לפיה הוא אינו מתנגד לבקשת ההסתלקות. בחודש אפריל 2018 ניתן על ידי בית המשפט המחוזי במחוז מרכז תוקף של פסק דין לבקשת ההסתלקות. כמו כן הורה בית המשפט על מחיקת בקשת האישור ועל דחיית תביעותיהם האישיות של המבקשים.

8. בחודש אוקטובר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ("הראל ביטוח"), נגד חברת ביטוח נוספת ונגד חברת ש.ח.ר נזקי צנרת בע"מ ("חברת ש.ח.ר") (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה היה בטענה, כי בקורות אירוע ביטוחי של נזקי נזילה, חברות הביטוח הנתבעות גובות, כביכול, ממבוטחיהן, שלא כדין, דמי השתתפות עצמית בשיעור הגבוה מהשיעור המקסימלי הקבוע בפוליסות הביטוח שלהן. בכך מפרות הנתבעות, לטענת התובעים, את הוראות פוליסות הביטוח, עושות עושר ולא במשפט, פועלות ברשלנות ומטעות את מבוטחיהן. בחודש אוקטובר 2017 הודיעו הצדדים לבית המשפט על הסכמת המבקשים לדחיית הבקשה לאישור התובענה כייצוגית נוכח מיצויה. בחודש אפריל 2018 אישר בית המשפט המחוזי במחוז מרכז את הסתלקותם של המבקשים מבקשת האישור והורה על מחיקת בקשת האישור ועל דחיית תביעתם האישית של המבקשים.

9. בחודש נובמבר 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד ארבע חברות ביטוח נוספות (להלן: "הנתבעות"). עניינה של התובענה היה בטענה, כי בפוליסות ביטוח חיים אגב הלואה לדיור, בהן מסלול ההלוואה הינו כזה שבו קרן ההלוואה מוחזרת בסוף התקופה, הנתבעות אינן משלמות, כביכול, למבוטחים, בעת קרות מקרה ביטוח, את מלוא יתרת חוב ההלוואה לדיור, אלא חלק ממנו בלבד. בכך מפרות הנתבעות, לטענת התובעים, את חובת הגילוי החלה עליהן, מטעות את מבוטחיהן, מפרות את חוק חוזה הביטוח, מפרות חובה חקוקה, פועלות ברשלנות, מפרות את הוראות פוליסת הביטוח ופועלות בחוסר תום לב. בחודש אוקטובר 2017 הוגשה לבית המשפט בקשה מוסכמת להסתלקות המבקשים מבקשת האישור נגד הראל ביטוח ונגד חברת ביטוח נוספת, במסגרתה הסכימה הראל ביטוח להוסיף בטפסי הצעת הביטוח שלה שאלה האם המדובר בהלוואת משכנתא מסוג "קרן עומדת במקום" או בהלוואת משכנתא בסכום פוחת. כמו כן, הראל תמשיך לשלם למבוטחים קיימים, בעת קרות מקרה ביטוח, תגמולי ביטוח בסכום שהינו הגבוה מבין יתרת ההלוואה על פי המפורט בדף פרטי הביטוח או יתרת ההלוואה המעודכנת בספרי המלווה כפי שהיא מוגדרת בפוליסה. בחודש מאי 2018 אישר בית המשפט המחוזי במחוז מרכז את הסתלקותם של המבקשים מבקשת האישור והורה על מחיקת בקשת האישור ועל דחיית תביעתם האישית של המבקשים.

10. בחודש אפריל 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה היה בטענה, כי בעת החלפת רכב, הראל ביטוח מזכה, לכאורה, את מבוטחיה בפוליסות ביטוח רכב רכוש, בסכומי דמי ביטוח נמוכים מהסכומים להם הם זכאים, לכאורה, בהתאם להוראות פוליסת הביטוח התקנית והדין. בחודש מאי 2018 אישר בית המשפט את בקשת המבקש להסתלק מבקשת האישור והורה על מחיקתן של בקשת האישור, התובענה הייצוגית ותביעתו האישית של המבקש.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)

ג. תביעות שהגיעו לסיומן בתקופת הדוח (המשך)

11. בחודש מאי 2017 הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה היה בטענה, כי הראל ביטוח דוחה, כביכול, תביעות ביטוח המוגשות אליה במסגרת פוליסות ביטוח שנייים קבוצתיות בגין בדיקות אבחון תקופתיות, בנימוק שאינן נכללות בתנאי הביטוח, על אף שבפועל, בדיקות אלו נכללות, לכאורה, במסגרת פוליסת הביטוח. בחודש נובמבר 2017 הגישו הצדדים לבית המשפט בקשה מוסכמת לדחיית בקשת האישור עקב מיצוי הליכים, במסגרתה התבקש בית המשפט לדחות את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. זאת, עקב הסכמתה של הראל ביטוח לשלם תגמולי ביטוח לקבוצת המבוטחים שתביעתם נדחתה בנסיבות האמורות בבקשת האישור וחידוד נהליה על מנת למנוע הישנותם של מקרים כאמור בעתיד ותוך הסכמתה של הראל ביטוח לשלם למבקש ולבאי כוחו, בכפוף לאישורו של בית המשפט, גמול ושכר טרחה בסכומים שאינם מהותיים. תחת בקשה זו הגישו הצדדים לבית המשפט בחודש פברואר 2018 בקשה לאישור הסכם פשרה במסגרתו הוסכם, בין היתר, כי הראל ביטוח תשלם תגמולי ביטוח לקבוצת המבוטחים שתביעתם נדחתה בנסיבות האמורות בבקשת האישור וכן הובהר כי הראל ביטוח חידדה נהליה על מנת למנוע הישנותם של מקרים כאמור בעתיד. בחודש יולי 2018 ניתן על ידי בית המשפט המחוזי בירושלים תוקף של פסק דין להסכם פשרה מתוקן אשר הוגש לאישור בית המשפט בחודש יולי 2018 במסגרתו הוסכם, בין היתר, כי הראל ביטוח תשלם תגמולי ביטוח לקבוצת המבוטחים שתביעתם נדחתה בנסיבות האמורות בבקשת האישור.

12. בחודש יוני 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה היה בטענה, כי הראל ביטוח גובה, כביכול, בפוליסות ביטוח חיים דמי ביטוח שכוללים תוספת "תת שנתיות" מבלי שתוספת זו צוינה באופן מפורש בפוליסה. בכך מפרה הראל ביטוח, לטענת התובע, את הוראות הפוליסה, את הנחיות הממונה, את הוראות חוק הסדרת הלוואות חוץ-בנקאיות, ואת חובת הגילוי וחובת ההגיונות. כן טען התובע, כי בהתנהלותה זו הראל ביטוח נוהגת שלא בתום לב, מטעה את ציבור מבוטחיה ופוגעת באוטונומיה שלהם. בחודש ינואר 2018 הגישו הצדדים לבית המשפט בקשה לאישור הסכם פשרה במסגרתו הוסכם, בין היתר, כי הראל ביטוח תשלם לחברי הקבוצה מכתב המיידע אותם על גביית תוספת "תת השנתיות" ועל אפשרותם לשנות את מתכונת תשלום הפרמיה העתידית למתכונת תשלום שנתית במסגרתה לא נגבית תוספת "תת השנתיות". בחודש יולי 2018 ניתן על ידי בית המשפט המחוזי בירושלים תוקף של פסק דין להסכם הפשרה המתוקן, אשר הוגש בחודש יולי 2018, במסגרתו הוסכם, בין היתר, כי הראל ביטוח תשלם לחברי הקבוצה מכתב המיידע אותם על גביית תוספת "תת השנתיות" ועל אפשרותם לשנות את מתכונת תשלום הפרמיה העתידית בהתאם לתנאים שיפורטו במכתב.

תביעות שהגיעו לסיומן לאחר תקופת הדוח

13. בחודש יוני 2015 הוגשה לבית המשפט המחוזי במחוז מרכז תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח וחברת ביטוח נוספת (להלן ביחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה היה בטענה, כי הנתבעות גובות, כביכול, פרמיות ביטוח הכוללות "תוספת סיכון" הנובעת מאופי עבודתם של המבוטחים, גם בתקופות בהן המבוטחים אינם עובדים. זאת, כביכול, בין היתר, בניגוד להוראות הדין, תוך עשיית עושר ולא במשפט, הפרת חובה חקוקה, הפרת חוזה, אי גילוי נאות והטעיה. בפסק דינו מחודש מאי 2018 ("פסק הדין") הורה בית המשפט המחוזי מרכז על דחיית הבקשה לאישור התביעה כייצוגית. בחודש יולי 2018 הומצא להראל ביטוח ערעור על פסק הדין, אשר הגיש התובע לבית המשפט העליון. בחודש נובמבר ובעקבות הודעת המערער כי הוא אינו עומד על הערעור, נמחק הערעור על-ידי בית המשפט העליון.

14. בחודש יוני 2016 הוגשה לבית המשפט המחוזי בתל אביב תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה היה בטענה, כי הראל ביטוח מפרה את חובתה לשלם הפרשי הצמדה כדין בגין תגמולי ביטוח המשולמים על ידה בענף ביטוחי הבריאות, בגין התקופה שבין מועד קרות מקרה הביטוח לבין מועד תשלום תגמולי הביטוח. בכך, לטענת התובע, מפרה הראל ביטוח את הוראות הדין, מפרה חוזה, פועלת ברשלנות ועושה עושר ולא במשפט. בחודש מרס 2017 הגישו הצדדים לבית המשפט בקשה לאישור הסכם פשרה במסגרתו הוסכם, בין היתר, כי הראל ביטוח תתרום, בהתאם לדוח הבדוק שימונה לבחינת הסכם הפשרה, 70% מסך הפרשי הצמדה בגין התקופה הראשונה כהגדרתם בהסכם הפשרה ו-100% מסך הפרשי הצמדה בגין התקופה השנייה כהגדרתם בהסכם הפשרה. בחודש יוני 2017 הוגשה לבית המשפט עמדת היועץ המשפטי לממשלה ביחס להסדר הפשרה במסגרתה העיר היועץ המשפטי לממשלה מספר הערות בנוגע לנוסח ההסדר. בחודש יולי 2017 הורה בית המשפט על מינוי בודק להסכם הפשרה. בחודש ינואר 2018 הוגשה לבית המשפט חוות דעת הבדוק לפיה ניתן לקבוע כי ההסכם הוא ראוי, הוגן וסביר בהתחשב בעניינם של חברי הקבוצה. בית המשפט הורה ליועץ המשפטי לממשלה להגיש את עמדתו הסופית ביחס להסכם הפשרה. בחודש אפריל 2018 הוגשה לבית המשפט עמדת היועץ המשפטי לממשלה לפיה הוא מתנגד להסדר הפשרה בכל הנוגע להצעת הבדוק כי הראל תבצע השבה פרטנית רק לחברי קבוצה שנוקם עולה על 50 ש"ח. בחודש אוגוסט 2018 הוגש הסכם פשרה מתוקן לאישורו של בית המשפט. בחודש נובמבר 2018 ניתן על ידי בית המשפט תוקף של פסק דין להסכם הפשרה המתוקן, במסגרתו הוסכם, בין היתר, כי הראל ביטוח תבצע השבה של 70% מסך הפרשי הצמדה בגין התקופה הראשונה, כהגדרתה בהסכם הפשרה, ו-100% מסך הפרשי הצמדה בגין התקופה השנייה כהגדרתה בהסכם הפשרה, בהתאם לדוח הבדוק.

באור 7 - התחייבויות תלויות והתקשרויות (המשך)**תביעות שהגיעו לסיומן לאחר תקופת הדוח (המשך)**

15. בחודש אפריל 2014 הוגשה לבית המשפט המחוזי מרכז בלוד, תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח. עניינה של התובענה היה בטענה, כי הראל ביטוח אינה מעניקה למבוטחים בפוליסת ביטוח בריאות מסוג גילוי מחלות קשות (להלן: "הפוליסה") כיסוי ביטוחי במקרה של גילוי המחלה הספציפית בה חלתה התובעת, על אף שלטענתה פרשנות ראויה של הפוליסה הייתה צריכה, כביכול, להוביל למסקנה, כי יש ליתן כיסוי ביטוחי במקרה כאמור (אף שהמחלה מוחרגת בהתאם לתנאי הפוליסה). בחודש אוגוסט 2017 דחה בית המשפט המחוזי את הבקשה לאישור התובענה כייצוגית. בחודש דצמבר 2017 הומצא להראל ביטוח ערעור על פסק הדין, אשר הגישה התובעת בחודש אוקטובר 2017, לבית המשפט העליון. בדיון אשר התקיים בחודש נובמבר 2018, נמחק הערעור לאחר שהמערערת קיבלה את המלצת בית המשפט למשיכת הערעור.

16. בחודש אפריל 2017 הוגשה לבית הדין האזורי לעבודה בירושלים תובענה ובקשה לאישורה כייצוגית נגד החברה המאוחדת הראל ביטוח ונגד כלל פנסיה וגמל בע"מ (להלן יחד: "הנתבעות"). עניינה של התובענה היה בטענה, כי הנתבעות גובות דמי ביטוח בגין פוליסות ביטוח חיים מעמיתיהם ומבוטחיהם המנוחים לאחר פטירתם, וזאת בניגוד להוראות חוק חוזה הביטוח. בחודש אוגוסט 2018 הוגשה לבית הדין בקשה מוסכמת להסתלקות המבקשים מבקשת האישור נגד הנתבעות, במסגרתה הסכימו הנתבעות להשיב סכומים לא מהותיים שנגבו עקב תקלה בגין עמיתים ומבוטחים שהלכו לעולמם. בחודש נובמבר 2018 אישר בית הדין את הסתלקות המבקשים מבקשת האישור, והורה על דחיית תביעתה האישית של המבקשת נגד הנתבעות. כמו כן נפסקו למבקשת ולבאי כוחה גמול ושכר טרחה בסכומים שאינם מהותיים.

ד. התקשרויות עם צדדים קשורים**1. השקעה בקרן FUSE 9**

בחודש פברואר 2018 התחייבה הראל ביטוח להשקיע עד 14 מיליוני דולר בקרן נדל"ן Fuse 9 אשר הוקמה במטרה לאתר הזדמנויות השקעה בשכונות מתפתחות של דרום פלורידה. הקרן תתמך ברכישת נכסי נדל"ן בעלי פוטנציאל השבחה משמעותי באזורי פיתוח ספציפיים הנתמכים בסבסוד רשויות מקומיות לעידוד השקעות פרטיות. הקרן מנוהלת על ידי גוף בבעלות שווה של ד"ר שמעון אלקבץ, אייל פרץ ועופר תמיר ("הגוף המנהל"). ד"ר שמעון אלקבץ שימש בעבר כמנכ"ל משותף של הראל השקעות וכיום משמש כנושא משרה בכירה בקבוצת הראל. יצוין כי ליחידים ממשפחת המבורגר, המהווים בעלי השליטה בקבוצת הראל, החזקות זניחות בקרן נדל"ן Fuse 9 ובמוצרים נוספים המנוהלים על ידי הגוף המנהל. הקרן תפעל במסגרת אסטרטגיית ההשקעה ומגבלות השקעה שנקבעו והוסכמו מראש לרבות מגבלות לחשיפה גאוגרפית, מינוף ומגבלות לסוגי נכסים. השלמת הגיוס מתוכננת לשנת 2018. השקעת הראל בקרן אינה נעשית מכספי העמיתים.

באור 8 - ניהול ודרישות הון

1. להלן נתונים בדבר ההון הנדרש והקיים של החברות הבנות שהינן חברות ביטוח בהתאם לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (הון עצמי מינימאלי הנדרש ממבטח) התשנ"ח-1998 (להלן: "תקנות ההון") והנחיות הממונה:

ליום 31 בדצמבר 2017		ליום 30 בספטמבר 2018	
EMI	הראל ביטוח	EMI	הראל ביטוח
(מבוקר)	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
69	5,927	62	6,182
432	4,319	438	4,679
-	351	-	351
432	4,670	438	5,030
-	90	-	61
-	2,081	-	2,072
-	-	-	250
-	741	-	747
-	2,912	-	3,130
432	7,582	438	8,160
363	1,655	376	1,978
-	(30)	-	-
-	250	-	-
-	(100)	-	-
363	1,775	376	1,978
-	90	-	88
363	1,685	376	1,890

הסכום הנדרש על פי תקנות והנחיות הממונה (א)

הסכום הקיים המחושב על פי תקנות ההון:

הון ראשוני

הון ראשוני בסיסי

הון ראשוני מורכב

סה"כ הון ראשוני

הון משני

הון משני נחות (ב)

הון משני מורכב (ג,ד)

הון רובד 2

הון שלישוני מורכב

סך ההון הקיים המחושב על פי תקנות ההון

עודף ליום הדוח

אירועים לאחר תאריך המאזן

התכלות הון משני

גיוס הון לאחר תאריך הדוח

חלוקת דיבידנד

עודף בהתחשב באירועים לאחר תאריך המאזן

סכום ההפחתה בדרישות ההון בגין עלות רכישת קופות גמל המהווה עודף מרותק

עודף בהתחשב באירועים לאחר תאריך המאזן לאחר ניכוי עודפים מרותקים

ליום 31 בדצמבר 2017		ליום 30 בספטמבר 2018	
EMI	הראל ביטוח	EMI	הראל ביטוח
(מבוקר)	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
69	816	62	895
-	126	-	122
-	41	-	41
-	1,533	-	1,549
-	95	-	191
-	316	-	325
-	1,792	-	1,863
-	823	-	847
-	(190)	-	(188)
-	449	-	479
-	126	-	58
69	5,927	62	6,182

(א) הסכום הנדרש כולל, בין היתר, דרישות הון בגין:

פעילות בביטוח כללי

פעילות בביטוח סיעודי

דרישות הון בגין תוכניות מבטיחות תשואה

נכסי השקעה ונכסים אחרים (ה)

סיכונים קטסטרופה בביטוח כללי

סיכונים תפעוליים

הוצאות רכישה נדחות בביטוח חיים ובביטוח מפני מחלות ואשפוז

השקעה בחברות מנהלות מאוחדות, מבטחים וערבויות

הקלה בדרישות ההון בגין עלות רכישת קופות גמל

סיכונים יוצאים מן הכלל בביטוח חיים (ו)

נכסים בלתי מוכרים כהגדרתם בתקנות ההון (ז)

סך כל הסכום הנדרש על פי תקנות ההון המתוקנות

באור 8 - ניהול ודרישות הון (המשך)

1. (המשך)

- ב. כולל כתבי התחייבות נדחים שהונפקו עד ליום 31 בדצמבר 2006 והמהווים הון משני נחות.
 - ג. לעניין הנפקת אגרות חוב אשר תמורתן משמשת כהון מורכב של החברה, ראה באור 6.
 - ד. לעניין פדיון מוקדם מלא של אגרות חוב (סדרה ב') של הראל הנפקות, ראה באור 6.
 - ה. לעניין אישור הממונה לשימוש במודל פנימי לדירוג אשראי ראה באור 37 לדוחות השנתיים.
 - ו. דרישת הון בשיעור של 0.17% מהסכום בסיכון בשייר עצמי, אך לא פחות מהדרישה ביום ההעברה. דרישת ההון בהראל ביטוח הינה בסכום שלא יפחת מ-190 מיליוני ש"ח.
 - ז. כולל נכס לא מוכר בסכום זניח בגין חריגה פאסיבית מתקנות השקעה.
2. בהתאם להיתר לשליטה ולהחזקת אמצעי שליטה במבטחים ובחברות המנהלות, התחייבה החברה להשלים בכל עת את ההון העצמי של חברות הביטוח הנמנות על הגופים המוסדיים שבשליטתה, לרבות בססח, לסכום הקבוע בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998 או כל תקנה או דין אחר שיבואו במקומן וכן להשלים בכל עת את ההון העצמי של החברות המנהלות של קופות הגמל וקרנות הפנסיה שבשליטתה, לסכום הקבוע בתקנות מס הכנסה (כללים לאישור וניהול קופות גמל) התשכ"ה-1965 או כל תקנה או דין אחר שיבואו במקומן. התחייבות זו היא בלתי הדירה, ותהיה תקפה כל עוד החברה שולטת במישרין או בעקיפין בגופים המוסדיים.
3. לעניין הסדרת פעילות תעודות הסל תחת חוק השקעות משותפות בנאמנות, ראה באור 9.
4. חברות מאוחדות המנהלות קרנות נאמנות ותיקי השקעות מחויבות בהון מזערי בהתאם להנחיות הרשות לניירות ערך. החברות פועלות באופן שוטף לעמידה בדרישה זאת. נכון ליום 30 בספטמבר 2018, עומדות החברות המאוחדות בדרישות אלו.
5. ביום 26 במרס 2018 אישר דירקטוריון הראל ביטוח חלוקת דיבידנד במזומן בסך של 100 מיליוני ש"ח. החלטת הדירקטוריון התקבלה לאחר שהובאו בחשבון התוצאות הכספיות של הראל ביטוח ליום 31 בדצמבר 2017, הוצג סכום העודפים הראויים לחלוקה של הראל ביטוח ליום 31 בדצמבר 2017, ונבחנו עודפי ההון וצרכי ההון של הראל ביטוח, בהתאם למדיניות ניהול ההון של הראל ביטוח ובהתחשב באימוץ הצפוי של סולבנסי 2. הדיבידנד שולם ביום 28 במרס 2018.
6. פרטים בדבר התקדמות ההיערכות ליישום Solvency II:
- ביום 1 ביוני 2017 פרסם הממונה חוזר בנושא הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס Solvency II. בתקופה שתחילתה ביום 30 ביוני 2017 וסיומה ביום 31 בדצמבר 2024, יחולו ההוראות לעניין הון נדרש לכושר פירעון באופן הדרגתי, כך שהון נדרש לכושר פירעון ליום 31 בדצמבר 2017 לא יפחת מ-65% מ-SCR והון נדרש לכושר פירעון שיחושב על נתוני 31 בדצמבר 2024 ואילך, לא יפחת מ-SCR.
- ביום 3 בדצמבר 2017 פרסם הממונה חוזר שעניינו מבנה הגילוי הנדרש בדוח התקופתי ובאתר האינטרנט של חברות ביטוח בנושא משטר כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II. דוח יחס כושר פירעון כלכלי בגין נתוני 31 בדצמבר 2017 יפורסם באתר האינטרנט במועד פרסום הדוח התקופתי ליום 30 בספטמבר 2018.
- החברה ביצעה את החישובים ליום 31 בדצמבר 2017 בהתאם לחוזר סולבנסי. עבור יחס כושר הפירעון הכלכלי לנתוני 31 בדצמבר 2017, קיבלה החברה את אישור הממונה במסגרת תהליך ביקורת לראשונה ובהתאם לכך מפרסמת בזה את דוח יחס כושר הפירעון הכלכלי של החברה ליום 31 בדצמבר 2017. דוח גילוי סולבנסי מצורף בסוף הדוחות הכספיים.
- ביום 27 בדצמבר 2017 החליט דירקטוריון הראל ביטוח, על קביעת כרית בטחון, בהתאם לסעיף 1(א)(2) למכתב למנהלי חברות הביטוח, שפורסם על ידי הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון ביום 1 באוקטובר 2017. כרית הביטחון הינה כרית מתעצמת, אשר תעמוד בתום תקופת ההתאמה (שנת 2024) על סך של 1 מיליארד ש"ח, ואשר תיבנה בהדרגה החל מסך של 0.65 מיליארד ש"ח בשנת 2017, ועד לסך של 1 מיליארד ש"ח בשנת 2024 כאמור, ואילך.

באור 9 - אירועים מהותיים בתקופת הדוח

1. בחינת נאותות העתודות

בתקופת הדוח נרשם קיטון בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ-51 מיליוני ש"ח עקב עליה בעקום הריבית חסרת סיכון, זאת לעומת גידול בהתחייבויות הביטוחיות בתקופה המקבילה אשתקד בסך של כ-13 מיליוני ש"ח עקב ירידה בעקום הריבית חסרת סיכון. ברבעון השלישי נרשם גידול בהתחייבויות הביטוחיות בסך של כ-1 מיליוני ש"ח, לעומת גידול של כ-100 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

שנת 2017 הושפעה מירידה בריבית חסרת הסיכון לטווח הקצר המשמשת לבחינת ריבית ההיוון של ההתחייבויות הביטוחיות בענפי צד ג' וחבות מעבידים במגזר ביטוח כללי בסך של כ-8 מיליוני ש"ח.

ההשפעה על התוצאות הכספיות מפורטת להלן:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		במיליוני ש"ח
	2017	2018	2017	2018	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
50	100	1	13	(51)	גידול (קיטון) בעקבות בחינת נאותות העתודות
50	100	1	13	(51)	סה"כ ביטוח חיים
8	-	-	8	-	ביטוח כללי
58	100	1	21	(51)	סך הכל השפעות הריבית לפני מס

2. זכייה במכרז חשכ"ל

ביום 6 בספטמבר 2018 נמסר להראל ביטוח על זכייתה במכרז שפרסם החשכ"ל בכ-35% מהיקף ביטוחי רכב רכוש ורכב חובה של עובדי מדינה לשנת 2019-2020. לתוצאות המכרז כאמור לא צפויה להיות השפעה מהותית על תוצאות הפעילות של הראל ביטוח.

3. פוליסת סיעוד קבוצתי לחברי קופת חולים כללית

הראל ביטוח הינה המבטחת בפוליסת הסיעודי הקבוצתית לחברי שירותי בריאות כללית. בחודש מאי 2018 שירותי בריאות כללית פרסמה מכרז לביטוח סיעודי קבוצתי לחברי הקופה, שיכנס לתוקף ביום 1 בינואר 2019. ביום 5 בספטמבר 2018, קיבלה הראל ביטוח הודעה על זכייתה במכרז האמור.

4. היתר להגדלת החזקות בתאגידים בנקאיים

בחודש יוני 2018, החברה קיבלה אישור להגדיל את החזקותיה בתאגידים בנקאיים משיעור של עד 5% לשיעור של עד 7.5%. היתר ההחזקה כאמור התקבל בהתאם למדיניות הפיקוח על הבנקים באשר למתן היתרי החזקה בתאגידים בנקאיים לגופים המנהלים כספי לקוחות.

5. תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות) (תיקון), התשע"ח-2018,

ביום 16 באוגוסט 2018 פורסמו ברשומות תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות) (תיקון והוראת שעה), התשע"ח-2018, במסגרתן הוראת שעה אשר הסתיימה בסוף שנת 2017 הקובעת להוצאות ישירות מסוימות תקרה של 0.25% מסך השווי המשוער של נכסי קופת הגמל או של מסלול בקופת גמל.

6. מענק בגין שנת 2017 לנושאי משרה

בחודש אפריל 2018, אישר דירקטוריון החברה, לאחר שנתקבל אישור ועדת התגמול של החברה, מענקים לנושאי המשרה בחברה ולבעלי התפקיד הנכללים בתוכנית התגמול. המענקים חושבו על בסיס נתונים בפועל וכן על בסיס אומדנים, המתייחסים בעיקר לנתונים השוואתיים לתוצאות הפעילות של חברות ביטוח אחרות הנכללות בקבוצת ההשוואה.

באור 9 - אירועים מהותיים בתקופת הדוח (המשך)

7. חלוקת דיבידנד על ידי הראל השקעות
ביום 26 במרס 2018 אישר דירקטוריון החברה חלוקת דיבידנד במזומן בסך של כ- 107 מיליוני ש"ח (0.5 ש"ח למניה). החלטת הדירקטוריון התקבלה לאחר שהובאו בחשבון התוצאות הכספיות של החברה לשנת 2017. בפני הדירקטוריון הוצגו הרווחים הראויים לחלוקה, עודפי ההון בחברות הבנות של החברה וצרכי המזומנים של הקבוצה, בתרחיש שונים. הדירקטוריון בחן את עמידת החברה במבחן הרווח ובמבחן יכולת הפירעון הקבועים בסעיף 203 (א) לחוק החברות. לאחר בחינה זו אישר הדירקטוריון את עמידת החברה במבחן החלוקה. הדיבידנד שולם ביום 12 באפריל 2018.
8. חילופי נושאי משרה בכירה בחברות בנות
ביום 16 בינואר 2018 מר אייל אפרת, המכהן החל משנת 2008 בתפקיד מנהל אגף מיכון ומידע עסקי בחטיבת חסכון ארוך טווח בהראל ביטוח, מונה כמנכ"ל החברה הבת- הראל המשמר מחשבים בע"מ במקומו של מר משה ניסן.
9. הסדרת פעילות תעודות הסל תחת חוק השקעות משותפות בנאמנות, התשנ"ד-1994
ביום 3 באוגוסט 2017 פורסם חוק השקעות משותפות בנאמנות (תיקון מס' 28), התשע"ז-2017. על פי התיקון, תעודות הסל יהפכו לקרנות נאמנות מחקות סגורות (נסחרות) ויחולו עליהן הוראות חוק השקעות משותפות בנאמנות, בשינויים המתחייבים וכן הסדרים ייחודיים שייקבעו בתקנות או בהוראות של רשות ניירות ערך, לגבי קרנות סל. ביום 12 ביולי 2018 פורסמו תקנות שונות במסגרת התיקון. החוק והתקנות נכנסו לתוקף ביום 3 באוקטובר 2018. בהתאם, החל מהדוח השנתי לשנת 2018, תחדל הראל סל מלכלול בדוחותיה הכספיים את נכסי והתחייבויות תעודות סל. משכך, החל מהמועד כאמור צפויים נכסי והתחייבויות הראל סל להצטמצם בהיקף משמעותי. לאור זאת, סיווגה החברה את נכסי והתחייבויות תעודות הסל כנכסים והתחייבויות מיועדים למימוש.
10. לעניין אשרור דירוג מעלות לחברה הבת הראל ביטוח והעלאת תחזית הדירוג לחיובית בעקבות קביעת כרית ביטחון בניהול הון ולעניין קביעת דירוג מעלות להנפקת שתי סדרות של אגרות חוב בסך כולל של עד 300 מיליוני ש"ח בתקופת הדוח ראה באור 6.
11. לעניין הנפקת אגרות חוב (סדרות יד' ו-ט') באמצעות הראל הנפקות בתקופת הדוח ראה באור 6.
12. לעניין פדיון מוקדם מלא של אגרות חוב (סדרה ב') של הראל הנפקות, ראה באור 6.

באור 10 - אירועים מהותיים לאחר תקופת הדוח

1. הקמת חטיבה חדשה בהראל ביטוח
ביום 8 באוקטובר 2018, אישר דירקטוריון הראל ביטוח, הקמת חטיבה עסקית חדשה בהראל ביטוח - חטיבת דקלה, תביעות סיעוד, חיים ותאונות אישיות ("החטיבה החדשה"), החל מיום 1 בנובמבר 2018.
הקמת החטיבה החדשה נעשתה על רקע ביטול הביטוחים הסיעודיים הקולקטיביים על ידי הרגולציה שפרסמה רשות שוק ההון, וכן על רקע פרסום תוצאות המכרז על זהות החברות שנבחרו על ידי קופות החולים הגדולות במדינה - כללית ומכבי, לנהל ולבטח את עמיתיהן בביטוח הסיעודי.
בראשה של החטיבה החדשה עומד מר רועי שקד, אשר מונה גם למשנה למנכ"ל הראל ביטוח. תחת החטיבה החדשה מרוכזת פעילותה של דקלה סוכנות לביטוח בע"מ ("דקלה"), אשר ממשיכה בפעילותה ומעניקה את השירותים לכללית ולהראל ביטוח בקשר עם הביטוח הסיעודי לחברי שירותי בריאות כללית. כן רוכזו תחת החטיבה החדשה פעילויות נוספות, ביניהן פעילות אגף תביעות סיעוד, חיים ואובדן כושר עבודה.
2. ביום 28 בנובמבר התקבלה החלטה עקרונית בדבר גיוס חוב (הון רובד 2) באמצעות הראל הנפקות בדרך של הנפקה ציבורית של סדרות קיימות (הרחבת סדרות יד' ו-ט').
3. לאחר תקופת הדוח, נרשמו ירידות בשוק ההון. ירידות בשוק ההון עשויות להקטין את נכסי החברה. בשלב זה לא ניתן להעריך את ההשלכות של הירידות בשוק ההון בתקופה זו על תוצאות הרבעון הרביעי לשנת 2018.

**הראל השקעות בביטוח
ושירותים פיננסים בע"מ**

נספחים לתמצית דוחות כספיים ביניים מאוחדים

נספח א - פירוט נכסים עבור השקעות פיננסיות אחרות בחברות ביטוח בקבוצה

א. פירוט השקעות פיננסיות אחרות

ליום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)

מסוערים בשווי הוגן דרך רווח והפסד מיליוני ש"ח	זמינים למכירה מיליוני ש"ח	מוחזקים לפידיון מיליוני ש"ח	הלוואות וחייבים מיליוני ש"ח	סך הכל מיליוני ש"ח
230	7,698	135	-	8,063
-	-	-	13,358	13,358
-	981	-	-	981
151	1,794	-	-	1,945
381	10,473	135	13,358	24,347

נכסי חוב סחירים (1א)

נכסי חוב שאינם סחירים (*)

מניות (2א)

אחרות (3א)

סך הכל השקעות פיננסיות אחרות

ליום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)

מסוערים בשווי הוגן דרך רווח והפסד מיליוני ש"ח	זמינים למכירה מיליוני ש"ח	מוחזקים לפידיון מיליוני ש"ח	הלוואות וחייבים מיליוני ש"ח	סך הכל מיליוני ש"ח
278	6,608	173	-	7,059
-	-	-	13,055	13,055
-	868	-	-	868
182	1,690	-	-	1,872
460	9,166	173	13,055	22,854

נכסי חוב סחירים (1א)

נכסי חוב שאינם סחירים (*)

מניות (2א)

אחרות (3א)

סך הכל השקעות פיננסיות אחרות

ליום 31 בדצמבר 2017 (מבוקר)

מסוערים בשווי הוגן דרך רווח והפסד מיליוני ש"ח	זמינים למכירה מיליוני ש"ח	מוחזקים לפידיון מיליוני ש"ח	הלוואות וחייבים מיליוני ש"ח	סך הכל מיליוני ש"ח
246	6,640	159	-	7,045
-	-	-	13,527	13,527
-	916	-	-	916
191	1,714	-	-	1,905
437	9,270	159	13,527	23,393

נכסי חוב סחירים (1א)

נכסי חוב שאינם סחירים (*)

מניות (2א)

אחרות (3א)

סך הכל השקעות פיננסיות אחרות

(*) לפירוט הרכב נכסי חוב שאינם סחירים ברמת הדוחות המאוחדים של הראל השקעות ראה באור 6ב "מכשירים פיננסיים".

נספח א - פירוט נכסים עבור השקעות פיננסיות אחרות בחברות ביטוח בקבוצה (המשך)

1. נכסי חוב סחירים

עלות מופחתת			הערך בספרים		
ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר	ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר	ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר
2017	2017	2018	2017	2017	2018
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
2,532	2,485	3,175	2,607	2,543	3,204
4,226	4,323	4,768	4,438	4,516	4,859
6,758	6,808	7,943	7,045	7,059	8,063
			-	1	1

אגרות חוב ממשלתיות

נכסי חוב אחרים:

נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה

סך הכל נכסי חוב סחירים
ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד
(במצטבר)

2. מניות

עלות			הערך בספרים		
ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר	ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר	ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר
2017	2017	2018	2017	2017	2018
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
659	671	666	799	784	806
114	80	163	117	84	175
773	751	829	916	868	981
			83	91	69

מניות סחירות

מניות שאינן סחירות

סך כל המניות
ירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד
(במצטבר)

3. השקעות פיננסיות אחרות

עלות			הערך בספרים		
ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר	ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר	ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר
2017	2017	2018	2017	2017	2018
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
336	350	281	401	416	358
1,132	1,123	1,167	1,504	1,456	1,587
1,468	1,473	1,448	1,905	1,872	1,945
			134	129	139
			553	601	442

השקעות פיננסיות סחירות

השקעות פיננסיות שאינן סחירות

סך כל ההשקעות הפיננסיות
האחרותירידות ערך שנזקפו לרווח והפסד
(במצטבר)מכשירים נגזרים המוצגים
בהתחייבויות פיננסיות

השקעות פיננסיות אחרות כוללות בעיקר השקעות בתעודות סל, תעודות השתתפות בקרנות נאמנות, קרנות השקעה, נגזרים פיננסיים, חוזים עתידיים, אופציות ומוצרים מובנים.

**הראל השקעות בביטוח
ושירותים פיננסים בע"מ**

**נתונים כספיים מתוך תמצית דוחות הביניים המאוחדים
המיוחסים לחברה עצמה**

ליום 30 בספטמבר 2018

לכבוד

בעלי המניות של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסים בע"מ

הנדון: דוח מיוחד של רואי החשבון המבקרים על מידע כספי ביניים נפרד לפי תקנה ד' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל - 1970

מבוא

סקרנו את המידע הכספי הביניים הנפרד המובא לפי תקנה ד' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל - 1970 של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסים בע"מ (להלן - החברה), ליום 30 בספטמבר 2018 ולתקופות של תשעה ושלשה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. המידע הכספי הביניים הנפרד הינו באחריות הדירקטוריון וההנהלה של החברה. אחריותנו היא להביע מסקנה על המידע הכספי הביניים הנפרד לתקופות ביניים אלו בהתבסס על סקירתנו.

לא סקרנו את המידע הכספי הביניים הנפרד מתוך הדוחות הכספיים של חברות מוחזקות אשר סך ההשקעות בהן הסתכם לסך של כ-784,365 אלפי ש"ח ליום 30 בספטמבר 2018 ואשר הרווח מחברות מוחזקות אלה הסתכם לסך של כ-34,682 אלפי ש"ח וכ-9,940 אלפי ש"ח לתקופות של תשעה ושלשה חודשים שהסתיימו באותו תאריך, בהתאמה. הדוחות הכספיים של אותן חברות נסקרו על ידי רואי חשבון אחרים שדוחותיהם הומצאו לנו ומסקנתנו, ככל שהיא מתייחסת לדוחות הכספיים בגין אותן חברות, מבוססת על דוחות הסקירה של רואי החשבון האחרים.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות". סקירה של מידע כספי נפרד לתקופות ביניים מורכבת מבידורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום של נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניוודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחוויים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו ועל דוחות הסקירה של רואי חשבון אחרים, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הביניים הנפרד הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם להוראות תקנה ד' לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומיידיים), התש"ל - 1970.

סומך חייקין

רואי חשבון

28 בנובמבר 2018

נתונים כספיים מתוך תמצית דוחות הביניים המאוחדים על המצב הכספי ליום

31 בדצמבר	30 בספטמבר	
2017	2017	2018
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
-	1	-
2	2	1
5,232	5,007	5,583
351	351	350
21	21	22
10	10	12
363	313	439
63	131	36
6,042	5,836	6,443
נכסים		
נכסי מסים נדחים		
רכוש קבוע		
השקעות בחברות מוחזקות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני		
הלוואות לחברות מוחזקות		
נדל"ן להשקעה		
חייבים ויתרות חובה		
השקעות פיננסיות אחרות		
מזומנים ושווי מזומנים		
סך כל הנכסים		
הון		
הון מניות ופרמיה על מניות		
מניות באוצר		
קרנות הון		
עודפים		
סך כל ההון		
התחייבויות		
התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו		
זכאים ויתרות זכות		
התחייבויות מסים שוטפים		
התחייבויות פיננסיות		
סך כל ההתחייבויות		
סך כל ההתחייבויות וההון		
17	17	17
14	44	32
9	8	5
444	454	401
484	523	455
6,042	5,836	6,443

אריק פרץ
מנהל הכספיםמישל סיבוני
מנהל כללייאיר המבורגר
יו"ר הדירקטוריון

תאריך אישור הדוחות הכספיים: 28 בנובמבר 2018

נתונים כספיים מתוך תמצית דוחות הביניים המאוחדים על הרווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		
2017	2017	2018	2017	2018	
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	
15	2	4	11	12	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
103	26	27	77	84	הכנסות מדמי ניהול
118	28	31	88	96	סך כל ההכנסות
18	4	4	13	13	הוצאות הנהלה וכלליות
18	5	3	14	11	הוצאות מימון
36	9	7	27	24	סך כל ההוצאות
622	67	259	448	488	חלק החברה ברווחי חברות מוחזקות
704	86	283	509	560	רווח לפני מסים על ההכנסה
20	5	6	15	17	מסים על ההכנסה
684	81	277	494	543	רווח לתקופה המיוחס לבעלים של החברה

נתונים כספיים מתוך תמצית דוחות הביניים המאוחדים על הרווח הכולל

לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר
2018	2017	2018	2017	2017
(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
543	494	277	81	684
רווח לתקופה				
פריטי רווח כולל אחר שלאחר ההכרה				
לראשונה במסגרת הרווח הכולל הועברו או				
יועברו לרווח והפסד				
שינוי נטו, בשווי ההון של נכסים פיננסיים המסווגים כזמינים למכירה				
1	-	1	-	1
הפרשי תרגום מטבע חוץ בגין פעילות חוץ				
(21)	(4)	(14)	2	(7)
13	110	23	81	167
חלק הקבוצה ברווח כולל של חברות מוחזקות				
סה"כ רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה				
שלאחר ההכרה לראשונה במסגרת הרווח				
הכולל הועבר או יועבר לרווח והפסד, נטו ממס				
(7)	106	10	83	161
פריטי רווח כולל אחר שלא יועברו לרווח				
והפסד				
1	1	-	-	2
מדידה מחדש של תכנית הטבה מוגדרת				
מסים על ההכנסה בגין פריטי רווח כולל אחר				
שלא יועברו לרווח והפסד				
-	-	-	-	(1)
1	1	-	-	1
רווח כולל אחר לתקופה שלא יועבר לרווח				
והפסד, נטו ממס				
(6)	107	10	83	162
רווח (הפסד) כולל אחר לתקופה, נטו ממס				
סך כל הרווח הכולל לתקופה המיוחס לבעלים				
של החברה				
537	601	287	164	846

נתונים כספיים מתוך תמצית דוחות הביניים המאוחדים על השינויים בהון

סך הכל	יתרת עודפים	קרן הון בגין שיערוך רכוש קבוע	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	מניות באוצר	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	הון מניות ופרמיה
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)								
5,558	4,821	226	(49)	(131)	1	(129)	480	339
יתרה ליום 1 בינואר 2018								
סך הרווח (ההפסד) הכולל								
543	543	-	-	-	-	-	-	-
רווח לתקופה								
(6)	1	30	-	-	-	11	(48)	-
סך רווח (הפסד) כולל אחר								
537	544	30	-	-	-	11	(48)	-
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה								
עסקאות עם בעלים שנוקפו ישירות להון								
(107)	(107)	-	-	-	-	-	-	-
דיבידנד שחולק								
(7)	-	-	-	(7)	-	-	-	-
רכישת מניות באוצר								
7	-	-	-	6	-	-	-	1
הנפקה מחדש של מניות באוצר								
5,988	5,258	256	(49)	(132)	1	(118)	432	340
יתרה ליום 30 בספטמבר 2018								

נתונים כספיים מתוך תמצית דוחות הביניים המאוחדים על השינויים בהון (המשך)

הון מניות ופרמיה	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	מניות באוצר	מניות בגין עסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	קרן הון בגין שיערוך רכוש קבוע	יתרת עודפים	סך הכל
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)									
יתרה ליום 1 ביולי 2018	340	398	(99)	1	(131)	(49)	260	4,982	5,702
סך הרווח (ההפסד) הכולל	-	-	-	-	-	-	-	277	277
רווח לתקופה	-	-	-	-	-	-	-	(1)	10
סך רווח (הפסד) כולל אחר	-	34	(19)	-	-	-	(4)	276	287
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה	-	34	(19)	-	-	-	(4)	276	287
עסקאות עם בעלים שנוקפו ישירות להון	-	-	-	-	(2)	-	-	-	(2)
רכישת מניות באוצר	-	-	-	-	1	-	-	-	1
הנפקה מחדש של מניות באוצר	-	-	-	-	1	-	-	-	1
יתרה ליום 30 בספטמבר 2018	340	432	(118)	1	(132)	(49)	256	5,258	5,988

נתונים כספיים מתוך תמצית דוחות הביניים המאוחדים על השינויים בהון (המשך)

הון מניות ופרמיה	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	קרן הון בגין שיערוך רכוש קבוע	יתרת עודפים	סך הכל		
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח		
לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)									
יתרה ליום 1 בינואר 2017	351	330	(80)	4	(158)	(49)	164	4,599	5,161
סך הרווח (ההפסד) הכולל רווח לתקופה	-	-	-	-	-	-	-	494	494
סך רווח (הפסד) כולל אחר	-	82	(36)	-	-	-	61	-	107
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה	-	82	(36)	-	-	-	61	494	601
עסקאות עם בעלים שנזקפו ישירות להון									
דיבידנד שחולק	-	-	-	-	-	-	-	(461)	(461)
רכישת מניות באוצר	-	-	-	-	(16)	-	-	-	(16)
הנפקה מחדש של מניות באוצר	(8)	-	-	-	36	-	-	-	28
מימוש אופציות	2	-	-	(2)	-	-	-	-	-
יתרה ליום 30 בספטמבר 2017	345	412	(116)	2	(138)	(49)	225	4,632	5,313

נתונים כספיים מתוך תמצית דוחות הביניים המאוחדים על השינויים בהון (המשך)

הון מניות ופרמיה	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	קרן הון בגין שיערוך רכוש קבוע	יתרת עודפים	סך הכל		
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח		
לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)									
יתרה ליום 1 ביולי 2017	349	343	(133)	4	(144)	(49)	226	4,756	5,352
סך הרווח (ההפסד) הכולל	-	-	-	-	-	-	-	81	81
רווח לתקופה	-	69	17	-	-	-	(1)	(2)	83
סך רווח (הפסד) כולל אחר	-	69	17	-	-	-	(1)	79	164
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל לתקופה									
עסקאות עם בעלים שנוקפו ישירות להון									
דיבידנד שחולק	-	-	-	-	-	-	-	(203)	(203)
רכישת מניות באוצר	-	-	-	-	(2)	-	-	-	(2)
הנפקה מחדש של מניות באוצר	(6)	-	-	-	8	-	-	-	2
מימוש אופציות	2	-	-	(2)	-	-	-	-	-
יתרה ליום 30 בספטמבר 2017	345	412	(116)	2	(138)	(49)	225	4,632	5,313

נתונים כספיים מתוך תמצית דוחות הביניים המאוחדים על השינויים בהון (המשך)

הון מניות ופרמיה	קרן הון בגין נכסים זמינים למכירה	קרן תרגום של פעילויות חוץ	קרן הון בגין תשלום מבוסס מניות	מניות באוצר	קרן הון בגין עסקאות עם בעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	קרן הון בגין שיערוך רכוש קבוע	יתרת עודפים	סך הכל
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 (מבוקר)								
351	330	(80)	4	(158)	(49)	164	4,599	5,161
יתרה ליום 1 בינואר 2017								
סך הרווח (ההפסד) הכולל								
-	-	-	-	-	-	-	684	684
רווח לשנה								
-	150	(49)	-	-	-	62	(1)	162
סך רווח (הפסד) כולל אחר								
-	150	(49)	-	-	-	62	683	846
סך כל הרווח (ההפסד) הכולל								
עסקאות עם בעלים שנוקפו ישירות להון								
-	-	-	-	-	-	-	(461)	(461)
דיבידנד שחולק								
-	-	-	-	(18)	-	-	-	(18)
רכישת מניות באוצר								
(15)	-	-	-	45	-	-	-	30
הנפקה מחדש של מניות באוצר								
3	-	-	(3)	-	-	-	-	-
מימוש אופציות								
339	480	(129)	1	(131)	(49)	226	4,821	5,558
יתרה ליום 31 בדצמבר 2017								

נתונים כספיים מתוך תמצית דוחות הביניים המאוחדים על תזרימי המזומנים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר		נספח	
2017	2017	2018	2017	2018		
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)		
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח		
77	50	43	90	85	א	תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
(12)	(5)	(5)	(13)	(18)		לפני מסים על ההכנסה
						מס הכנסה ששולם
65	45	38	77	67		מזומנים נטו שנבעו מפעילות שוטפת
						תזרימי מזומנים מפעילות השקעה
(1)	-	(1)	(1)	(1)		השקעה ברכוש קבוע
-	-	-	-	1		תמורה ממכירת רכוש קבוע
512	499	-	511	115		דיבידנד וריבית מחברות מוחזקות
(108)	(132)	(65)	(58)	(79)		השקעות פיננסיות, נטו
15	-	12	13	16		פרעון הלוואות ושטרי הון שניתנו לחברות מוחזקות
418	367	(54)	465	53		מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) השקעה
						תזרימי מזומנים מפעילות מימון
(461)	(354)	-	(461)	(107)		דיבידנד ששולם
(49)	-	-	(40)	(40)		פרעון הלוואות מתאגידים בנקאיים ואחרים
(510)	(354)	-	(501)	(147)		מזומנים נטו ששימשו לפעילות מימון
(27)	58	(16)	41	(27)		עליה (ירידה) במזומנים ושווי מזומנים
90	73	51	90	63		מזומנים ושווי מזומנים לתחילת תקופה
63	131	35	131	36		מזומנים ושווי מזומנים לסוף תקופה

נתונים כספיים מתוך תמצית דוחות הביניים המאוחדים על תזרימי המזומנים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר
2017	2017	2018	2017	2018
(מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)	(בלתי מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
684	81	277	494	543
(622)	(67)	(259)	(448)	(488)
1	3	-	2	1
-	-	-	(1)	(1)
(1)	(1)	(4)	(1)	(8)
20	5	6	15	17
-	-	1	-	-
7	1	5	6	(2)
(12)	27	17	22	23
-	1	-	1	-
(607)	(31)	(234)	(404)	(458)
77	50	43	90	85

נספח א - תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת לפני מסים על ההכנסה

רווח לתקופה המיוחס לבעלי המניות של החברה

פריטים שאינם כרוכים בתזרימי מזומנים

חלק החברה ברווחי חברות מוחזקות
המטופלות בשיטת השווי המאזני
הפסדים, נטו מהשקעות פיננסיות
שינוי בשווי הוגן של נדליין להשקעה
הכנסות מימון, נטו
מסים על ההכנסה
פחת והפחתות

שינויים בסעיפים מאזניים אחרים

חייבים ויתרות חובה
זכאים ויתרות זכות

התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו

סך ההתאמות הדרושות להצגת תזרימי
מזומנים מפעילות שוטפת

סך הכל תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
לפני מסים על ההכנסה

באור 1 - אופן עריכת הנתונים הכספיים מתוך הדוחות הכספיים המאוחדים של החברה המיוחסים לחברה עצמה

א. כללי

להלן תמצית נתונים כספיים מתוך תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים של הקבוצה ליום 30 בספטמבר 2018 (להלן – "דוחות מאוחדים") המפורסמים במסגרת הדוחות התקופתיים, המיוחסים לחברה עצמה (להלן – "תמצית מידע כספי נפרד ביניים"), אשר מוצגים בהתאם להוראות תקנה 38ד' (להלן – "התקנה") והתוספת העשירית לתקנות ניירות ערך (דוחות תקופתיים ומידיים), התש"ל-1970 (להלן – "התוספת העשירית") בעניין תמצית המידע הכספי הנפרד ביניים של התאגיד. יש לקרוא את תמצית מידע כספי נפרד ביניים זה ביחד עם המידע הכספי הנפרד ליום 31 בדצמבר 2017 וביחד עם הדוחות המאוחדים.

ב. הגדרות

החברה	- הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסים בע"מ.
חברות מאוחדות/ חברות בנות	- חברות, לרבות שותפויות, שדוחותיהן מאוחדים באופן מלא, במישרין או בעקיפין, עם דוחות החברה.
חברות מוחזקות	- חברות מאוחדות וחברות, לרבות שותפויות, שהשקעת החברה בהן כלולה, במישרין או בעקיפין, בדוחות הכספיים על בסיס השווי המאזני.
תאריך הדוח	- תאריך הדוח על המצב הכספי.

ג. אופן עריכת הנתונים הכספיים

המידע הכספי הנפרד נערך בהתאם למדיניות החשבונאית המפורטת בבאור 1 לדוחות הכספיים הנפרדים השנתיים של החברה.

באור 2 - קשרים, התקשרויות ועסקאות מהותיות עם חברות מוחזקות

- בהתאם להיתר לשליטה ולהחזקת אמצעי שליטה במבטחים ובחברות המנהלות, התחייבה החברה להשלים בכל עת את ההון העצמי של חברות הביטוח הנמנות על הגופים המוסדיים שבשליטתה, לרבות בססח, לסכום הקבוע בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998 או כל תקנה או דין אחר שיבואו במקומן וכן להשלים בכל עת את ההון העצמי של החברות המנהלות של קופות הגמל וקרנות הפנסיה שבשליטתה, לסכום הקבוע בתקנות מס הכנסה (כללים לאישור וניהול קופות גמל) התשכ"ה-1965 או כל תקנה או דין אחר שיבואו במקומן. התחייבות זו היא בלתי הדירה, ותהיה תקפה כל עוד החברה שולטת במישרין או בעקיפין בגופים המוסדיים.
- במהלך תקופת הדוח פרעה סוכנות ידידים, חברה בת בבעלות מלאה של החברה שטר הון בסך של 6 מיליוני ש"ח. הפירעון כאמור נעשה ממקורותיה העצמאיים של סוכנות ידידים.
- ביום 30 באוגוסט 2018 פרעה הראל פיא, חברה בת של הראל פיננסים, חברה בבעלות מלאה של החברה פירעון חלקי של שטר הון בסך 10 מיליוני ש"ח. הפירעון כאמור נעשה ממקורותיה העצמאיים של הראל פיא.

באור 3 - אירועים מהותיים בתקופת הדוח

1. חלוקת דיבידנד

ביום 26 במרס 2018 אישר דירקטוריון החברה חלוקת דיבידנד במזומן בסך של כ- 107 מיליוני ש"ח (0.5 ש"ח למניה). החלטת הדירקטוריון התקבלה לאחר שהובאו בחשבון התוצאות הכספיות של החברה לשנת 2017. בפני הדירקטוריון הוצגו הרווחים הראויים לחלוקה, עודפי ההון בחברות הבנות של החברה וצרכי המזומנים של הקבוצה, בתרחישים שונים. הדירקטוריון בחן את עמידת החברה במבחן הרווח ובמבחן יכולת הפירעון הקבועים בסעיף 203 (א) לחוק החברות. לאחר בחינה זו אישר הדירקטוריון את עמידת החברה במבחן החלוקה. הדיבידנד שולם ביום 12 באפריל 2018.

2. לעניין חילופי נושאי משרה, ראה באור 9 לדוחות הכספיים המאוחדים.

3. לעניין מענק בגין שנת 2017 לנושאי משרה, ראה באור 9 לדוחות הכספיים המאוחדים.

**דוח יחס כושר פירעון כלכלי של הראל חברה
לביטוח בע"מ**

תוכן עניינים

4-1	רקע והיקף גילוי.....
4-2	הערות והבהרות לגבי חיזוי האומדן המיטבי
4-3	הגדרות.....
4-4	לוח 1 - יחס כושר פירעון וסף הון.....
4-5	לוח 2 - מאזן כלכלי.....
4-7	לוח 3 - הרכב התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה
4-8	לוח 4 - הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון.....
4-10	לוח 5 - הון נדרש לכושר פירעון (SCR).....
4-11	לוח 6 - סף הון (MCR).....
4-12	דוח מיוחד של רו"ח.....

א. רקע והיקף גילוי

על פי חוזר ביטוח 2017-1-20 מאת הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון ("הממונה") מיום 3 בדצמבר 2017 ("חוזר הגילוי"), על חברת ביטוח לפרסם לציבור פעמיים בשנה, במסגרת הדוח התקופתי ובאתר האינטרנט, דוח אודות יחס כושר הפירעון הכלכלי שלה בגין נתוני 30 ביוני ו-31 בדצמבר. דוח יחס כושר פירעון בגין נתוני 30 ביוני נדרש החל מהדוח בגין 30 ביוני 2019.

עבור יחס כושר הפירעון הכלכלי לנתוני 31 בדצמבר 2017, קיבלה החברה את אישור הממונה במסגרת תהליך ביקורת לראשונה ובהתאם לכך מפרסמת בזה את דוח יחס כושר הפירעון הכלכלי של החברה ליום 31 בדצמבר 2017. בהתייחסות לנתונים המופיעים בלוחות 1-6: הנתונים ליום 31 בדצמבר 2017 מבוקרים לפי תקן ISAE 3400 וליום 31 בדצמבר 2016 לא מבוקרים ולא סקורים. כמו כן, חישובי הסולבנסי בוצעו על נתונים מאוחדים של הראל ביטוח ו-EMI.

דיווח זה נערך על פי הכללים והעקרונות שקבע הממונה בחוזר ביטוח 2017-1-9 "הוראות ליישום משטר כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס Solvency II" מיום 1 ביוני 2017 ("חוזר הסולבנסי"), העוסק בהוראות ליישום משטר כושר הפירעון הכלכלי של חברת ביטוח בהתבסס על דירקטיבת סולבנסי 2, שאומצה על-ידי האיחוד האירופי ומיושמת החל מינואר 2016 בכל המדינות החברות בו.

הפרקים שאומצו בחוזר מתוך הדירקטיבה כוללים בחינה מקיפה של סיכונים להם חשופות חברות ביטוח וסטנדרטים לניהולם ומדידתם. הרגולציה בישראל אימצה שני נדבכים: נדבך ראשון כמותי שעניינו יחס כושר פירעון מבוסס סיכון ונדבך שלישי הנוגע לקידום משמעת שוק, גילוי ודיווח.

הבהרה לעניין מידע צופה פני עתיד בדוח זה

יובהר, כי למודל במתכונתו הנוכחית, רגישות גבוהה לשינויים במשתני שוק ואחרים. לפיכך, מצב ההון המשתקף ממנו עשוי להיות תנודתי מאוד. כמו כן, קיימים נושאים אשר עשויים להשפיע מהותית על תוצאות הדיווח, שעל אף ההנחות הסופיות, נמסר לחברות כי הטיפול בהם טרם נקבע סופית והוא כפוף לשינויים בהתאם לתוצאות של דיונים בין הממונה לבין חברות הביטוח בישראל. הדוח המוצג להלן, נערך על פי הוראות הממונה הידועות למועד עריכת הדוח. חישובי ההון הכלכלי הקיים וההון הנדרש מבוססים על תחזיות והנחות הנשענות, בעיקרן על ניסיון העבר, כפי שעולה ממחקרים אקטואריים הנערכים מעת לעת. נוכח הרפורמות בשוק ההון, הביטוח והחיסכון והשינויים בסביבה הכלכלית הדמוגרפית וההתנהגותית, נתוני העבר אינם משקפים בהכרח את התוצאות העתידיות.

ב. הערות והבהרות לגבי חיזוי האומדן המיטבי**1. כללי**

כאמור לעיל, חישוב יחס כושר פירעון נערך על פי הכללים והעקרונות שקבע הממונה בחוזר סולבנסי. ההנחות בבסיס החישוב הן לפי "ההנחות הצפויות באופן המיטבי" (Best Estimate Assumptions), דהיינו, הנחות שהינן פרי השלכת הניסיון הקיים כלפי העתיד במסגרת הסביבה בה פועלות חברות הביטוח וללא מקדמי שמרנות. מטבע הדברים, היות שמדובר בהערכות עתידיות לזמן ארוך, התוצאות בפועל צפויות להיות שונות מאלה שהוערכו בעת החישוב. קביעת האומדן המיטבי התבססה על תחזיות, הערכות ואומדנים לאירועים עתידיים שהתממשותם אינה ודאית ואינם בשליטתה של החברה, ויש לראות בהם כ - "מידע צופה עתיד" כהגדרתו בסעיף 32א לחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. יתכן כי תחזיות, הערכות ואומדנים אלו, כולם או חלקם, לא יתממשו או שיתממשו באופן שונה מכפי שהונח בחישוב דוח כושר פירעון, ולפיכך התוצאות בפועל עשויות להיות שונות מכפי שנחזה. סטיות מהפרמטרים וההנחות שהונחו בחיזוי האומדן המיטבי יכולות להשפיע באופן מהותי על התוצאה. פרמטרים אלו כוללים, בין היתר:

1. גורמים כלכליים (לדוגמא - ריבית היוון, תשואות);
2. גורמים דמוגרפיים (לדוגמא - שינויים בתמותה ותחלואה);
3. חקיקה והסדרים תחיקתיים בנושאים רלוונטיים;
4. התחייבויות תלויות;
5. מיסוי;
6. שינויים בסביבה העסקית.

צפוי כי התוצאות בפועל מדי שנה, תהיינה שונות מאלו החזויות במודל האומדן המיטבי ולו רק בשל תנודות אקראיות רגילות.

2. השפעות עתידיות של רפורמות, חקיקה ורגולציה וחשיפה לתלויות

א. בשנים האחרונות חלו רפורמות רבות בתחום החיסכון ארוך הטווח והבריאות שהשפיעו ומשפיעות על הערכת האומדן המיטבי וחישובו. קיימת אי ודאות אשר להשפעה הצפויה של הרפורמות בחקיקה, וזאת בין היתר לאור העובדה כי חלק מן הרפורמות עדין לא הושלמו או לא החל ביצוען, וכי יישומן של חלק מהרפורמות בפועל עשוי להיות שונה מהאופן בו נחזה מראש, והוא תלוי במשתנים שונים שאינם ודאיים, ביניהם תנאי התחרות, טעמי המבוטחים והעמיתים, התנהגות גורמים מתחרים והמפיצים. חישוב יחס כושר הפירעון אינו כולל את כל ההשלכות העתידיות האפשריות של רפורמות אלו וההוראות הרגולטוריות, וכן התפתחויות אחרות שטרם באו לידי ביטוי מעשי בנתונים בפועל ואשר לגביהם אין בידי החברה, נכון למועד זה, יכולת להעריך את כל השפעתם על תוצאותיה העסקיות ועל יחס כושר הפירעון.

ב. בהתאם לחוזר הסולבנסי, השווי של ההתחייבויות התלויות במאזן הכלכלי נקבע על פי שווים במאזן החשבונאי בהתאם לכללים שנקבעו בתקן בינלאומי לחשבונאות IAS 37. מדידה זו אינה משקפת את ערכם הכלכלי. לא ניתן להעריך את השלכות אי הודאות הנגזרת מהחשיפה לתלויות, המתוארת בביאור 38 לדוחות הכספיים לשנת 2017, לרבות השפעתה על הרווחיות העתידית ועל יחס כושר הפירעון.

ג. הגדרות

- **אומדן מיטבי (Best Estimate)**
ממוצע ההסתברויות המשוקלל (תוחלת) של תזרימי המזומנים, שנדרשים לפרוע את התחייבויות הביטוח במהלך כל תקופת קיומן, כשהם מהווים בריבית חסרת סיכון מותאמת.
- **ביטוח בריאות דומה לביטוח חיים (SLT)**
ביטוח בריאות המתנהל בדומה לביטוח חיים (טווח ארוך).
- **ביטוח בריאות דומה לביטוח כללי (NSLT)**
ביטוח בריאות המתנהל בדומה לביטוח כללי (טווח קצר).
- **דרישת הון בסיסית (BSCR)**
סך ההון הנדרש מחברת ביטוח לפני תוספת של סיכון תפעולי והתאמה בגין מיסים נדחים.
- **הון נדרש לכושר פירעון (SCR)**
סך ההון הנדרש מחברת ביטוח לשמירת כושר הפירעון.
- **הון עצמי מוכר**
סך הון רובד 1 והון רובד 2 של חברת ביטוח, לאחר ניכויים והפחתות בהתאם להוראות חלק ב' בנספח לחוזר הסולבנסי.
- **הון רובד 1 בסיסי**
הון עצמי חשבונאי בתוספת השינוי בעודף נכסים על התחייבויות הנובע מפערים בין אופן הערכת הנכסים וההתחייבויות במעבר למאזן כלכלי ובניכוי נכסים בלתי מוכרים ודיבידנד שהוכרז לאחר תאריך הדוח וטרם פורסם לראשונה.
- **הון רובד 1 נוסף**
שטר הון צמית, מניות בכורה לא צוברות, מכשיר הון ראשוני מורכב, מכשיר הון רובד 1 נוסף.
- **הון רובד 2**
מכשירי הון משני נחות, הון משני מורכב והון שלישוני מורכב - כששוים מוערך לפי הוראות חלק א' בנספח לחוזר הסולבנסי.
- **השפעת הפיזור בין רכיבי הסיכון**
מתאם בין סיכונים שונים במודל, ככל שיש פיזור בין מגזרי הפעילות בתיק ופיזור בין הסיכונים כך השפעת המתאם גדלה והוא מפחית את סך הסיכון. חישוב השפעת הפיזור נעשה באמצעות נוסחה סטטיסטית.
- **יחס כושר פירעון**
היחס בין ההון העצמי המוכר לבין ההון הנדרש לכושר פירעון של חברת הביטוח.
- **התאמת תרחיש מניות**
דרישת הון מוקטנת על סוגי השקעות מסוימים שתגדל בהדרגתיות עד לשנת 2023 כשדרישת ההון בגין השקעות אלו תגיע לשיעורה המלא.
- **מאזן כלכלי**
מאזן החברה כאשר שווים של הנכסים וההתחייבויות מותאם לפי הוראות חלק א' בנספח לחוזר הסולבנסי.
- **מרווח סיכון (RM)**
סכום נוסף על האומדן המיטבי המשקף את עלות ההון הכוללת שהיה מצופה שחברת ביטוח אחרת או מבטח משנה ידרשו על מנת לקבל על עצמן את התחייבויות הביטוח של החברה.
- **סף הון מינימלי (MCR)**
הון מינימלי הנדרש מחברת הביטוח.
- **רווח צפוי בגין פרמיות עתידיות (EPIFP)**
הפער בין חישוב אומדן מיטבי במאזן הכלכלי לבין חישוב אומדן מיטבי רעיוני על בסיס: סילוק מרכיבי החיסכון בפוליסה, הנחת ביטול של כל כיסוי ביטוחי המתומחר בפרמיה משתנה, הנחת סילוק של כל כיסוי ביטוחי המתומחר בפרמיה קבועה. אין השפעה על פוליסות בפרמיות חד פעמיות ופוליסות ביטוח כללי.
- **תקופת פריסה**
במסגרת הוראות המעבר ליישום משטר כושר פירעון כלכלי, בשנים 2016 עד 2024, הון נדרש לכושר פירעון (SCR) של חברת הביטוח יעלה בהדרגה מ- 60% בשנת 2016 ועד עמידה מלאה בהון נדרש לכושר פירעון (100%) בשנת 2024.
- **דוח מבוקר**
הביקורת של רואי החשבון נערכה בהתאם לתקן הבטחת מהימנות בינלאומי ISAE3400 – בדיקה של מידע כספי עתידי.

לוח 1 - יחס כושר פירעון וסף הון

ליום 31 בדצמבר, 2016	ליום 31 בדצמבר, 2017
(בלתי מבוקר ובלתי סקור)	(מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח

א. יחס כושר פירעון

ללא התחשבות בהוראות לתקופת הפריסה ובהתאמת תרחיש מניות:

10,113	10,812
8,459	9,494
1,654	1,318
120%	114%

הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון (SCR) - ראו לוח 4

הון נדרש לכושר פירעון (SCR) - ראו לוח 5

עודף

יחס כושר פירעון ליום הדוח

עמידה באבני דרך בהתחשב בהוראות לתקופת הפריסה ובהתאמת תרחיש מניות:

9,564	10,536
4,758	5,771
4,806	4,765

הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון - ראו לוח 4

הון נדרש לכושר פירעון - ראו לוח 5

עודף

גילוי אודות אירועים מהותיים שהתרחשו בתקופה שבין תאריך החישוב לתאריך פרסום הדו"ח והשפיעו על יחס כושר הפירעון של החברה:

250	250
(55)	(78)
195	172
1,849	1,490
122%	116%

גיוסי הון

פירעונות ופדיונות

סה"כ

עודף ליום תאריך הדיווח (ללא התחשבות בהוראות לתקופת הפריסה ובהתאמת תרחיש מניות)

יחס כושר פירעון ליום תאריך הדיווח (ללא התחשבות בהוראות לתקופת הפריסה ובהתאמת תרחיש מניות)

ב. סף הון (MCR)

1,826	1,877
7,551	8,026

סף הון (MCR) - ראו לוח 6.א

הון עצמי לעניין סף הון - ראו לוח 6.ב

לוח 2 - מאזן כלכלי

ליום 31 בדצמבר, 2016		ליום 31 בדצמבר, 2017		הערות	
מאזן לפי תקינה	מאזן לפי תקינה	מאזן לפי תקינה	מאזן לפי תקינה		
מאזן כלכלי	חשבונית	מאזן כלכלי	חשבונית		
(בלתי מבוקר ובלתי סקור)	(מבוקר)	(מבוקר)	(מבוקר)		
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח		
נכסים:					
-	353	-	415	(1)	נכסים בלתי מוחשיים
-	1,932	-	2,072	(1)	הוצאות רכישה נדחות
1,197	1,197	1,281	1,281		רכוש קבוע
407	798	427	818	(2)	חברות מנהלות
1,304	1,332	1,365	1,389	(2)	חברות מוחזקות אחרות
1,412	1,412	1,502	1,502		נדל"ן להשקעה עבור חוזים תלויי תשואה
1,568	1,568	1,695	1,695		נדל"ן להשקעה – אחר
3,549	4,631	3,096	4,405		נכסי ביטוח משנה
1,277	1,277	1,055	1,055		חייבים ויתרות חובה
40,181	40,181	47,771	47,771		השקעות פיננסיות עבור חוזים תלויי תשואה
השקעות פיננסיות אחרות:					
7,031	7,020	6,912	6,912		נכסי חוב סחירים
7,681	7,004	9,531	8,634	(3)	נכסי חוב שאינם סחירים, למעט אג"ח מיועדות
7,014	4,784	7,232	4,893	(4)	אג"ח מיועדות
804	804	916	916		מניות
2,003	2,003	1,895	1,895		אחרות
24,533	21,615	26,486	23,250		סך כל השקעות פיננסיות אחרות
1,848	1,848	2,758	2,758		מזומנים ושווי מזומנים עבור חוזים תלויי תשואה
1,376	1,376	1,124	1,124		מזומנים ושווי מזומנים אחרים
1,287	1,287	1,250	1,250		נכסים אחרים
79,939	80,807	89,810	90,785		סך כל הנכסים
44,058	44,058	52,550	52,550		סך כל הנכסים עבור חוזים תלויי תשואה
הון					
7,121	4,072	7,420	4,319		הון רובד 1 בסיסי
7,121	4,072	7,420	4,319		סך כל ההון
התחייבויות:					
20,316	25,660	20,793	26,421	(5)	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
36,082	43,566	43,565	52,008	(5)	התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה תלויי תשואה
6,882	-	7,983	-	(6)	מרווח סיכון (RM)
2,428	628	2,590	763	(7)	התחייבויות בגין מסים נדחים, נטו
2,652	2,713	2,879	2,992	(8)	זכאים ויתרות זכות
4,231	3,941	4,320	4,022	(9)	התחייבויות פיננסיות
227	227	260	260		התחייבויות אחרות
72,818	76,735	82,390	86,466		סך כל ההתחייבויות
79,939	80,807	89,810	90,785		סך כל ההון וההתחייבויות

הערות:

- (1) בהתאם לעקרונות שנקבעו בחוזר סולבנסי – חלק א' פרק 2 סימן א', במאזן הכלכלי הוערכו הנכסים הבלתי מוחשיים והוצאות רכישה נדחות בשווי אפס.
- (2) בהתאם לעקרונות שנקבעו בחוזר סולבנסי – חלק א' פרק 2 סימן ב', החישוב נעשה בהתאם להוראות החוזר לעניין השווי המאזני המותאם. שיטת שווי מאזני מותאם כוללת את חלקה היחסי של הראל בעודף הנכסים על התחייבויות של חברה מוחזקת לפי שווים במאזן לפי תקינה חשבונאית, בניכוי נכסים בלתי מוחשיים. בהתייחס לחברות מנהלות של קופות גמל וקרנות פנסיה ובהתאם להוראות הוספו לשווי 35% מיתרות ההפרש המקורי המתייחסות לרכישת חברות אלו.
- (3) בהתאם לעקרונות שנקבעו בחוזר סולבנסי – חלק א' פרק 1 (א), שווים ההוגן של נכסי חוב בלתי סחירים מחושב לפי מודל המבוסס על היות תזרימי המזומנים כאשר שיעורי הריבית להיוון נקבעים על ידי חברה המספקת ציטוט מחירים ושערי ריבית לגופים מוסדיים.
- (4) בהתאם לעקרונות שנקבעו בחוזר סולבנסי – חלק א' פרק 2 סימן ה', חברת הביטוח מבצעת התאמה לערך של אג"ח מיועדות למאזן הכלכלי.
- (5) בהתאם לעקרונות שנקבעו בחוזר סולבנסי – חלק א' פרק 4, התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה מחושבות על בסיס אומדן מיטבי (ראה הגדרות). לעניין השווי של התחייבויות תלויות הכלולות בסעיף זה, ראה סעיף ב2ב לעיל.
- (6) בהתאם לעקרונות שנקבעו בחוזר סולבנסי – חלק א' פרק 4 סימן ד', סימן משנה 15(1) סכום נוסף על האומדן המיטבי, המחושב על ידי מכפלת עלות הון של 6% בסכום המהווה של אומדן ההון הנדרש ובהתאם להתפתחות החזויה על פני ציר הזמן של גורמי הסיכון שיוחסו להם.
- (7) בהתאם לעקרונות שנקבעו בחוזר סולבנסי – חלק א' פרק 2 סימן ג', החישוב הנו על בסיס ההבדל בין השווי שיוחס לנכסים והתחייבויות במאזן הכלכלי לבין השווי שמיוחס להם לצרכי מס בהתאם להוראות ההכרה, המדידה וההצגה של תקן חשבונאות בינלאומי 12 (IAS12).
- (8) בהתאם לעקרונות שנקבעו בחוזר סולבנסי – חלק א' פרק 1 (א), חלק מהיתרות בסעיף זה חושבו בהתאם לעקרונות הכלליים לעניין המאזן הכלכלי.
- (9) בהתאם לעקרונות שנקבעו בחוזר סולבנסי – בכפוף להנחיה חלק א' פרק 3 בשערך ההתחייבויות הפיננסיות לשווי הוגן, לא נלקחו בחשבון שינויים שחלו בסיכון אשראי של החברה אלא רק בגין שינויים בריבית חסרת סיכון. כלומר, ריבית ההיוון הינה ריבית חסרת סיכון בתוספת המרווח ביום ההנפקה.

לוח 3 - הרכב התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה

ליום 31 בדצמבר, 2016			ליום 31 בדצמבר, 2017			התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה:			
אומדן מיטבי (BE) של התחייבויות			אומדן מיטבי (BE) של התחייבויות				חוזי ביטוח חיים וביטוח בריאות ארוך טווח (SLT)		
שייר	ביטוח משנה	ברוטו	שייר	ביטוח משנה	ברוטו			חוזי ביטוח כללי וביטוח בריאות קצר טווח (NSLT)	
(בלתי מבוקר ובלתי סקור)			(מבוקר)						סה"כ התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה שאינם תלויי תשואה
מיליוני ש"ח			מיליוני ש"ח						
11,796	(52)	11,744	12,233	(84)	12,149	סה"כ התחייבויות בגין חוזי ביטוח וחוזי השקעה			
5,031	3,541	8,572	5,452	3,192	8,644				
16,827	3,489	20,316	17,685	3,108	20,793				
36,022	60	36,082	43,577	(12)	43,565				
52,849	3,549	56,398	61,262	3,096	64,358				

לוח 4 - הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון

ליום 31 בדצמבר, 2017				
בהתחשב בהוראות בתקופת הפריסה והתאמת תרחיש מניות	ללא התחשבות בהוראות בתקופת הפריסה והתאמת תרחיש מניות			
	סה"כ	הון רובד 2	הון רובד 1 נוסף	הון רובד 1 בסיסי
(מבוקר)				
מיליוני ש"ח				
10,974	10,974	3,162	392	7,420
(162)	(162)	-	-	(162)
(276)	-	-	-	-
10,536	10,812	3,162	392	7,258
	8,332			8,332

הון עצמי

ניכויים מהון רובד 1 (א)

חריגה ממגבלות כמותיות (ב)

הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון (ג)

מתוך זה - סכום רווח צפוי בגין פרמיות עתידיות (EPIFP) לאחר מס

ליום 31 בדצמבר, 2016				
בהתחשב בהוראות בתקופת הפריסה והתאמת תרחיש מניות	ללא התחשבות בהוראות בתקופת הפריסה והתאמת תרחיש מניות			
	סה"כ	הון רובד 2	הון רובד 1 נוסף	הון רובד 1 בסיסי
(בלתי מבוקר ובלתי סקור)				
מיליוני ש"ח				
10,425	10,425	2,927	377	7,121
(312)	(312)	-	-	(312)
(549)	-	-	-	-
9,564	10,113	2,927	377	6,809
	7,433			7,433

הון עצמי

ניכויים מהון רובד 1 (א)

חריגה ממגבלות כמותיות (ב)

הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון (ג)

מתוך זה - סכום רווח צפוי בגין פרמיות עתידיות (EPIFP) לאחר מס

(א) ניכויים מהון רובד 1 - בהתאם להגדרת "הון רובד 1 בסיסי" בנספח לחוזר סולבנסי, ניכויים אלה כוללים סכום הנכסים המוחזקים כנגד התחייבויות בשל חוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה בניגוד לתקנות כללי ההשקעה, סכום השקעה עצמית במניות רגילות וסכום דיבידנד שהוכרז לאחר תאריך הדוח וטרם פורסם לראשונה.

(ב) חריגה ממגבלות כמותיות - בהתאם להוראות פרק 2 בחלק ב' "הוראות לעניין הון עצמי של חברת ביטוח" של חוזר סולבנסי.

(ג) הרכב הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון, ללא התחשבות בהוראות בתקופת הפריסה והתאמת תרחיש מניות:

ליום 31 בדצמבר, 2016	ליום 31 בדצמבר, 2017
(בלתי מבוקר ובלתי סקור) מיליוני ש"ח	(מבוקר) מיליוני ש"ח
6,809	7,258
377	392
7,186	7,650
1,974	2,251
833	818
120	93
2,927	3,162
10,113	10,812

הון רובד 1:

הון רובד 1 בסיסי
מכשירי הון ראשוני מורכב
סך הון רובד 1

הון רובד 2:

מכשירי הון משני מורכב
מכשירי הון שלישוני מורכב
מכשירי הון משני נחות

סך הון רובד 2**סך הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר פירעון**

לוח 5 - הון נדרש לכושר פירעון (SCR)

ליום 31 בדצמבר, 2016	ליום 31 בדצמבר, 2017
(בלתי מבוקר ובלתי סקור)	(מבוקר)
מיליוני ש"ח	מיליוני ש"ח
4,297	4,561
276	217
3,445	4,046
6,157	6,947
1,480	1,667
15,655	17,438
(5,299)	(5,896)
10,356	11,542
386	390
(2,428)	(2,589)
125	131
10	10
10	10
145	151
8,459	9,494
7,930	8,879
4,758	5,771

הון נדרש בסיסי לכושר פירעון BSCR

הון נדרש בשל רכיב סיכון שוק

הון נדרש בשל רכיב סיכון צד נגדי

הון נדרש בשל רכיב סיכון חיתום בביטוח חיים

הון נדרש בשל רכיב סיכון חיתום בביטוח בריאות (SLT+NSLT)

הון נדרש בשל רכיב סיכון חיתום בביטוח כללי

סה"כ

השפעת הפיזור בין רכיבי הסיכון

סה"כ הון נדרש בסיסי לכושר פירעון BSCR

הון נדרש בשל סיכון תפעולי

התאמה לספיגת הפסדים בשל נכס מס נדחה

הון נדרש בשל חברות מנהלות:

הראל פנסיה וגמל בע"מ

קרן החיסכון לצבא הקבע-חברה לניהול קופות גמל בע"מ

לעתיד חברה לניהול קרנות פנסיה בע"מ

סה"כ הון נדרש בשל חברות מנהלות

סה"כ הון נדרש לכושר פירעון (SCR)

סה"כ הון נדרש לכושר פירעון (SCR) בהתחשב בהתאמת תרחיש מניות

סה"כ הון נדרש לכושר פירעון בהתחשב בהוראות לתקופת הפריסה

(65% בשנת 2017 ו-60% בשנת 2016) מסה"כ הון נדרש לכושר פירעון (SCR)

ובהתאמת תרחיש מניות

לוח 6 - סף הון (MCR)

ליום 31 בדצמבר, 2016	ליום 31 בדצמבר, 2017	(א) סף הון (MCR)
(בלתי מבוקר ובלתי סקור) מיליוני ש"ח	(מבוקר) מיליוני ש"ח	
1,826	1,877	סף הון לפי נוסחה MCR
1,190	1,443	גבול תחתון (25% מהון נדרש לכושר פירעון בתקופת הפריסה)
2,141	2,597	גבול עליון (45% מהון נדרש לכושר פירעון בתקופת הפריסה)
1,826	1,877	סף הון (MCR)

(ב) הון עצמי לעניין סף הון:

ליום 31 בדצמבר, 2016			ליום 31 בדצמבר, 2017		
הון רובד 1	הון רובד 2	סה"כ	הון רובד 1	הון רובד 2	סה"כ
(בלתי מבוקר ובלתי סקור)			(מבוקר)		
מיליוני ש"ח			מיליוני ש"ח		
7,186	2,927	10,113	7,650	3,162	10,812
-	(2,562)	(2,562)	-	(2,786)	(2,786)
7,186	365	7,551	7,650	376	8,026

הון עצמי לעניין הון נדרש לכושר
פירעון לפי לוח 4 (ג)
חריגה ממגבלות כמותיות בשל סף הון
הון עצמי לעניין סף הון

28 בנובמבר, 2018

תאריך

יאיר המבורגר

יו"ר הדירקטוריון

מישל סיבוני

מנכ"ל

אדוה ענבר

מנהלת הסיכונים

סומך חייקין
מגדל המילניום KPMG
רחוב הארבעה 17, תא דואר 609
תל אביב 6100601
03 684 8000

לכבוד
דירקטוריון הראל חברה לבטוח בע"מ
א.ג.נ.

הנידון : בדיקה של יישום הוראות מסוימות של הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בעניין כושר פירעון כלכלי מבוסס Solvency II של הראל חברה לביטוח בע"מ (להלן – "החברה") ליום 31 בדצמבר, 2017

בדקנו את ההון הנדרש לשמירה על כושר פירעון (להלן – "SCR") ואת ההון הכלכלי של הראל חברה לביטוח ליום 31 בדצמבר, 2017 (להלן "המידע"), המצורף בזה. הדירקטוריון וההנהלה אחראים להכנה ולהצגה של המידע הערוך בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון (להלן – "הממונה") בעניין כושר פירעון כלכלי של חברת ביטוח מבוסס Solvency II (להלן – "ההוראות") כפי שנכללו כפי שנכללו בחזורי הממונה 2017-1-9 ו-2017-1-20. החישובים, התחזיות וההנחות שהיוו בסיס להכנת המידע הינם באחריות הדירקטוריון וההנהלה.

בדיקתנו נערכה בהתאם לתקן הבטחת מהימנות בינלאומי ISAE 3400 - בדיקה של מידע כספי עתידי. בהתבסס על בדיקת הראיות התומכות בחישובים, בתחזיות ובהנחות, כפי שמוזכר להלן, אשר שימשו את הדירקטוריון וההנהלה של החברה בהכנת המידע, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהתחזיות וההנחות, בכללותן, אינן מהוות בסיס סביר למידע בהתאם להוראות. כמו כן לדעתנו, המידע לרבות אופן קביעת ההנחות והתחזיות הוכנו, מכל הבחינות המהותיות בהתאם להוראות, והוצגו, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם להוראות.

יודגש כי התחזיות וההנחות מבוססות, בעיקרן על ניסיון העבר, כפי שעולה ממחקרים אקטואריים הנערכים מעת לעת. נוכח הרפורמות בשוק ההון, הביטוח והחיסכון והשינויים בסביבה הכלכלית, נתוני העבר אינם משקפים בהכרח את התוצאות העתידיות. המידע מתבסס לעיתים על הנחות לגבי אירועים עתידיים ופעולות ההנהלה שלא בהכרח יתממשו או שיתממשו באופן שונה מההנחות אשר שימשו בסיס למידע. כמו כן, התוצאות בפועל עלולות להיות שונות באופן מהותי מהמידע, מאחר והתרחישים המשולבים של אירועים עשויים להתממש באופן שונה מהותית מההנחות במידע.

אנו מפנים את תשומת הלב לאמור בסעיף 2 – הערות והבהרות בדבר יחס כושר הפירעון, בדבר אי הודאות הנגזרת משינויים רגולטוריים וחשיפה לתלויות שלא ניתן להעריך את השפעתה על יחס כושר הפירעון.

סומך חייקין
רואי חשבון

28 בנובמבר 2018

הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ

**דוח בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית
על הדיווח הכספי ועל הגילוי**

דוח רבעוני בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי לפי תקנה 38ג(א):
ההנהלה, בפיקוח הדירקטוריון של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (להלן - התאגיד), אחראית לקביעתה והתקיימותה של בקרה פנימית נאותה על הדיווח הכספי ועל הגילוי בתאגיד.

לעניין זה, חברי ההנהלה הם:

- א. מר מישל סיבוני – מנכ"ל התאגיד, מנכ"ל הראל חברה לביטוח בע"מ ויו"ר הדירקטוריון של חברות בנות בקבוצה שהינן גופים מוסדיים.
- ב. מר אריק פרץ – סמנכ"ל הכספים של התאגיד, משנה למנכ"ל ומנהל חטיבת כספים ומשאבים של הראל חברה לביטוח בע"מ, דירקטור באי.אמ.אי עזר חברה לביטוח משכנתאות בע"מ.
- ג. גבי נטלי משען-זכאי – יועצת משפטית של התאגיד ושל חברות בקבוצה, משנה למנכ"ל הראל חברה לביטוח בע"מ.
- ד. מר סמי בבקוב – סמנכ"ל בתאגיד ומנהל תחום ההשקעות בקבוצה, משנה למנכ"ל ומנהל חטיבת השקעות בהראל חברה לביטוח בע"מ.
- ה. גבי אסנת מנור זיסמן – מבקרת הפנים של התאגיד ושל חברות בקבוצה.
- ו. מר טל קדם – מנכ"ל הראל פיננסיים אחזקות בע"מ.

בקרה פנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי כוללת בקורות ונהלים הקיימים בתאגיד, אשר תוכננו בידי המנהל הכללי ונושא המשרה הבכיר ביותר בתחום הכספים או תחת פיקוחם, או בידי מי שמבצע בפועל את התפקידים האמורים, בפיקוח דירקטוריון התאגיד ואשר נועדו לספק ביטחון סביר בהתייחס למהימנות הדיווח הכספי ולהכנת הדוחות בהתאם להוראות הדין, ולהבטיח כי מידע שהתאגיד נדרש לגלות בדוחות שהוא מפרסם על פי הוראות הדין נאסף, מעובד, מסוכם ומדווח במועד ובמתכונת הקבועים בדין.

הבקרה הפנימית כוללת, בין השאר, בקורות ונהלים שתוכננו להבטיח כי מידע שהתאגיד נדרש לגלותו כאמור, נצבר ומועבר להנהלת התאגיד, לרבות למנהל הכללי ולנושא המשרה הבכיר ביותר בתחום הכספים או למי שמבצע בפועל את התפקידים האמורים, וזאת כדי לאפשר קבלת החלטות במועד המתאים, בהתייחס לדרישת הגילוי.

בשל המגבלות המבניות שלה, בקרה פנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי אינה מיועדת לספק ביטחון מוחלט שהצגה מוטעית או השמטת מידע בדוחות תימנע או תתגלה.

הראל חברה לביטוח בע"מ וחברות בנות של התאגיד, הינן גופים מוסדיים אשר חלות עליהם הוראות הממונה על אגף שוק הון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר, בדבר הערכת אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי.

בהתייחס לבקרה הפנימית בחברות הבנות האמורות, מיישם התאגיד את ההוראות האלה:

- חוזר גופים מוסדיים 2010-9-7 חוזר מנובמבר 2010 "בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים";
- חוזר גופים מוסדיים 2010-9-6 חוזר מנובמבר 2010 "אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי - תיקון" (תיקון לחוזר גופים מוסדיים 2009-9-10);
- חוזר גופים מוסדיים 2009-9-10, חוזר מיוני 2009 "אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי".

בדוח הרבעוני בדבר אפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי אשר צורף לדוח הרבעוני לתקופה שנתיימה ביום 30 ביוני 2018 (להלן - הדוח הרבעוני בדבר הבקרה הפנימית האחרון), נמצאה הבקרה הפנימית כאפקטיבית;

עד למועד הדוח, לא הובא לידיעת הדירקטוריון וההנהלה כל אירוע או עניין שיש בהם כדי לשנות את הערכת האפקטיביות של הבקרה הפנימית, כפי שנמצאה בדוח הרבעוני בדבר הבקרה הפנימית האחרון;

למועד הדוח, בהתבסס על האמור בדוח הרבעוני בדבר הבקרה הפנימית האחרון, ובהתבסס על מידע שהובא לידיעת ההנהלה והדירקטוריון כאמור לעיל הבקרה הפנימית היא אפקטיבית.

הצהרה

אני, מישל סיבוני, מצהיר כי:

1. בחנתי את הדוח הרבעוני של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (להלן - התאגיד) לרבעון השלישי של שנת 2018 (להלן - הדוחות);
 2. לפי ידיעתי, הדוחות אינם כוללים כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בהם מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בהם, לאור הנסיבות שבהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופת הדוחות;
 3. לפי ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוחות משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות ותזרימי המזומנים של התאגיד לתאריכים ולתקופות שאליהם מתייחסים הדוחות;
 4. גיליתי לרואה החשבון המבקר של התאגיד, לדירקטוריון ולוועדות הביקורת והדוחות הכספיים של התאגיד, בהתבסס על הערכתי העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי העלולים באופן סביר להשפיע לרעה על יכולתו של התאגיד לאסוף, לעבד, לסכם או לדווח על מידע כספי באופן שיש בו להטיל ספק במהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדין; וכן -
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, שבה מעורב המנהל הכללי או מי שכפוף לו במישרין או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי;
 5. אני, לבד או יחד עם אחרים בתאגיד:
 - א. קבעתי בקורות ונהלים, או וידאתי קביעתם וקיומם תחת פיקוחי של בקורות ונהלים, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לתאגיד, לרבות חברות מאוחדות שלו כהגדרתן בתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010, מובא לידיעתי על ידי אחרים בתאגיד ובחברות המאוחדות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוחות; וכן -
 - ב. קבעתי בקורות ונהלים, או וידאתי קביעתם וקיומם תחת פיקוחי של בקורות ונהלים, המיועדים להבטיח באופן סביר את מהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדין, לרבות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים;
 - ג. לא הובא לידיעתי כל אירוע או עניין שחל במהלך התקופה שבין מועד הדוח האחרון (רבעוני או תקופתי, לפי העניין) לבין מועד דוח זה, אשר יש בו כדי לשנות את מסקנת הדירקטוריון וההנהלה בנוגע לאפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי של התאגיד.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

מישל סיבוני
מנכ"ל

28 בנובמבר 2018

הצהרה

אני, אריק פרץ, מצהיר כי:

1. בחנתי את הדוחות הכספיים ביניים ואת המידע הכספי האחר הכלול בדוחות לתקופת הביניים של הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (להלן - התאגיד) לרבעון השלישי של שנת 2018 (להלן - "הדוחות" או "הדוחות לתקופת הביניים");

2. לפי ידיעתי, הדוחות הכספיים ביניים והמידע הכספי האחר הכלול בדוחות לתקופת הביניים אינם כוללים כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בהם מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בהם, לאור הנסיבות שבהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופת הדוחות;

3. לפי ידיעתי, הדוחות הכספיים ביניים והמידע הכספי האחר הכלול בדוחות לתקופת הביניים משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות ותזרימי המזומנים של התאגיד לתאריכים ולתקופות שאליהם מתייחסים הדוחות;

4. גיליתי לרואה החשבון המבקר של התאגיד, לדירקטוריון ולוועדות הביקורת והדוחות הכספיים של התאגיד, בהתבסס על הערכתי העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי:

א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי ככל שהיא מתייחסת לדוחות הכספיים ביניים ולמידע הכספי האחר הכלול בדוחות לתקופת הביניים, העלולים באופן סביר להשפיע לרעה על יכולתו של התאגיד לאסוף, לעבד, לסכם או לדווח על מידע כספי באופן שיש בו להטיל ספק במהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדין; וכן -

ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, שבה מעורב המנהל הכללי או מי שכפוף לו במישרין או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי;

5. אני, לבד או יחד עם אחרים בתאגיד:

א. קבעתי בקרות ונהלים, או וידאתי קביעתם וקיומם תחת פיקוחי של בקרות ונהלים, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לתאגיד, לרבות חברות מאוחדות שלו כהגדרתן בתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים), התש"ע-2010, מובא לידיעתי על ידי אחרים בתאגיד ובחברות המאוחדות, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוחות; וכן -

ב. קבעתי בקרות ונהלים, או וידאתי קביעתם וקיומם תחת פיקוחי של בקרות ונהלים, המיועדים להבטיח באופן סביר את מהימנות הדיווח הכספי והכנת הדוחות הכספיים בהתאם להוראות הדין, לרבות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים;

ג. לא הובא לידיעתי כל אירוע או עניין שחל במהלך התקופה שבין מועד הדוח האחרון (רבעוני או תקופתי, לפי העניין) לבין מועד דוח זה, המתייחס לדוחות הכספיים ביניים ולכל מידע כספי אחר הכלול בדוחות לתקופת הביניים, אשר יש בו כדי לשנות, להערכתי את מסקנת הדירקטוריון והנהלה בנוגע לאפקטיביות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ועל הגילוי של התאגיד.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.